

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Велисав Пејатовић,
Славица Жугић

ПРИРУЧНИК ЗА ЛОКАЛНУ ИНСПЕКЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

**ПРИРУЧНИК ЗА
ЛОКАЛНУ ИНСПЕКЦИЈУ ЗА
ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Велисав Пејатовић, Славица Жугић

ПРИРУЧНИК ЗА ЛОКАЛНУ ИНСПЕКЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Београд, 2022

**ПРИРУЧНИК ЗА ЛОКАЛНУ ИНСПЕКЦИЈУ
ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Аутори

Велисав Пејатовић, Славица Жугић

Издавач

Стална конференција градова и општина
– Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд

За издавача

Никола Тарбук, генерални секретар СКГО

Лектура

Ивана Андрић

Дизајн и припрема за штампу

Атеље, Београд
www.atelje.rs

Штампа

Досије студио, Београд
www.dosije.rs

Тираж: 500

Место и година издавања

Београд, 2022.

ISBN 978-86-80480-36-7

Садржај

УВОД	9
I ПОЈАМ И ЦИЉ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	13
II ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	15
1. НАДЛЕЖНОСТИ ЈЛС – ПРАВНИ ОКВИР	15
2. ПОВЕРАВАЊЕ ПОСЛОВА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	20
2.1. Надзор над вршењем поверених послова.....	21
III ПОСЛОВИ ЛОКАЛНОГ ИНСПЕКТОРА ЗА ЗЖС	23
1. ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	52
2. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	55
3. ИНТЕГРИСАНО СПРЕЧАВАЊЕ И КОНТРОЛА ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	57
4. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	59
5. ЗАШТИТА ВАЗДУХА	65
6. ХЕМИКАЛИЈЕ	68
7. ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	70
8. ЗАШТИТА ОД НЕЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА	73
9. ЗАШТИТА ВОДА.....	75
10. ЗАШТИТА ОД БУКЕ.....	80
IV НАЧИН ВРШЕЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	87
1. ЗАКОН О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ – ПРИМЕНА И ЗНАЧАЈ	87
2. ВРСТЕ И ОБЛИЦИ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	89
3. ПРОЦЕНА РИЗИКА И ПЛАНИРАЊЕ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА.....	93
3.1. Процена ризика	93
3.2. План инспекцијског надзора.....	95
4. САРАДЊА, УСКЛАЂИВАЊЕ И КООРДИНАЦИЈА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА.....	99
5. ПРЕВЕНТИВНО ДЕЛОВАЊЕ И КОНТРОЛНЕ ЛИСТЕ	104
5.1. Превентивно деловање	104
5.2. Контролне листе	106
6. ПОСТУПАК ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА	109
6.1. Прикупљање података од значаја за вршење инспекцијског надзора над надзираним субјектом.....	109

6.2. Налог за инспекцијски надзор.....	109
6.3. Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору	111
6.4. Покретање поступка инспекцијског надзора.....	112
6.5. Права и дужности надзираног субјекта	115
6.6. Овлашћења инспектора за утврђивање чињеница.....	117
6.7. Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа	119
6.8. Записник о инспекцијском надзору.....	121
7. МЕРЕ УПРАВЉЕНЕ ПРЕМА НАДЗИРАНОМ СУБЈЕКТУ.....	123
7.1. Превентивне мере	123
7.2. Корективне мере	124
7.3. Посебан поступак према нерегистрованом и непознатом субјекту	124
V РЕШЕЊЕ, ЖАЛБА НА РЕШЕЊЕ И УПРАВНО ИЗВРШЕЊЕ	129
1. РЕШЕЊЕ.....	129
1.1. Окончање поступка без доношења решења.....	131
2. ЖАЛБА	133
2.1. Поступање првостепеног органа по жалби	134
2.2. Поступање другостепеног органа по жалби.....	135
2.3. Управни спор	136
2.4. Посебни случајеви уклањања и мењања решења	136
3. УПРАВНО ИЗВРШЕЊЕ РЕШЕЊА	137
VI КАЖЊИВА ДЕЛА	143
1. ПРЕКРШАЈНИ НАЛОГ	145
2. ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА	148
3. ПРИЈАВА ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП И КРИВИЧНА ПРИЈАВА	153
VII САМОСТАЛНОСТ У РАДУ, КОНТРОЛА РАДА ИНСПЕКТОРА И ОДГОВОРНОСТ ЗА РАД.....	157
1. САМОСТАЛНОСТ У РАДУ	157
2. КОНТРОЛА РАДА ИНСПЕКТОРА	159
2.1. Притужба на рад службених лица и унутрашња контрола	159
3. ОДГОВОРНОСТ ИНСПЕКТОРА	162
4. ЕВИДЕНЦИЈЕ О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ И ИЗВЕШТАВАЊЕ.....	166
4.1. Евиденције о инспекцијском надзору.....	166
4.2. Извештавање	167
VIII ВЕШТИНЕ КОРИСНЕ ЗА УСПЕШНО СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА.....	171
ЛИТЕРАТУРА	175
ПРИЛОЗИ И МОДЕЛИ АКТА.....	179
МОДЕЛ 1. Налог за инспекцијски надзор	181
МОДЕЛ 2. Допунски налог за инспекцијски надзор	183

МОДЕЛ 3. Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору	185
МОДЕЛ 4. Достављање контролне листе – самопровера захтева и самопроцена ризика	187
МОДЕЛ 5. Допис са препорукама након службене саветодавне посете	189
МОДЕЛ 6. Закључак о признавању својства странке	191
МОДЕЛ 7. Закључак о одбијању захтева за признавање својства странке	194
МОДЕЛ 8. Модел потврде о привременом одузимању предмета	197
МОДЕЛ 9. Решење о отклањању незаконитости – заштита од буке у животној средини	198
МОДЕЛ 10. Решење за нерегистровани субјект – складиштење отпада без дозволе	201
МОДЕЛ 11. Решење о забрани – заштита природе (заштићено подручје)	205
МОДЕЛ 12. Решење – комбиноване мере	209
МОДЕЛ 13. Решење о исправци грешке	212
МОДЕЛ 14. Предлог за одузимање дозволе за управљање отпадом	214
МОДЕЛ 15. Захтев за покретање прекршајног поступка против правног и одговорног лица	216
МОДЕЛ 16. Захтев за покретање прекршајног поступка против предузетника	219
МОДЕЛ 17. Пријава за привредни преступ	222
МОДЕЛ 18. Кривична пријава	226
МОДЕЛ 19. Модел обавештења о извршењу заштитне мере одузимања предмета – члан 312. ЗОП-а	229
МОДЕЛ 20. Решење о извршењу преко другог лица	230
МОДЕЛ 21. Решење о управном извршењу посредном принудом	233
МОДЕЛ 22. Решење о изрицању новчане казне правном и одговорном лицу	236
МОДЕЛ 23. Решење о извршењу непосредном принудом	239
МОДЕЛ 24. Модел решења првостепеног органа у поступку по жалби	242
МОДЕЛ 25. Записник о утврђујућем надзору – енергетска делатност	245
МОДЕЛ 26. Записник о утврђујућем надзору – ИПАРД подстицаји – корисник правно лице	250

УВОД

Животна средина на нашој планети је јединствена и то нужно доводи до тога да све земље света, а нарочито суседне, зависе једна од друге када је реч о очувању природе. Савремена цивилизација представља претњу за биолошку равнотежу наше животне средине и њен даљи развој, ако не буде пажљиво вођен и усмераван, прети биљном и животињском свету и самом човеку. Да би се садашње стање поправило, да би се спречиле непоправљиве грешке које угрожавају и сам опстанак човека, потребно је доследно поштовање правила понашања свих субјеката у систему заштите животне средине.

Важећи законски оквир за заштиту животне средине у Србији уведен је 2004. године када су усвојени важећи закони којима се уређује заштита животне средине, стратешка процена утицаја на животну средину, процена утицаја на животну средину, интегрисано спречавање и контрола загађивања, а заокружен је 2009. године доношењем 16 посебних закона којима се уређују питања од значаја за поједине области заштите животне средине.

Значајну улогу у развоју нашег законодавства има и потврђивање Архуске конвенције (Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине), потврђени међународни уговори, као и општеприхваћена правила међународног права, која се, као саставни део правног поретка Републике Србије, непосредно примењују.

У процесу доношења системских и посебних закона, јединице локалне самоуправе постају, између осталог, и субјекти у систему заштите животне средине. То значи да, поред осталих дужности, локална управа обавља послове извршавања закона и прописа из области заштите животне средине. Доношењем великог броја закона у области животне средине, број и обим надлежности јединица локалне самоуправе се знатно повећао, као и број и обим послова који су им поверени у овој области.

Ефикасност процеса заштите животне средине у великој мери зависи од познавања законодавних прописа којима се концепт животне средине уређује и штити. Заштита животне средине у локалним самоуправама представља комплексан процес који захтева ангажовање обучених кадрова и одговарајућа финансијска средства за његово константно ефикасно спровођење. Овај процес захтева добру сарадњу и комуникацију унутар једне локалне самоуправе, међу различитим локалним самоуправама, као и између јавне управе на државном нивоу и локалних органа власти.

Међутим, процењује се да постојеће стање у погледу капацитета надлежних органа локалне самоуправе није задовољавајуће, односно да поверавање послова локалној самоуправи није пратило и одговарајуће јачање капацитета надлежних органа, што се односи и на послове инспекцијског надзора у области заштите животне средине.

Улога инспекције у заштити животне средине је веома значајна и комплексна. Инспекција врши надзор над великим бројем закона и још већим бројем подзаконских аката (уредбе, правилници, одлуке). Број делатности/активности, па самим тим и број надзираних субјеката који су под надзором инспекције за заштиту животне средине је веома велики, јер су обухваћене делатности које су у директној вези са одређеним обавезама које произлазе из закона, као и пратећих подзаконских аката у области заштите животне средине, затим, делатности које индиректно подлежу обавезама због директног утицаја на животну средину, као и оне које посредно могу имати утицаја на животну средину.

Ефикасан инспекцијски надзор захтева изузетну оспособљеност и спремност инспектора на различите изазове, почев од информисања, едукације и саветодавног деловања према онима који треба да остваре нека права или изврше неке обавезе из закона и других прописа, преко превентивних инспекцијских надзора, па до адекватне реакције на активности које доводе до деградације животне средине и угрожавања живота и здравља људи. У тим изазовима, инспекција мора да поседује одговарајуће знање и вештине и да својим свеукупним активностима увери субјекте надзора у заједнички циљ, а то је – здрава и очувана животна средина.

Приручник је намењен локалним инспекторима за заштиту животне средине. Циљ овог приручника је да се разраде питања значајна за рад локалне инспекције која врши поверене послове над применом прописа из области заштите животне средине, а да се, пре свега, на целовит начин сагледају послови локалних инспектора, разграничење надлежности између локалне и републичке/покрајинске инспекције, вршење инспекцијског надзора, овлашћења инспектора, контрола рада и одговорност инспектора и друга питања од значаја за инспекцијски надзор. Приручник садржи и приказ материјалноправних одредби посебних прописа у мери која је неопходна за компактност и целовитост овог рада, као и одређених одредби Закона о инспекцијском надзору и Закона о општем управном поступку.

Ради лакше употребе и разумевања, Приручник за локалну инспекцију за заштиту животне средине подељен је у *осам* поглавља, не рачунајући увод.

У *првом* поглављу обрађен је појам и циљ инспекцијског надзора као посебног управног поступка. У *другом поглављу* обрађена су питања инспекцијског надзора у области заштите животне средине, приказивањем правног оквира за надлежност јединице локалне самоуправе у овој области и правног оквира за поверавање послова инспекцијског надзора локалној самоуправи.

У *трећем* поглављу, под називом „Послови локалног инспектора за заштиту животне средине”, дат је приказ разграничења послова између републичке, покрајинске и локалне инспекције, као и права, дужности и овлашћења локалног инспектора

у свакој области надзора која је уређена посебним законом. *Треће поглавље* структурирано је тако да се начин вршења инспекцијског надзора на једноставан и практичан начин приближи локалним инспекторима, као и надзираним субјектима и свима осталима који се интересују за ову област. Обрађена су сва питања од значаја за начин вршења надзора, почев од врста и облика инспекцијског надзора до доношења решења. Доношење решења, жалба на решење и управно извршење решења обрађени су у *четвртом поглављу*, а кажњива дела у области заштите животне средине обрађена су у *петом поглављу*. Ова три поглавља треба посматрати као подсетник на питања која нису уређена посебним законима, о којима се говори у претходна два поглавља, већ су уређена Законом о инспекцијском надзору и Законом о општем управном поступку, Законом о прекршајима, Законом о привредним преступима и Кривичним закоником (КЗ).

У *шестом поглављу* обрађена су питања која се односе на самосталност инспектора, контролу рада и одговорности за рад, а у *осмом поглављу* сумарно су приказана питања која се односе на вештине које су значајне за успешно спровођење поступка инспекцијског надзора.

У тематским целинама корисници се упућују на интернет странице на којима се налазе водичи, смернице и упутства која су значајна за примену прописа у пракси, а због обимности нису могли бити саставни део овог приручника. Приручник садржи скраћени попис *литературе* коју су аутори користили током његове израде.

Такође, посебно су припремљена два прилога и 26 модела аката који могу бити од помоћи локалном инспектору за заштиту животне средине у раду.

I ПОЈАМ И ЦИЉ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Појам инспекцијског надзора одређен је законима општег карактера. Најпре, то је Закон о државној управи¹, који у члану 18. дефинише инспекцијски надзор као један од послова органа државне управе којим се испитује спровођење закона и других прописа непосредним увидом у пословање и поступање физичких и правних лица и, зависно од резултата надзора, изричу мере на које су ти органи овлашћени. Њиме се ближе не уређује ток, садржина и поступак инспекцијског надзора.

Законом о инспекцијском надзору (ЗИН)², у члану 2, прописано је да је инспекцијски надзор посао државне управе чија садржина и појам су утврђени законом којим се уређује рад државне управе, који врше органи државне управе, органи аутономне покрајине (АП) и органи јединица локалне самоуправе (ЈЛС), с циљем да се превентивним деловањем или налагањем мера обезбеди законитост и безбедност пословања и поступања надзираних субјеката и спрече или отклоне штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе.

Нови појам проширује дефиницију инспекцијског надзора из Закона о државној управи, наглашавајући циљ инспекцијског надзора (законитост и безбедност), а такође проширује и круг органа који врше инспекцијски надзор – поред органа државне управе, који врше своје изворне послове, додаје и органе аутономне покрајине и органе јединице локалне самоуправе, који врше поверене послове. Овај закон сходно се примењује у поступку инспекцијског надзора који у пословима из своје изворне надлежности врше органи АП и органи ЈЛС. Осим тога, у законској дефиницији инспекцијског надзора, предност се даје превентивном деловању инспекције у односу на предузимање мера, што се не односи на ситуације које захтевају предузимање хитних мера или поступак који се води против нерегистрованих субјеката, а које су посебно уређене законом.

Поступак инспекцијског надзора је посебан управни поступак у односу на општи управни поступак. Општи управни поступак прописан је Законом о општем управном поступку (ЗУП) и представља скуп правила која примењују органи када одлучују о управним стварима. Међутим, поједине управне области

1 „Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон.

2 „Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18.

захтевају посебна правила поступања, што је законодавац имао у виду када је у члану 3. ЗУП-а прописао могућност да поједина питања управног поступка могу да се уреде посебним законом само ако је то у појединим управним областима неопходно, ако је то у сагласности са основним начелима одређеним овим законом и не смањује ниво заштите права и правних интереса странака зајемчен овим законом.

Управо ЗИН, посебан закон у односу на ЗУП, уређује садржину, границе и овлашћења, права и дужности при вршењу инспекцијског надзора, при чему се поступак инспекцијског надзора заснива на начелима и правилима поступка којима је уређен општи управни поступак, као и начелима и правилима деловања државне управе и начелима и правилима деловања државних службеника, односно службеника аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Инспекцијски надзор уређен је и посебним (секторским) законима којима се уређују одређене управне области и посебна питања инспекцијског надзора у тим областима.

II ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Надлежности ЈЛС – правни оквир

Према Уставу Републике Србије³, Република *уређује и обезбеђује*, између осталог, систем заштите и унапређења животне средине (члан 97. став 1. тачка 9), аутономне покрајине, у складу са законом, *уређују* питања од покрајинског значаја у области заштите животне средине (члан 183. став 2. тачка 2), а општина има право да се преко својих органа, у складу са законом, *стира* о заштити животне средине (члан 190. став 1. тачка 6).⁴

То право јединице локалне самоуправе утврђено је чланом 20. став 1. Закона о локалној самоуправи⁵.

3 „Службени гласник РС”, број 98/06.

4 За ближе значење наведених овлашћења у вршењу надлежности јединице локалне самоуправе, види: *Коментар Закона о локалној самоуправи*, Милан Влатковић и Братислав Ђокић, ЈП „Службени гласник”, Београд, 2009, стр. 83 и 84, и *Систем локалне самоуправе у Србији*, Богољуб Милосављевић, Стална конференција градова и општина (СКГО), Београд, 2009, стр. 63–66. Тако, према наведеним изворима, појам и овлашћење „стара се” треба схватити у смислу бриге, труда, заузимања, настојања и предузимања практичних мера, у оквиру прописане надлежности, да се предвиђени послови локалне самоуправе успешно обаве, и овај појам претпоставља да су послови и мере већ прописани – уређени, да су субјекти обављања послова већ образовани и организовани и да надлежни орган општине треба да, у оквиру овог овлашћења, мерама оперативног и практичног усмеравања доведе до тога да се они и извршавају; појам и овлашћење „уређује” треба схватити тако да је надлежни орган општине овлашћен да уреди одређени друштвено-економски однос, тј. да пропише услове и начин како се поједини послови локалне самоуправе обављају, односно како би требало да се обављају, а изван тога овлашћење овог органа се не простире, чиме се стварају регулаторне претпоставке за обављање одређеног посла или организовање органа или службе јединице локалне самоуправе; појам и овлашћење „уређује и обезбеђује”, поред садржине и значења појма и овлашћења „уређује”, треба разумети тако да оно обухвата и дужност да се обезбеди, осигура, зајемчи, гарантује да ће се оно што је уређено, радњама и мерама истог органа који уређује одређени однос и посао, и остварити, реализовати, односно сачувати; појам и овлашћење „утврђује” треба схватити тако да орган општине, на основу услова, мерила и начина прописаних прописом вишег реда, по правилу – законом, а у неким случајевима прописом јединице локалне самоуправе, непосредно га примењујући, утврди (констатује) одређени однос или чињеницу.

5 „Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон и 47/18.

Члан 20. Закона о локалној самоуправи:

Општина, преко својих органа, у складу с Уставом и законом:

1. доноси свој статут, буџет и завршни рачун, просторни и урбанистички план и програм развоја општине, као и стратешке планове и програме локалног економског развоја;
2. уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, локални превоз, коришћење грађевинског земљишта и пословног простора;
3. стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја;
4. стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе;
5. обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група;
6. стара се о развоју и унапређењу туризма, занатства, угоститељства и трговине;
7. доноси и реализује програме за подстицање локалног економског развоја, предузима активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређује опште услове пословања;
8. **стара се о заштити животне средине**, заштити од елементарних и других непогода, заштити културних добара од значаја за општину;
9. стара се о заштити, унапређењу и коришћењу пољопривредног земљишта и спроводи политику руралног развоја;
10. стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права, родној равноправности, као и о јавном информисању у општини;
11. образује и уређује организацију и рад органа, организација и служби за потребе општине, организује службу правне помоћи грађанима и уређује организацију и рад мировних већа;
12. утврђује симболе општине и њихову употребу;
13. управља општинском имовином и утврђује стопе изворних прихода, као и висину локалних такси;
14. прописује прекршаје за повреде општинских прописа;
15. обавља и друге послове од локалног значаја одређене законом (нпр. у областима одбране, заштите и спасавања, заштите од пожара, омладинске политике, зоохигијене и др.), као и послове од непосредног интереса за грађане, у складу са Уставом, законом и статутом.

Уставом (члан 137), као и Законом о државној управи (члан 4) утврђено је право Републике Србије да законом повери одређене послове државне управе имаоцима јавних овлашћења (аутономним покрајинама, општинама, градовима и Граду Београду, јавним предузећима, установама, јавним агенцијама и другим организацијама и физичким лицима). Аутономна покрајина може одлуком поверити јединицама локалне самоуправе поједина питања (послове) из своје надлежности. Када је реч о пословима инспекцијског надзора, то право је ограничено тако да они могу бити поверени једино органима аутономне покрајине, општине, града и Града Београда (члан 54. став 2. Закона о државној управи).

Питање поверавања послова даље је разрађено Законом о локалној самоуправи, где је прописано да се поједини послови државне управе законом могу поверити свим или појединим општинама, у интересу ефикаснијег и рационалнијег остваривања права и обавеза грађана и задовољавања њихових потреба од непосредног интереса за живот и рад (члан 21) и да општина, као поверене послове, обавља поједине послове инспекцијског надзора из области просвете, здравства, заштите животне средине, рударства, промета робе и услуга, пољопривреде, водопривреде и шумарства и друге инспекцијске послове у складу са законом (члан 22).

Градови врше све надлежности општина, а уз њих и додатне надлежности и поверене послове који су им поверени законом (члан 24. Закона о локалној самоуправи).

Град Београд врши надлежности општине и града утврђене Уставом и законом, а поред тих изворних надлежности, Град Београд, на својој територији, у складу са Законом о главном граду⁶, врши послове прописане у члану 8. тог закона.

Поверавање послова се врши посебним (секторским) законима, којима се уређују поједине области, што је учињено и законима у области животне средине.

Изворни и поверени послови

Послови које обављају општине и градови судвојне природе – изворни (сопствени) и поверени. Надлежности јединица локалне самоуправе (општине, градови и Град Београд) из изворног делокруга одређују се Уставом и законом и представљају право и дужност тих јединица да обављају све или само одређене послове којима се те надлежности остварују. Ради се о *пренетој надлежности* – преношењу дела јавних послова из надлежности државе у искључиву надлежност локалне самоуправе, уз неопходну контролу уставности и законитости од стране државних органа. Изворни послови обављају се под условима и у мери одређеној у одговарајућим секторским законима. Послове из изворног делокруга општине и градови су дужни да сами финансирају, уз могућност коришћења додатних средстава из државног буџета.

За разлику од тога, послови чије се вршење поверава јединицама локалне самоуправе искључиво су из надлежности Републике, односно АП (зависно од тога ко је поверио надлежности). Они остају и даље послови Републике, односно АП, обављају се у име државе, односно АП и њени органи, и после поверавања, задржавају одговорност за њихово извршење, с правом на вршење контроле и надзора над њиховим обављањем. Средства за вршење поверених надлежности обезбеђује Република или аутономна покрајина, зависно од тога ко је поверио надлежности. Права и обавезе јединица локалне самоуправе и овлашћења Републике и аутономних покрајина у надзору над вршењем поверених послова уређују се законом.⁷

Јединица локалне самоуправе одговорна је за квалитетно и ефикасно вршење својих и поверених надлежности.

⁶ „Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон, 37/19.

⁷ Детаљније о изворним надлежностима и повереним пословима видети у: Милосављевић Б. и Јеринић Ј., *Коментар закона о локалној самоуправи*, Београд: Службени гласник, 2020.

У пракси се често не може са сигурношћу одредити да ли су одређени послови јединице локалне самоуправе изворни или поверени. По правилу, законодавна техника прописивања је таква да се код поверених послова изричито наводи да се ради о повереном послу. Уколико се законом одређује да извесни посао обавља јединица локалне самоуправе, а није изричито наведено да се ради о повереном послу, нити се до тог закључка може поуздано доћи системским и циљним тумачењем правних норми, постоји правна претпоставка да се ради о послу из изворног делокруга јединице локалне самоуправе.

У складу са овлашћењем из члана 20. Закона о локалној самоуправи, министарство надлежно за локалну самоуправу, на основу података добијених од општина и органа државне управе, утврдило је **Јединствени попис послова, који су, у складу са овим законом, у надлежности општина**. У овом акту пописани су послови ЈЛС, систематизовани по областима и подобластима, уз означавање надлежног органа ЈЛС и врсте посла (изворни или поверени посао).

(Област: Заштита животне средине, ред. бр. 1–143; доступно на: <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Copy-of-Jedinstveni-popis-poslova.pdf?script=lat>).

Систем заштите животне средине установљен је на локалном нивоу законима који су донети 2004. године. Ту је пре свих, Закон о заштити животне средине, затим закони којима се спроводи тзв. Архуска конвенција⁸ – закони који уређују процену утицаја на животну средину и стратешку процену утицаја на животну средину, као и интегрисано спречавање и контролу загађивања животне средине. Ужи секторски закони којима су уређене поједине области животне средине донети су 2009–2010. године (управљање отпадом, амбалажа и амбалажни отпад, заштита ваздуха, заштита од буке, заштита од нејонизујућих зрачења, хемикалије, биоцидни производи, воде).

По садржини, јединице локалне самоуправе, обављају следеће послове:

1. **послове стратешко-програмског карактера и природе**, у које спадају нпр. послови који се тичу учешћа у изради одговарајућих стратегија и планова ширих територијалних јединица покрајине и државе у области заштите животне средине, доношења сопствених планова и програма управљања природним ресурсима и добрима, обавезе да одреде услове и мере заштите животне средине у просторним и урбанистичким плановима, на захтев органа надлежног за припрему и доношење плана, као и да, у оквиру својих права и дужности, одређују врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја и сл.;
2. **послове нормативно-организационе природе**, у које спадају уређивање, обезбеђивање, организовање и непосредно спровођење управљања, у складу са системом заштите животне средине, одређеним областима или

8 Архуска конвенција усвојена је 1998. године, а Народна скупштина Републике Србије донела је закон о потврђивању Архуске конвенције 12. маја 2009. године (Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине, „Службени гласник РС” – Међународни уговори”, број 38/09). Заснована је на праву грађана на доступност информација, праву грађана да учествују у доношењу одлука о животној средини и праву на правну заштиту у случају повреде наведених права.

предметима заштите, као што је нпр. управљање отпадом, област заштите од буке, заштита ваздуха, уређивање висине и поступка наплате услуга у појединим областима итд.;

3. **послове управно-правног карактера**, у које спада издавање и одузимање дозвола, одобрења и других аката којима се врши непосредна управна делатност у заштити животне средине, воде јавне евиденције и прописани регистри и сл.;
4. **послове инспекцијског надзора, које органи јединица локалне самоуправе врше, према одређеним секторским законима, као поверене послове државне управе**, што је у складу са чланом 4. *Закона о државној ујрави* и чл. 21. и 22. *Закона о локалној самоуправи*, и то када се ради о питањима, случајевима и објектима за које органи јединица локалне самоуправе дају дозволе, одобрења и сл., а врше и надзор и контролу мера поступања правних и физичких лица у заштити животне средине, када се то поступање врши, а мере предузимају на основу општих или појединачних аката органа јединица локалне самоуправе;
5. **послове извештавања и достављања података државним и другим органима**, нпр. министарству и одговарајућим агенцијама, како би се остварио интегралан увид и праћење остваривања целине система заштите животне средине, као и заштите у појединим областима и, на тај начин, створили услови за усклађивање мера и потребне адаптације у систему;
6. **послове обавештавања јавности и грађана**, у које спада обавеза надлежног органа јединице локалне самоуправе да обавештава друге органе и организације и јавност преко електронских и штампаних медија, као и преко интернета о плановима и квалитету заштите, проблемима и питањима која су од интереса за јавност, а посебно о могућности и настанку акцидената и мерама да се они отклоне. Информације које се тичу стања у погледу заштите животне средине, на тај начин, добиле су карактер информација од јавног значаја којима располажу одређени органи државне и локалне власти.⁹

Једна од карактеристика прописа у области животне средине је то што је значајан део надлежности за обављање одређених послова поверен локалној самоуправи, што се односи и на послове инспекцијског надзора.

⁹ <https://www.lexonline.paragraf.rs/WebParagraf/>.

2. Поверавање послова инспекцијског надзора

Према члану 6. Закона о министарствима¹⁰, Министарство заштите животне средине обавља послове државне управе који се односе на: основе заштите животне средине; систем заштите и унапређења животне средине; националне паркове, инспекцијски надзор у области заштите животне средине; примену резултата научних и технолошких истраживања и истраживања развоја у области животне средине; спровођење Конвенције о учешћу јавности, доступности информација и праву на правну заштиту у области животне средине; заштиту природе; заштиту ваздуха; заштиту озонског омотача; климатске промене; прекогранично загађење ваздуха и воде; заштиту вода од загађивања ради спречавања погоршања квалитета површинских и подземних вода; утврђивање услова заштите животне средине у планирању простора и изградњи објеката; заштиту од великог хемијског удеса и учешће у реаговању у случају хемијских удеса; заштиту од буке и вибрација; заштиту од нејонизујућег зрачења; управљање хемикалијама и биоцидним производима; спровођење Конвенције о хемијском оружју у складу са законом; управљање отпадом, изузев радиоактивним отпадом; стварање услова за приступ и реализацију пројеката из делокруга тог министарства који се финансирају из средстава претприступних фондова Европске уније, донација и других облика развојне помоћи; одобравање прекограничног промета отпада и заштићених биљних и животињских врста, као и друге послове одређене законом.

Надлежност Министарства уређена је великим бројем закона и још већим бројем подзаконских аката, те се, из разумљивих разлога, прописи не наводе у овом приручнику, већ се његови корисници упућују на званичну интернет страницу Министарства за заштиту животне средине (https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/inline-files/Spisak_propisa_iz_oblasti_ZZS_-_230217.pdf), где су објављени сви закони и на основу њих донети подзаконски акти.

У оквиру Министарства, за вршење инспекцијског надзора у области заштите животне средине, организован је Сектор за надзор и предострожност у животној средини.

У оквиру Сектора за надзор и предострожност у животној средини формирано је Одељење за поверене послове са јасним задацима на успостављању и унапређењу координације поверених послова и планирању и спровођењу образовања инспектора за заштиту животне средине на свим нивоима.

Послови и организација Сектора доступни су на: <https://www.ekologija.gov.rs/organizacija/sektori/sektor-za-nadzor-i-predostroznost-u-zivotnoj-sredini>.

Поверавање послова инспекцијског надзора из области заштите животне средине је извршено посебним законима, као што су:

¹⁰ „Службени гласник РС”, број 128/20.

- Закон о заштити животне средине¹¹ (члан 109. став 4);
- Закон о процени утицаја на животну средину¹² (члан 39);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине¹³ (члан 26. став 4);
- Закон о заштити ваздуха¹⁴ (члан 74. ст. 4 и 5);
- Закон о заштити природе¹⁵ (члан 119. став 5);
- Закон о управљању отпадом¹⁶ (члан 84. ст. 4. и 5);
- Закон о заштити од буке у животној средини¹⁷ (члан 31. став 4);
- Закон о хемикалијама¹⁸ (члан 86. став 7);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења¹⁹ (члан 14. став 4);
- Закон о водама²⁰ (члан 196. став 6; само Град Београд).

Подела надлежности за обављање послова у области животне средине између Републике и локалне самоуправе, у већини случајева, спроведена је аналогно решењима која садржи члан 133. Закона о планирању и изградњи²¹, који уређује надлежност за издавање грађевинске дозволе. У складу са тим, министарство надлежно за заштиту животне средине је надлежно за издавање дозвола и за инспекцијски надзор за објекте из члана 133, за које Република издаје грађевинску, односно употребну дозволу. Аутономна покрајина има исту надлежност као и Република за све објекте на које се односи члан 133, а налазе се на њеној територији. За издавање дозвола, као и за инспекцијски надзор за објекте за које локална самоуправа издаје грађевинску, односно употребну дозволу (објекти који нису одређени у члану 133. Закона о планирању и изградњи) надлежна је локална самоуправа.

2.1. Надзор над вршењем поверених послова

Министарство, односно Републичка инспекција за заштиту животне средине, задржава одговорност за извршење поверених послова и зато врши координацију у извршавању поверених послова локалних инспектора за заштиту животне

11 „Службени гласник РС”, број 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон.

12 „Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09.

13 „Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21.

14 „Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 – др. закон.

15 „Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/16, 95/18 – др. закон и 71/21.

16 „Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/2016 и 95/18 – др. закон.

17 „Службени гласник РС”, број 96/21.

18 „Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15.

19 „Службени гласник РС”, број 36/09.

20 „Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 101/16, 95/18 – др. закон.

21 „Службени гласник РС”, бр. 72 /09, 81/09 – испр., 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83 /18, 31/19, 37/19 – др. закон, 9 /20, 52/21.

средине (локални инспектор за ЗЖС), сагласно општим овлашћењима прописаним чланом 47. Закона о државној управи.

Када је реч о општим овлашћењима у вршењу надзора над радом, чланом 47. прописано је да је **орган државне управе** овлашћен да у вршењу надзора над радом:

- захтева извештаје и податке о раду;
- утврди стање извршавања послова, упозори на уочене неправилности и одреди мере и рок за њихово отклањање;
- издаје инструкције;
- наложи предузимање послова које сматра потребним;
- покрене поступак за утврђивање одговорности;
- непосредно изврши неки посао ако оцени да се друкчије не може извршити закон или други општи акт;
- предложи Влади да предузме мере на које је овлашћена.

Ова општа овлашћења у вршењу надзора над радом примењују се и на координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених јединици локалне самоуправе. Чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору прописано је да координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених АП и ЈЛС, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа, врши републичка инспекција.

У координирању, поучавању и усмеравању послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених јединици локалне самоуправе, републичка инспекција: издаје инструкције – стручно упутство инспекцијским службама јединица локалне самоуправе, које садржи правила за организовање инспекцијске службе и стручни рад инспектора, као и упутства о методу вршења инспекцијског надзора; остварује увид и утврђује стање извршавања послова инспекције јединице локалне самоуправе; захтева извештаје о раду; указује на пропусте и недостатке и пружа потребна објашњења, савете и информације; упозорава инспекцију на неизвршавање поверених послова, одређује рок за отклањање незаконитости и неправилности у раду и предузима друге мере и радње ради остварења законитог, правилног и складног надзора.

Републичка инспекција је овлашћена да изврши непосредан инспекцијски надзор у свим пословима и са свим овлашћењима које има инспекција јединице локалне самоуправе ако та инспекција не врши поверене послове или их не врши законито, правилно, делотворно и правовремено, чиме републичка инспекција ступа на место инспекције јединице локалне самоуправе и предузима све неопходне активности како би се поверени послови инспекцијског надзора обављали на законит, ефикасан и економичан начин.

III ПОСЛОВИ ЛОКАЛНОГ ИНСПЕКТОРА ЗА ЗЖС

Како је наведено, поверавање послова се врши посебним (секторским) законима, којима се уређују поједине делатности, послови, јавна овлашћења и друга законска материја.

Ради једноставнијег и лакшег препознавања стварне надлежности и прецизнијег разграничења послова на свим нивоима инспекцијског надзора (републички, покрајински и локални) у табели која следи пописани су послови инспекције за заштиту животне средине уз назначење нивоа на којима се ти послови врше.

Преглед надлежности				
Надлежности инспекције у области заштите животне средине	Републичка инспекција	Покрајинска инспекција	Градска/општинска инспекција	НАПОМЕНА
УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ				
Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада за постројења за које интегрисану дозволу издаје Министарство	◆			
Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада за постројења за које интегрисану дозволу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада за постројења за које интегрисану дозволу издаје град/општина			◆	

Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада код произвођача опасног отпада	◆			
Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада код произвођача опасног отпада на територији АП Војводине		◆		
Контрола спровођења и ажурирања плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада код произвођача инертног и неопасног отпада			◆	
Контрола спровођења и ажурирања радног плана постројења за управљање отпадом за које је дозволу издало Министарство	◆			
Контрола спровођења и ажурирања радног плана постројења за управљање отпадом за које је дозволу издао надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола спровођења и ажурирања радног плана постројења за управљање отпадом за које је дозволу издао надлежни орган града/општине			◆	
Контрола испуњености услова за поступање са производним остацима као са нуспроизводима и поседовања докумената којима се доказује испуњеност прописаних услова	◆			
Контрола испуњености услова за престанак статуса отпада и техничких захтева за поједине врсте отпада које престају да буду отпад	◆			
Контрола употребе и коришћења одговарајућих технологија и ефикасног коришћења сировина и енергије у постројењима за која дозволу за изградњу, односно употребну дозволу издаје републички орган	◆			

Контрола употребе и коришћења одговарајућих технологија и ефикасног коришћења сировина и енергије у постројењима за која дозволу за изградњу, односно употребну дозволу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола употребе и коришћења одговарајућих технологија и ефикасног коришћења сировина и енергије у постројењима за која дозволу за изградњу, односно употребну дозволу издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола управљања отпадом у постројењима која стварају опасан отпад и примена мера и поступака за смањење његових количина или опасних својстава	◆			
Контрола управљања отпадом у постројењима која стварају опасан отпад и примена мера и поступака за смањење његових количина или опасних својстава на територији АП Војводине		◆		
Контрола управљања отпадом у постројењима која стварају неопасан отпад и примена мера и поступака за смањење његових количина			◆	
Контрола делатности сакупљања, транспорта, складиштења, третмана, поновног искоришћења и одлагања опасног отпада, третмана инертног и неопасног отпада спаљивањем и третман отпада у мобилном постројењу за које дозволе издаје Министарство	◆			
Контрола делатности сакупљања, транспорта, складиштења, третмана, поновног искоришћења и одлагања отпада за које дозволе издаје надлежни орган АП Војводине		◆		Осим контроле третмана отпада у мобилним постројењима и третмана инертног и неопасног отпада спаљивањем

Контрола делатности сакупљања, транспорта, складиштења, третмана, поновног искоришћења и одлагања инертног и неопасног отпада за које дозволе издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола услова утврђених у дозволи за обављање делатности у области управљања отпадом (техничке карактеристике, капацитети, рад постројења, мониторинг, мере) за дозволе које издаје Министарство	◆			
Контрола услова утврђених у дозволи за обављање делатности у области управљања отпадом (техничке карактеристике, капацитети, рад постројења, мониторинг, мере) за дозволе које издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола услова утврђених у дозволи за обављање делатности у области управљања отпадом (техничке карактеристике, капацитети, рад постројења, мониторинг, мере) за дозволе које издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола испуњености услова за рад постројења за складиштење, третман и одлагање отпада за која дозволу издаје Министарство	◆			
Контрола испуњености услова за рад постројења за складиштење, третман и одлагање отпада за која дозволу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола испуњености услова за рад постројења за складиштење, третман и одлагање отпада, за која дозволу издаје надлежни орган града/општине			◆	

Контрола поступања са опасним отпадом у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања	◆			
Контрола поступања са опасним отпадом у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања на територији АП Војводине		◆		
Контрола поступања са инертним и неопасним отпадом, осим отпада из домаћинства, у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања			◆	
Контрола поступања са отпадом у прекограничном кретању (увоз, извоз и транзит отпада)	◆			
Контрола испуњености услова за рад постројења за одлагање отпада за која дозволу издаје Министарство, посебно надзор локације пре отпочињања операција одлагања отпада	◆			
Контрола испуњености услова за рад постројења за одлагање отпада за која дозволу издаје надлежни орган АП Војводине, посебно надзор локације пре отпочињања операција одлагања отпада		◆		
Контрола испуњености услова за рад постројења за одлагање отпада за која дозволу издаје надлежни орган града/ општине, посебно надзор локације пре отпочињања операција одлагања отпада			◆	
Контрола затварања и рекултивације постојећих депонија отпада и надзор над депонијом после њеног затварања	◆			За пројекте санације, затварања и рекултивације депонија на које сагласност даје Министарство

Контрола затварања и рекултивације постојећих депонија отпада и надзор над депонијом после њеног затварања на територији АП Војводине		◆		За пројекте санације, затварања и рекултивације депонија на које сагласност даје надлежни орган аутономне покрајине
Контрола поступка класификације, складиштења, паковања, обележавања и транспорта опасног отпада	◆			
Контрола поступка класификације, складиштења, паковања, обележавања и транспорта опасног отпада на територији АП Војводине		◆		
Контрола производа који после употребе постају посебни токови отпада	◆			
Контрола производа који после употребе постају посебни токови отпада на територији АП Војводине, осим увоза производа који после употребе постају посебни токови отпада		◆		
Контрола поступања са отпадом у складу са прописаним обавезама управљања посебним токовима отпада	◆			
Контрола поступања са отпадом у складу са прописаним обавезама управљања посебним токовима отпада на територији АП Војводине		◆		
Контрола поступања са отпадним гумама у складу са прописаним обавезама управљања посебним токовима отпада			◆	
Контрола примене прописаних мера и поступака за спречавање удеса и у случају удеса из дозвола које издаје Министарство	◆			

Контрола примене прописаних мера и поступака за спречавање удеса и у случају удеса из дозвола које издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола примене прописаних мера и поступака за спречавање удеса и у случају удеса из дозвола које издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола рада лица одговорног за управљање опасним отпадом	◆			
Контрола рада лица одговорног за управљање опасним отпадом на територији АП Војводине		◆		
Контрола рада лица одговорног за управљање инертним и неопасним отпадом			◆	
Контрола рада квалификованог лица одговорног за стручан рад у постројењу за управљање отпадом за које дозволу издаје Министарство	◆			
Контрола рада квалификованог лица одговорног за стручан рад у постројењу за управљање отпадом за које дозволу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола рада квалификованог лица одговорног за стручан рад у постројењу за управљање отпадом за које дозволу издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању опасним отпадом код произвођача отпада	◆			
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању опасним отпадом код произвођача отпада на територији АП Војводине		◆		
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању инертним и неопасним отпадом код произвођача отпада			◆	

Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању отпадом и достављања прописаних извештаја о отпаду за постројења за која је дозволу издало Министарство	◆			
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању отпадом и достављања прописаних извештаја о отпаду за постројења за која је дозволу издао надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању отпадом и достављања прописаних извештаја о отпаду за постројења за која је дозволу издао надлежни орган града/општине			◆	
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању посебним токовима отпада	◆			
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о управљању посебним токовима отпада на територији АП Војводине		◆		
Контрола вођења и чувања прописане евиденције о отпадним гумама			◆	
Контрола послова код посредника у управљању отпадом и трговаца отпадом	◆			
Контрола управљања комуналним отпадом			◆	
АМБАЛАЖА И АМБАЛАЖНИ ОТПАД				
Контрола сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања амбалажног отпада	◆			
Контрола сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања амбалажног отпада на територији АП Војводине		◆		

Контрола да ли произвођач, увозник, пакер/пунилац, испоручилац или крајњи корисник поступа у складу са дозволом за сопствено управљање амбалажним отпадом или је своју обавезу пренео на оператера	◆			
Контрола управљања амбалажним отпадом код произвођача, увозника, пакера/пуниоца, испоручиоца или крајњег корисника који немају дозволу за сопствено управљање амбалажним отпадом	◆			
Контрола управљања амбалажним отпадом код произвођача, увозника, пакера/пуниоца, испоручиоца или крајњег корисника који немају дозволу за сопствено управљање амбалажним отпадом на територији АП Војводине		◆		
Контрола да ли оператер система управљања амбалажним отпадом поступа у складу са дозволом	◆			Дозволу за рад оператера система управљања амбалажним отпадом издаје Министарство
Контрола да ли је оператер система управљања амбалажним отпадом организовао један или више центара за сакупљање, разврставање и привремено складиштење амбалажног отпада	◆			
Контрола да ли оператер система управљања амбалажним отпадом обавештава јавност и крајње кориснике у складу са Законом	◆			
Контрола да ли произвођач, увозник, пакер/пунилац, испоручилац врши достављање годишњег извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом	◆			

Контрола да ли произвођач, увозник, пакер/пунилац, испоручилац врши достављање годишњег извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом на територији АП Војводине		◆		
Контрола постројења за третман и одлагање амбалажног отпада за која дозволу издаје Министарство	◆			
Контрола постројења за третман и одлагање амбалажног отпада за која дозволу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола постројења за третман и одлагање амбалажног отпада за која дозволу издаје надлежни орган града/ општине			◆	
Контрола поступања са амбалажним отпадом који је загађен опасним или другим материјама	◆			
Контрола поступања са амбалажним отпадом који је загађен опасним или другим материјама на територији АП Војводине		◆		
Контрола услова заштите животне средине које амбалажа мора да испуњава за стављање у промет				Контролу стављања амбалаже у промет врши министарство надлежно за трговину, преко тржишних инспектора
ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ				
Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за добијање сагласности на процену утицаја/ затеченог стања за пројекте за које је обавезна процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни републички орган	◆			

Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за добијање сагласности на процену утицаја/ затеченог стања за пројекте за које је обавезна процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за добијање сагласности на процену утицаја/ затеченог стања за пројекте за које је обавезна процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби за проценом утицаја за пројекте за које се може захтевати процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни републички орган	◆			
Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби за проценом утицаја за пројекте за које се може захтевати процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли је извршена обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби за проценом утицаја за пројекте за које се може захтевати процена утицаја, а за које одобрење за изградњу пројекта издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола извршавања обавеза носиоца пројекта из студије о процени утицаја/ студије затеченог стања, а на коју је одлуку о давању сагласности дало надлежно Министарство	◆			

Контрола извршавања обавеза носиоца пројекта из студије о процени утицаја/ студије затеченог стања, а на коју је одлуку о давању сагласности дао надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола извршавања обавеза носиоца пројекта из студије о процени утицаја/ студије затеченог стања, а на коју је одлуку о давању сагласности дао надлежни орган града/општине			◆	
ИНТЕГРИСАНО СПРЕЧАВАЊЕ И КОНТРОЛА ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ				
Контрола да ли нова постројења за која дозволу за изградњу издаје министарство имају интегрисану дозволу издату у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине	◆			
Контрола да ли нова постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине имају интегрисану дозволу издату у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине		◆		
Контрола да ли нова постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе имају интегрисану дозволу издату у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине			◆	
Контрола да ли су постојећа постројења за која дозволу за изградњу издаје министарство поднела захтев за издавање интегрисане дозволе	◆			
Контрола да ли су постојећа постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине поднела захтев за издавање интегрисане дозволе		◆		

Контрола да ли су постојећа постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе поднела захтев за издавање интегрисане дозволе			◆	
Контрола да ли се рад постројења за која дозволу за изградњу издаје министарство одвија у складу са условима из издате интегрисане дозволе	◆			
Контрола да ли се рад постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине одвија у складу са условима из издате интегрисане дозволе		◆		
Контрола да ли се рад постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе одвија у складу са условима из издате интегрисане дозволе			◆	
Контрола да ли интегрисано постројење за које дозволу за изградњу издаје министарство обавештава надлежни орган о свакој промени у раду, односно у функционисању постројења	◆			
Контрола да ли интегрисано постројење за које дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине обавештава надлежни орган о свакој промени у раду, односно у функционисању постројења		◆		
Контрола да ли интегрисано постројење за које дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе обавештава надлежни орган о свакој промени у раду, односно у функционисању постројења			◆	

ЗАШТИТА ВАЗДУХА				
Контрола да ли је извор загађивања ваздуха пројектован, изграђен, опремљен, коришћен и одржаван тако да емисија буде у прописаним границама за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли је извор загађивања ваздуха пројектован, изграђен, опремљен, коришћен и одржаван тако да емисија буде у прописаним границама за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли је извор загађивања ваздуха пројектован, изграђен, опремљен, коришћен и одржаван тако да емисија буде у прописаним границама за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли су у случају прекорачења граничних вредности емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху предузете прописане односно наложене мере за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли су у случају прекорачења граничних вредности емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху предузете прописане односно наложене мере за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		

Контрола да ли су у случају прекорачења граничних вредности емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху предузете прописане односно наложене мере за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли је оператер прибавио дозволу за рад стационарног извора загађивања пре почетка рада за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли је оператер прибавио дозволу за рад стационарног извора загађивања пре почетка рада за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли је оператер прибавио дозволу за рад стационарног извора загађивања пре почетка рада за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли се рад стационарног извора загађивања или друга активност обавља противно прописаној забрани за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли се рад стационарног извора загађивања или друга активност обавља противно прописаној забрани за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли се рад стационарног извора загађивања или друга активност обавља противно прописаној забрани за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	

Контрола да ли је оператер обезбедио прописана мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху и да ли води евиденцију о извршеним мерењима за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли је оператер обезбедио прописана мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху и да ли води евиденцију о извршеним мерењима за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли је оператер обезбедио прописана мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху и да ли води евиденцију о извршеним мерењима за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли оператер води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли оператер води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли оператер води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	

Контрола да ли оператер води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањење емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије и да ли су ти уређаји постављени и одржавани за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли оператер води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањење емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије и да ли су ти уређаји постављени и одржавани за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли оператер води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањење емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије и да ли су ти уређаји постављени и одржавани за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли се послови мерења емисије и праћења квалитета ваздуха обављају на прописан начин за постројења за која дозволу за изградњу издаје Министарство	◆			
Контрола да ли се послови мерења емисије и праћења квалитета ваздуха обављају на прописан начин за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли се послови мерења емисије и праћења квалитета ваздуха обављају на прописан начин за постројења за која дозволу за изградњу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	

Контрола да ли се са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени поступа у складу са прописима	◆			
Контрола да ли послове сервисирања и искључивања из употребе, односно сакупљања, обнављања и обраде супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште обављају лица која имају дозволу, као и да ли та лица испуњавају прописане услове	◆			
Контрола да ли су предузете прописане мере за производњу, испуштање у ваздух, продају, увоз, извоз и употребу супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, као и производа који садрже те супстанце, односно да ли су прекорачене дозвољене годишње количине и да ли се те супстанце користе у дозвољене сврхе	◆			
Контрола да ли се увоз и извоз супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште врши на основу дозволе и да ли се о томе воде евиденције	◆			
ЗАШТИТА ОД БУКЕ				
Контрола да ли се спречавање, смањивање и отклањање штетних ефеката буке врши у складу са решењем којим су утврђене мере заштите од буке које доноси Министарство	◆			

Контрола да ли се спречавање, смањивање и отклањање штетних ефеката буке врши у складу са решењем којим су утврђене мере заштите од буке које доноси надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли се спречавање, смањивање и отклањање штетних ефеката буке врши у складу са решењем којим су утврђене мере заштите од буке које доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли се мерење буке обавља у складу са законом за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси Министарство	◆			
Контрола да ли се мерење буке обавља у складу са законом за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси надлежни орган АП Војводине		◆		
Контрола да ли се мерење буке обавља у складу са законом за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли су нивои буке у акустичкој зони изнад прописане граничне вредности			◆	
Контрола да ли се израђују стратешке карте буке	◆			
Контрола да ли за изворе буке у току њихове експлоатације постоје технички захтеви за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси Министарство	◆			
Контрола да ли за изворе буке у току њихове експлоатације постоје технички захтеви за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси надлежни орган АП Војводине		◆		

Контрола да ли за изворе буке у току њихове експлоатације постоје технички захтеви за активности и постројења за које дозволу за изградњу доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе			◆	
ЗАШТИТА ВОДА				
Контрола да ли испуштене отпадне воде и отпадне воде које се после пречишћавања испуштају у реципијент испуњавају услове у погледу граничних вредности утврђених у складу са Законом о водама	◆			
Контрола да ли испуштене отпадне воде и отпадне воде које се после пречишћавања испуштају у реципијент испуњавају услове у погледу граничних вредности утврђених у складу са Законом о водама на територији АП Војводине		◆		
Контрола да ли испуштене отпадне воде и отпадне воде које се после пречишћавања испуштају у реципијент испуњавају услове у погледу граничних вредности утврђених у складу са Законом о водама на територији града Београда			◆	
Контрола да ли се ради заштите квалитета вода реципијента примењују забране у складу са Законом о водама	◆			
Контрола да ли се ради заштите квалитета вода реципијента примењују забране у складу са Законом о водама на територији АП Војводине		◆		
Контрола да ли се ради заштите квалитета вода реципијента примењују забране у складу са Законом о водама на територији града Београда			◆	
Контрола да ли се обавеза испитивања отпадних вода врши у складу са Законом о водама	◆			

Контрола да ли се обавеза испитивања отпадних вода врши у складу са Законом о водама на територији АП Војводине		◆		
Контрола да ли се обавеза испитивања отпадних вода врши у складу са Законом о водама на територији града Београда			◆	
Контрола да ли је донет акциони план за постепено достизање граничне вредности емисије загађујућих материја у воде са утврђеним роковима за њихово постепено достизање и да ли се поступа у складу са тим акционим планом	◆			
Контрола да ли је донет акциони план за постепено достизање граничне вредности емисије загађујућих материја у воде са утврђеним роковима за њихово постепено достизање и да ли се поступа у складу са тим акционим планом на територији АП Војводине		◆		
Контрола да ли је донет акциони план за постепено достизање граничне вредности емисије загађујућих материја у воде са утврђеним роковима за њихово постепено достизање и да ли се поступа у складу са тим акционим планом, на територији града Београда			◆	
ЗАШТИТА ОД НЕЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА				
Контрола извора нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежно Министарство	◆			
Контрола извора нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган аутономне покрајине		◆		

Контрола извора нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган града/општине			◆	
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник испуњавају прописане услове за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса	◆			
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник испуњавају прописане услове за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућег зрачења од посебног интереса воде евиденцију о тим изворима	◆			
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућег зрачења од посебног интереса воде евиденцију о тим изворима на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућих зрачења од посебног интереса воде евиденцију о извршеним испитивањима нејонизујућих зрачења	◆			

Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућих зрачења од посебног интереса воде евиденцију о извршеним испитивањима нејонизујућих зрачења на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућих зрачења од посебног интереса имају обезбеђено испитивање нејонизујућих зрачења у животnoj средини	◆			
Контрола да ли привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник који користе извор нејонизујућих зрачења од посебног интереса имају обезбеђено испитивање нејонизујућих зрачења у животnoj средини на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли правна лица која врше послове систематског испитивања нивоа нејонизујућих зрачења у животnoj средини испуњавају прописане услове	◆			
Контрола да ли правна лица која врше испитивање нивоа зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса у животnoj средини испуњавају прописане услове које утврђује Министарство	◆			
Контрола да ли правна лица која врше испитивање нивоа зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса у животnoj средини испуњавају прописане услове које утврђује надлежни орган аутономне покрајине		◆		

Контрола да ли су привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник, оператер или руководилац у року обавестили Министарство о ванредном догађају	◆			
Контрола да ли су привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник, оператер или руководилац у року обавестили надлежни орган аутономне покрајине о ванредном догађају		◆		
Контрола да ли су привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник, оператер или руководилац у року обавестили надлежни орган града/општине о ванредном догађају			◆	
ХЕМИКАЛИЈЕ				
Контрола уписа хемикалија у регистар хемикалија, вођења прописане евиденције и прикупљања података о хемикалијама и обезбеђивања саветника за хемикалије	◆			
Контрола достављања података о одређеном производу и контрола употребе алтернативног назива супстанце	◆			
Контрола да ли се поступа у складу са забранама и ограничењима код хемикалија, односно производа који нису предмети опште употребе	◆			
Контрола да ли се поступа у складу са прописаним обавезама у вези са детергентом	◆			
Контрола спровођења одредби којима се уређује поступак претходног обавештења, односно поступак PIC	◆			

Контрола стављања у промет нарочито опасних хемикалија код увозника, произвођача односно даљег корисника и контрола мера и услова у складу са дозволом коју издаје Министарство	◆			
Контрола стављања у промет нарочито опасних хемикалија код дистрибутера који није увозник, произвођач односно даљи корисник и контрола коришћења нарочито опасних хемикалија у складу са дозволом коју издаје јединица локалне самоуправе			◆	
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ				
Контрола спровођења услова и мера заштите природе, других аката издатих на основу закона и других прописа из области заштите природе	◆			
Контрола спровођења услова и мера заштите природе, других аката издатих на основу Закона о заштити природе и других прописа из области заштите природе на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола спровођења услова и мера заштите природе, других аката издатих на основу Закона о заштити природе и других прописа из области заштите природе на заштићеном подручју које проглашава надлежна јединица локалне самоуправе			◆	
Контрола спровођења компензацијских мера	◆			
Контрола спровођења компензацијских мера на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола спровођења компензацијских мера на заштићеном подручју које проглашава надлежна јединица локалне самоуправе			◆	

Контрола спровођења плана управљања и других аката заштићеног подручја	◆			
Контрола спровођења плана управљања и других аката заштићеног подручја на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола спровођења плана управљања и других аката заштићеног подручја које проглашава надлежна јединица локалне самоуправе			◆	
Контрола радњи на заштићеном подручју које су супротне акту о заштити	◆			
Контрола радњи на заштићеном подручју које су супротне акту о заштити на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола радова на заштићеном подручју које су супротне акту о заштити које проглашава надлежна локална самоуправа			◆	
Контрола спровођења непосредне заштите, очувања и коришћења заштићених природних добара	◆			
Контрола спровођења непосредне заштите, очувања и коришћења заштићених природних добара на територији аутономне покрајине.		◆		
Спровођење непосредне заштите, очувања и коришћења заштићених природних добара на заштићеном подручју које проглашава надлежна јединица локалне самоуправе			◆	
Контрола спровођења мера и услова заштите заштићених биљних и животињских врста и гљива	◆			

Контрола спровођења мера и услова заштите заштићених биљних и животињских врста и гљива на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли се прекогранични промет дивљих врста животиња и гљива и трговина њима врше у складу са законом и прописима донетим на основу закона	◆			
Контрола да ли се трговина дивљим врстама животиња и гљива на територији аутономне покрајине врши у складу са прописима из области заштите природе		◆		
Контрола да ли се уношење и поновно уношење дивљих врста у природу врши у складу са прописима из области заштите природе	◆			
Контрола да ли се уношење и поновно уношење дивљих врста у природу на територији аутономне покрајине врши у складу са прописима из области заштите природе		◆		
Контрола да ли се спроводи мониторинг стања природе и њених вредности	◆			
Контрола да ли се спроводи мониторинг стања природе и њених вредности на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли се води регистар заштићених природних добара и друге прописане евиденције	◆			
Контрола да ли се генетички материјал користи у складу са Законом о генетички модификованим организмима и посебним прописима	◆			
Контрола да ли се генетички материјал на територији аутономне покрајине користи у складу са прописима из области заштите природе		◆		

Контрола да ли управљач заштићеним подручјем извршава обавезе установљене актом о заштити	◆			
Контрола да ли управљач заштићеним подручјем на територији аутономне покрајине извршава обавезе установљене актом о заштити		◆		
Контрола да ли управљач заштићеним подручјем које проглашава надлежни орган локалне самоуправе извршава обавезе установљене актом о заштити			◆	
Контрола да ли управљач заштићеним подручјем користи средства за рад и обављање послова на заштити и унапређивању заштићеним подручјем	◆			
Контрола да ли управљач заштићеним подручјем користи средства за рад и обављање послова на заштити и унапређивању заштићеног подручја на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли управљач заштићеним подручјем користи средства за рад и обављање послова на заштити и унапређивању заштићеног подручја које проглашава надлежна јединица локалне самоуправе			◆	
Контрола да ли се коришћење фосила, минерала кристала и бигра или истраживање њихових налазишта врши у складу са прописима из области заштите природе	◆			
Контрола да ли се коришћење фосила, минерала кристала и бигра или истраживање њихових налазишта врши у складу са прописима из области заштите природе на територији аутономне покрајине		◆		

Контрола да ли се сакупљање и стављање у промет дивљих врста биљака, животиња и гљива, њихових развојних облика и делова врши у складу са прописаним условима	◆			
Контрола да ли се сакупљање и стављање у промет дивљих врста биљака, животиња и гљива, њихових развојних облика и делова на територији аутономне покрајине врши у складу са прописаним условима		◆		
Контрола да ли се вештачко пресељавање и насељавање популација или делова популација аутохтоних врста врши у складу са прописима из области заштите природе	◆			
Контрола да ли се вештачко пресељавање и насељавање популација или делова популација аутохтоних врста на територији аутономне покрајине врши у складу са прописима из области заштите природе		◆		
Контрола да ли се држање, узгој обележавања примерака дивљих врста и трговина њима обављају на прописан начин	◆			
Контрола да ли се држање, узгој обележавања примерака дивљих врста и трговина њима обављају на прописан начин на територији аутономне покрајине		◆		
Контрола да ли су испуњени услови за рад зоолошког врта у складу са прописима из области заштите природе	◆			
Контрола да ли су испуњени услови за рад зоолошког врта на територији аутономне покрајине у складу са прописима из области заштите природе		◆		

1. Закон о заштити животне средине

Закон о заштити животне средине је кровни закон у овој области. Тим законом се уређује интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици. Према овом закону, систем заштите животне средине чине мере, услови и инструменти за одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића и спречавање, контрола, смањивање и санација свих облика загађивања животне средине, при чему се одрживо управљање природним вредностима и заштита животне средине остварују како тим законом, тако и посебним законима.

Према члану 10. Закона, одрживо управљање природним вредностима и заштита животне средине уређују се тим законом, посебним законима и другим прописима којима се уређује процена утицаја планова, програма и пројеката на животну средину, интегрисано спречавање и контрола загађивања, заштита природе, заштита ваздуха, вода, земљишта, шума, геолошких ресурса, управљање хемикалијама, управљање отпадом, јонизујућа и нејонизујућа зрачења, заштита од буке и др. Управо према тако одређеним предметима заштите животне средине донети су посебни закони који уређују сваку област понаособ. Због тога Закон о заштити животне средине има природу кровног прописа, на основу чијих начела и основа се уређују односи у посебним областима заштите животне средине.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона, према члану 109, врши Министарство, ако овим законом није другачије прописано. Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом. Аутономна покрајина врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа донетих на основу овог закона. Јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа донетих на основу овог закона.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује (члан 110 Закона):

- да ли се спроводе мере и услови заштите животне средине у планирању и изградњи;
- да ли су испуњени захтеви у погледу квалитета животне средине и емисија;
- да ли су испуњени услови за рад постројења и обављање активности;
- да ли се примењују прописане забране производње и промета одређених производа и вршења одређених активности;

- да ли се еколошки знак за производе, процесе или услуге користи на прописан начин;
- да ли је донет акциони план за постепено достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у воде, са утврђеним роковима за њихово постепено достизање и да ли се поступа сагласно том акционом плану, у складу са законом;
- да ли се води информациони систем и регистар извора загађивања животне средине;
- да ли се спроводе друге прописане мере и услови заштите животне средине.

У вршењу послова из овог закона локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да (члан 111. Закона):

- наложи да се донесе акциони план за постепено достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у воде, да се у њему утврде рокови за њихово постепено достизање и да наложи поступање сагласно том акционом плану;
- забрани уништавање или оштећивање дивље флоре и фауне и њихових станишта;
- забрани изградњу и употребу постројења, односно комплекса и обављање активности ако нису испуњени прописани захтеви и нормативи у погледу емисије и нивоа загађујућих материја, ако немају одговарајућу и исправну опрему и уређаје којима се смањује или спречава емисија загађујућих материја или енергије или ако нису предузете друге мере и услови заштите животне средине;
- забрани испуштање загађујућих и опасних материја, отпадних вода или енергије у ваздух, воду и земљиште на начин и у количинама, односно концентрацијама или нивоима изнад прописаних;
- забрани рад, употребу или коришћење технологије и технолошког процеса који по одредбама овог закона нису дозвољени;
- забрани употребу или коришћење производа, полупроизвода или сировина који по одредбама овог закона нису дозвољени;
- наложи да се у случају сумње одређена технологија, складиштење, технолошки процес, производ, полупроизвод или сировина испитају у погледу могућег штетног утицаја на животну средину и привремено забрани њихову употребу или коришћење док се резултати испитивања не доставе на увид;
- обустави рад уређаја док се не испита ефикасност уређаја који служе за уклањање или пречишћавање загађујућих материја за које нису прописане граничне вредности;
- забрани стављање у промет сировина, полупроизвода или производа који немају видљиву ознаку о могућој штетности за животну средину;
- нареди обављање мониторинга на прописан начин;
- нареди спровођење мера заштите животне средине у складу са овим законом;

- узима узорке вода, отпада, ваздуха преко овлашћене организације;
- у поступку принудног извршења решења изврши печатање просторија, постројења, односно комплекса, опреме или простора због којих је дошло или је могло доћи до загађивања или оштећивања животне средине, у складу са законом;
- нареди извршење других прописаних обавеза у одређеном року.

2. Процена утицаја на животну средину

Законом о процени утицаја на животну средину уређује се поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајан утицај на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности, прекогранично обавештавање за пројекте који могу имати значајан утицај на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину. Одредбе овог закона не примењују се на пројекте намењене одбрани земље.

Процена утицаја на животну средину јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и да се утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити, при чему се има у виду изводљивост тих пројеката.

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, али и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања). Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра. Пројекти могу бити предмет процене утицаја ако је њихово извођење, односно употреба у складу са прописима којима се уређују планирање и изградња.

Влада је прописала Уредбу о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину²². Овом уредбом, описују се пројекти и утврђују критеријуми за одлучивање о потреби за израдом процене утицаја за пројекте.

Носилац пројекта за који је обавезна процена утицаја и пројекта за који је утврђена потреба процене утицаја не може приступити реализацији, односно изградњи и извођењу пројекта без сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја.

Поступак процене утицаја састоји се од следећих фаза: 1) одлучивање о потреби за проценом утицаја за пројекте из Листе пројеката за које се може захтевати

²² „Службени гласник РС”, број 114/08.

процена утицаја, 2) одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја, 3) одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја.

Према члану 35. Закона о процени утицаја на животну средину, инспекцијски надзор над применом овог закона врши министарство надлежно за послове животне средине, преко инспектора за заштиту животне средине, а чланом 39. АП и ЈЛС *поверени су њихови инспекцијског надзора* над применом одредаба овог закона за пројекте за које је одговарајући орган АП, односно јединице локалне самоуправе надлежан за вођење поступка процене утицаја.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује (члан 36. Закона):

- да ли је извршена обавеза подношења захтева за добијање сагласности на процену утицаја (за објекте за које је обавезна процена утицаја);
- да ли је извршена обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби за проценом утицаја (за објекте за које се може захтевати процена утицаја);
- да ли је извршена обавеза носиоца пројекта из одлуке о давању сагласности на студију процене утицаја;
- да ли је извршена обавеза носиоца изведеног пројекта за подношење захтева за одлучивање о потреби за израдом студије затеченог стања и о давању сагласности или одбијању захтева за давање сагласности на студију затеченог стања;
- да ли је извршена обавеза носиоца изведеног пројекта из одлуке о сагласности на студију затеченог стања.

У вршењу послова инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да (члан 37. Закона):

- наложи подношење захтева за покретање поступка процене утицаја;
- наложи подношење захтева за покретање поступка процене утицаја затеченог стања;
- забрани извођење пројекта и обављање делатности док се не прибави сагласност надлежног органа на студију о процени утицаја;
- наложи испуњење услова и спровођење мера утврђених у одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја и одлуци о давању сагласности на студију затеченог стања, односно одлуци којом се утврђују минимални услови заштите животне средине;
- забрани обављање делатности до испуњења услова и спровођења мера утврђених у одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја и одлуци о давању сагласности на студију затеченог стања;
- забрани обављање делатности ако је одбијен захтев за давање сагласности на студију затеченог стања;
- поднесе пријаву против правног лица и одговорног лица у правном лицу за учињени привредни преступ по одредбама овог закона;
- поднесе пријаву против физичког лица и одговорног лица у правном лицу за учињени прекршај по одредбама овог закона.

3. Интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе за постројења и активности који могу имати негативан утицај на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине.

Интегрисана дозвола јесте одлука надлежног органа донета у форми решења којом се одобрава пуштање у рад постројења или његовог дела, односно обављање активности, чији саставни део чини документација са утврђеним условима којима се гарантује да такво постројење или активност одговарају захтевима предвиђеним овим законом (члан 2. тачка 10. Закона).

Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола класификују се према нивоу загађивања и ризику који те активности могу имати по здравље људи и животну средину, укључујући и друге технички сродне активности које могу произвести емисије и загађење животне средине. Врсте активности и постројења, која могу бити нова и постојећа постројења, одређене су Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола²³.

Министарство надлежно за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности издаје друго надлежно министарство. Покрајински орган надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу Законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности издаје други надлежни покрајински орган.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са Законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности издаје други надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Надзор над применом Закона и прописа донетих на основу овог закона, на основу члана 26. Закона, врши министарство надлежно за заштиту животне средине, а инспекцијски надзор врши то министарство преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Аутономној покрајини поверено је вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу, у складу са овим законом, издаје

23 „Службени гласник РС”, број 84/05.

надлежни покрајински орган, а јединици локалне самоуправе поверено је вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу, у складу са овим законом, издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује (члан 27. Закона):

- да ли нова постројења имају дозволу издату у складу са Законом;
- да ли су постојећа постројења поднела захтев за издавање дозволе у складу са Законом;
- да ли се рад постројења одвија у складу са условима из издате дозволе;
- сваку промену у раду, односно функционисању постројења;
- спровођење других прописаних мера заштите животне средине.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да (члан 28. Закона):

- забрани употребу објекта, односно рад постројења и обављање активности док се не прибави дозвола;
- забрани рад постројења, односно обављање активности ако се то чини противно условима прописаним у дозволи;
- нареди прибављање дозволе у складу са овим законом;
- нареди предузимање мера и услова утврђених у дозволи;
- нареди достављање података неопходних за издавање, измену или престанак важности дозволе;
- нареди извршење мера старања о постројењу и локацији после престанка активности, ако је дозвола престала да важи;
- нареди извршење и других прописаних обавеза у одређеном року.

4. Управљање отпадом

Закон о управљању отпадом уређује врсте и класификацију отпада, планирање управљања отпадом, субјекте управљања отпадом, одговорности и обавезе у управљању отпадом, организовање управљања отпадом, управљање посебним токовима отпада, услове и поступак издавања дозвола; прекогранично кретање отпада, извештавање о отпаду и базу података, финансирање управљања отпадом, надзор, као и друга питања од значаја за управљање отпадом.

Одредбе овог закона не примењују се на: 1) гасовите материје које се испуштају у атмосферу; 2) земљу (*in situ*), укључујући неископану контаминирану земљу и грађевине трајно повезане са земљиштем; 3) неконтаминирано земљиште и друге материјале из природе ископане током грађевинских активности где је извесно да ће материјал бити коришћен у грађевинске сврхе у свом природном облику на градилишту на ком је ископан; 4) радиоактивни отпад; 5) деактивирани експлозиве; 6) фекалије, ако нису обухваћене ставом 2. тачка 2) овог члана; 7) сламу и друге природне безопасне пољопривредне или шумске материјале коришћене у пољопривреди, шумарству или за производњу енергије од такве биомасе кроз процесе или методе који не штете животној средини или угрожавају здравље људи; 8) муљ из канализационих система и садржај септичких јама, осим муља из постројења за третман отпадних вода. Одредбе овог закона, у мери у којој је управљање отпадом уређено другим прописима, не примењују се на: 1) отпадне воде; 2) споредне производе животињског порекла, укључујући и добијене производе на које се примењују прописи у области ветеринарства, осим оних који су намењени за спаљивање, коришћење у постројењима за биогаз или постројењима за компостирање или одлагање на санитарну депонију под посебним условима, у складу са посебним прописом; 3) лешеве животиња које нису заклане, као и на убијене животиње у циљу искорењивања епизоотичне болести, а које су одложене у складу са прописима у области ветеринарства; 4) отпад који настаје при истраживању, ископавању, експлоатацији, припреми и складиштењу минералних сировина, као и при раду у каменоломима на које се примењују прописи о управљању рударским отпадом. На седименте премештене унутар површинских вода ради управљања водама и водним путевима или спречавања поплава или смањења ефеката поплава или суша или мелиорације земљишта не примењују се одредбе овог закона, ако је утврђено да су седименти неопасни.

Граду, односно Граду Београду поверава се вршење инспекцијског надзора над активностима сакупљања и транспорта инертног и неопасног отпада, односно над радом постројења за третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање инертног и неопасног отпада за које надлежни орган издаје дозволу на основу овог закона.

Општини се поверава вршење инспекцијског надзора над активностима сакупљања, транспорта, третмана, односно складиштења, поновног искоришћења

и одлагања **инертног и неопасног отпада**, за које надлежни орган издаје дозволу на основу овог закона.

За обављање једне или више делатности у области управљања отпадом прибављају се следеће дозволе: 1) дозвола за сакупљање отпада; 2) дозвола за транспорт отпада; 3) дозвола за третман отпада, и то: дозвола за складиштење, дозвола за поновно искоришћење и дозвола за одлагање.

Инспектори јединица локалне самоуправе врше надзор над оператерима којима је дозволу за управљање отпадом издао надлежни орган на својој територији у складу са условима из издате дозволе.

Закон је прописао посебна овлашћења инспектора за заштиту животне средине у поступку одузимања дозволе. Дозвола се одузима решењем надлежног органа за издавање дозволе, у случајевима када

1. лице које поседује дозволу не испуњава услове за издавање дозволе;
2. лице које поседује дозволу не поступа у складу са условима утврђеним у дозволи;
3. лице које поседује дозволу не поступа у складу са законом и прописима у области управљања отпадом.

Надлежни инспектор за заштиту животне средине није овлашћен да утврђује први основ за одузимање дозволе, тј. да ли лице које поседује дозволу испуњава услове за њено издавање (чл. 85. и 86. Закона о управљању отпадом).

Уколико надлежна инспекција за заштиту животне средине, током инспекцијског надзора, утврди да *лице које поседује дозволу не испуњава у складу са условима утврђеним у тој дозволи*, она поступа на следећи начин:

- Решењем налаже лицу које има дозволу корективне мере, које треба да доведу до поступања лица које има дозволу у складу са условима утврђеним у тој дозволи и утврђује рок за извршење тих мера. Контролним инспекцијским надзором се утврђује извршење наложених корективних мера. Уколико је лице које поседује дозволу извршило наложене мере у остављеном року, поступајући инспектор обуставља поступак. Битно је напоменути да наведени поступак нема утицаја на поступање инспектора у складу са одредбама чл. 88. и 90. Закона о управљању отпадом.
- Уколико лице које има дозволу не поступи по наложеним мерама у остављеном року, а не затражи продужење рока у складу са одредбама члана 79. став 3. Закона о општем управном поступку, поступајући инспектор предлаже надлежном органу за издавање дозвола одузимање дозволе лицу које има дозволу. Предлог се подноси у форми дописа, а као прилог се доставља записник са утврђеним поступањем лица које има дозволу супротно одредбама издате дозволе, решење о наложеним корективним мерама и записник о контролном инспекцијском надзору.

Уколико надлежни инспектор за заштиту животне средине током инспекцијског надзора утврди да лице које поседује дозволу *не йосійуиа у складу са законом и йройисима из обласійи уйрављања оййаодом*, а такво поступање узрокује угрожавање животне средине и здравља људи, односно лице које има дозволу не примењује мере заштите животне средине, контроле загађивања, спречавања удеса или пожара:

- без одлагања предлаже надлежном органу за издавање дозвола одузимање дозволе. Предлог се подноси у форми дописа, а као прилог се доставља записник са утврђеним поступањем са отпадом лица које има дозволу које доводи до угрожавања животне средине и здравља људи, као и чињенице које указују на то да се не примењују мере заштите животне средине, контроле загађивања, спречавања удеса или пожара. Код утврђивања и навођења ових чињеница строго се треба држати овлашћења инспектора за заштиту животне средине.

У вршењу послова инспекцијског надзора локални инспектор има йраво и дужносій да проверава и контролише нарочито (члан 85. Закона):

- спровођење и ажурирање планова управљања отпадом и програма превенције стварања отпада;
- спровођење и ажурирање радног плана постројења за управљање отпадом;
- употребу и коришћење одговарајућих технологија и ефикасног коришћења сировина и енергије;
- управљање отпадом у постројењима која стварају отпад, примену мера и поступака за смањење његових количина или опасних својстава, класификацију, сакупљање, транспорт, третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање;
- техничке карактеристике и капацитете, организацију и рад постројења за управљање отпадом, укључујући мониторинг, методе третмана и мере предострожности у складу са условима утврђеним у дозволи;
- испуњеност услова за изградњу и рад постројења за третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање отпада;
- поступање са отпадом у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања (порекло, природа, количина и одредиште);
- испуњеност услова за рад, посебно надзор над локацијом пре отпочињања операција одлагања ради утврђивања испуњености услова из дозволе, као и затварање и рекултивацију постојећих депонија отпада и надзор над депонијом после њеног затварања у периоду од најмање 30 година (када је ЈЛС издала грађевинску дозволу и дала сагласност на студију о процени утицаја на животну средину);
- примену прописаних мера и поступака за спречавање удеса и у случају удеса (када је ЈЛС дала сагласност на студију и када су прописане мере за спречавање удеса);

- техничке карактеристике и капацитете, организацију и рад постројења за управљање отпадом, укључујући мониторинг, методе третмана и мере предострожности у складу са условима утврђеним у дозволи;
- испуњеност услова за изградњу и рад постројења за третман, односно складиштење, поновно искоришћење и одлагање отпада;
- поступање са отпадом у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања (порекло, природа, количина и одредиште);
- рад лица одговорног за управљање отпадом и квалификованог лица одговорног за стручни рад у постројењу за управљање отпадом;
- вођење и чување прописане евиденције са подацима о пореклу, одредишту, третману, врсти и количини отпада;
- спровођење других прописаних мера и поступака управљања отпадом.

У вршењу послова из члана 85. овог закона локални инспектор је овлашћен да (члан 86. Закона):

- нареди спровођење плана управљања отпадом и програма превенције стварања отпада и њихово ажурирање, односно ревидирање;
- нареди спровођење радног плана постројења за управљање отпадом и његово ажурирање;
- забрани коришћење технологије и рад постројења која не испуњавају услове за смањење настајања отпада и ефикасно коришћење сировина;
- нареди произвођачу отпада да изврши класификацију отпада и прибави доказе о карактеризацији отпада, односно употребној вредности рециклабилног материјала;
- нареди произвођачу, односно власнику и/или другом држаоцу отпада, одвојено сакупљање отпада у складу са потребама у погледу будућег третмана;
- нареди произвођачу отпада да преда отпад правном лицу или предузетнику који су овлашћени за управљање отпадом, ако није у могућности да организује поступање са отпадом у складу са овим законом;
- нареди произвођачу отпада да води и чува прописане евиденције, лицу које врши промет да доставља податке о врсти и количини отпада, укључујући и секундарне сировине које су стављене у промет;
- нареди произвођачу отпада да одреди лице одговорно за управљање отпадом;
- забрани свако кретање отпада супротно условима из дозволе издате у складу са овим законом;
- забрани третман отпада супротно условима из дозволе;
- забрани рад постројења и употребу опреме за третман отпада која се не користи у складу са техничким упутством;
- забрани третман отпада ако отпад није обезбеђен и заштићен од расипања и цурења;

- забрани пријем и одлагање отпада на депонији супротно условима из издате дозволе (када је ЈЛС издала грађевинску дозволу и дала сагласност на студију о процени утицаја на животну средину);
- нареди спровођење мера којима се обезбеђује заштита животне средине на депонији у складу са законом (када је ЈЛС издала грађевинску дозволу и сагласност на студију о процени утицаја на животну средину);
- нареди правном лицу и предузетнику који обављају послове управљања отпадом у складу са овим законом, одређивање квалификованог лица одговорног за стручни рад у постројењу за управљање отпадом;
- нареди правном лицу и предузетнику који обављају послове управљања отпадом у складу са овим законом вођење и чување прописаних евиденција;
- забрани изградњу и рад постројења за управљање отпадом које не испуњава техничке и друге услове прописане овим и другим законом;
- забрани третман, односно складиштење, поновно искоришћење или одлагање отпада ван постројења за управљање отпадом које има дозволу;
- нареди лицу које врши сакупљање, односно транспорт отпада да отпад сакупља од произвођача или власника и/или другог држаоца и да га транспортује до постројења које има дозволу за управљање отпадом, односно до центра за сакупљање, трансфер станице или постројења за третман односно поновно искоришћење или одлагање (на својој територији, за коју је издата дозвола за управљање отпадом);
- забрани утовар и транспорт отпада ако се не обавља у затвореном возилу, контејнеру или на други одговарајући начин који онемогућава расипање или испадање отпада приликом транспорта, утовара или истовара (на својој територији, за коју је издата дозвола за управљање отпадом);
- забрани складиштење отпада на местима која нису технички опремљена за привремено чување отпада и/или немају дозволу за складиштење, као и ако је истекао прописани период складиштења;
- нареди лицу да уклони ускладиштени отпад када отпад складишти на месту за које не поседује дозволу за складиштење отпада, као и ако је истекао прописани период складиштења, односно период на који је дозвола за складиштење издата;
- забрани третман отпада супротно условима из издате дозволе;
- забрани рад постројења и коришћење опреме за третман отпада за које није добијена дозвола;
- нареди одвојено сакупљање, складиштење и третман секундарних сировина;
- забрани физичко-хемијски и хемијски третман отпада који се врши супротно одредбама овог закона;
- забрани биолошки третман отпада супротно условима уз издате дозволе;
- забрани рад депоније која не испуњава прописане техничке, технолошке и друге услове и захтеве (када је ЈЛС издала грађевинску дозволу и дала сагласност на студију о процени утицаја на животну средину);

- забрани одлагање комуналног отпада супротно закону и условима из издате дозволе (када је ЈЛС издала грађевинску дозволу и дала сагласност на студију о процени утицаја на животну средину);
- забрани кретање отпада без документа о кретању неопасног отпада;
- забрани сакупљање и транспорт отпада изван територије за коју је издата дозвола;
- нареди лицу које има дозволу за управљање отпадом примену и спровођење мера прописаних за случај удеса (када је ЈЛС дала сагласност на студију и када су прописане мере за спречавање удеса);
- нареди лицу које има дозволу за управљање отпадом достављање одговарајућих података и извештаја у складу са овим законом;
- забрани сваку радњу или акт противан одредбама овог закона (у складу са својим овлашћењима за неопасан и инертан отпад);
- нареди извршење других прописаних обавеза у одређеном року (у складу са својим овлашћењима за неопасан и инертан отпад).

Ако инспектор у вршењу послова из члана 85. овог закона утврди да су повређене одредбе закона којим се уређује превоз и транспорт, заштита здравља људи и животиња, промет лекова и/или других закона, дужан је да о томе, без одлагања, обавести другог надлежног инспектора.

5. Заштита ваздуха

Законом о заштити ваздуха²⁴ уређује се управљање квалитетом ваздуха и одређују мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха као природне вредности од општег интереса која ужива посебну заштиту. Одредбе овог закона не примењују се на загађења проузрокована радиоактивним материјама, индустријским удесима и елементарним непогодама.

Заштита ваздуха остварује се: 1) успостављањем, одржавањем и унапређивањем јединственог система управљања квалитетом ваздуха на територији Републике Србије; 2) очувањем и побољшањем квалитета ваздуха кроз утврђивање и остваривање мера у области заштите како би се спречиле или смањиле штетне последице по здравље људи и/или животну средину; 3) избегавањем, спречавањем и смањењем загађења која утичу на оштећење озонског омотача и климатске промене; 4) праћењем, прибављањем и процењивањем одговарајућих података о квалитету ваздуха на основу мерења и стандардизованих метода; 5) обезбеђивањем доступности података о квалитету ваздуха; 6) извршавањем обавеза у складу са потврђеним међународним уговорима; 7) међународном сарадњом у области заштите и побољшања квалитета ваздуха и осигурањем доступности тих података јавности.

Заштиту и побољшање квалитета ваздуха обезбеђују, у оквиру својих овлашћења, Република, АП и ЈЛС, привредна друштва, предузетници, као и друга правна и физичка лица.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет ваздуха дужни су да: обезбеде техничке мере за спречавање или смањивање емисија у ваздух; планирају трошкове заштите ваздуха од загађивања у оквиру инвестиционих и производних трошкова; прате утицај своје делатности на квалитет ваздуха; обезбеде друге мере заштите, у складу са овим законом и законима којима се уређује заштита животне средине (члан 4. Закона).

²⁴ Подзаконска акта донета на основу овог закона од значаја за инспекцијски надзор су: Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 5/16); Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 6/16); Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, број 111/15); Правилник о условима за издавање сагласности оператерима за мерење квалитета ваздуха и/или емисије из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 16/12); Правилник о условима за издавање дозволе за мерење квалитета ваздуха и дозволе за мерење емисије из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 1/12); Правилник о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла („Службени гласник РС”, бр. 64/11, 111/15, 106/16, 60/17).

У оквиру јединственог система праћења и контроле нивоа загађења ваздуха јединица локалне самоуправе, нарочито: обезбеђује мониторинг ваздуха, успоставља локалну мрежу за праћење квалитета ваздуха и обавља координацију свих активности локалне мреже, одлучује о мерењима посебне намене у случају када утврди оправданост основане сумње да је дошло до загађења ваздуха, доставља прописане податке/извештаје Агенцији за заштиту животне средине, обавештава јавност о прекорачењу концентрација загађења, доноси План квалитета ваздуха у прописаним случајевима, издаје дозволу за рад за новоизграђен или реконструисани стационарни извор загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе, односно израде студије о процени утицаја на животну средину и врши поверене послове инспекцијског надзора у овој области.

Јединици локалне самоуправе, у складу са чланом 74. Закона, поверавају се послови инспекцијског надзора над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу. Граду, односно Граду Београду поверава се вршење инспекцијског надзора над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган града, односно Града Београда издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу.

У вршењу послова инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује (члан 75. Закона):

- да ли је извор загађивања ваздуха пројектован, изграђен, опремљен, коришћен и одржаван тако да емисија буде у прописаним границама;
- да ли су у случају прекорачења граничних вредности емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху предузете прописане, односно наложене мере;
- да ли је оператер прибавио дозволу за рад стационарног извора загађивања пре почетка рада;
- да ли се рад стационарног извора загађивања или друга активност обавља противно прописаној забрани;
- да ли је оператер обезбедио прописану мерењу емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху и да ли води евиденцију о извршеним мерењима;
- да ли оператер води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива;
- да ли оператер води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије и да ли су ти уређаји постављени и одржавани у складу са овим законом;
- да ли се послови мерења емисије и праћења квалитета ваздуха обављају на прописани начин;
- да ли се са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени поступа у складу са овим законом;

- да ли послове сервисирања и искључивања из употребе односно сакупљања, обнављања и обраде обављају лица која имају дозволу, као и да ли та лица испуњавају прописане услове;
- да ли се поступило у складу са налогом инспектора;
- да ли се примењују и друге прописане мере за спречавање и смањивање загађивања ваздуха.

У вршењу послова из овог закона локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да (члан 76. Закона):

- нареди извршавање прописаних обавеза у одређеном року и да привремено забрани рад ако се налог у остављеном року не изврши;
- привремено забрани рад стационарног извора загађивања или наложи предузимање других одговарајућих мера заштите док се емисија и нивои загађујућих материја у ваздуху не сведу на прописане граничне вредности;
- нареди прибављање резултата мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху преко овлашћеног правног лица и привремено забрани рад ако се резултати мерења не доставе на увид у остављеном року;
- нареди контролна мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху преко другог овлашћеног правног лица, кад оператер самостално или преко одређеног овлашћеног правног лица врши мерења, а резултати извршених мерења пружају основ за то;
- предложи одузимање овлашћења за обављање послова мерења емисије и/или праћење квалитета ваздуха уколико се ти послови не обављају у складу са законом;
- забрани рад стационарног извора загађивања или другу активност која се обавља противно овом закону;
- забрани поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени противно овом закону;
- забрани послове сервисирања и искључивања из употребе односно сакупљања, обнављања и обраде производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач или флуороване гасове са ефектом стаклене баште ако утврди да их обавља лице које за то нема дозволу, односно предложи одузимање дозволе за обављање тих послова, ако лице престане да испуњава прописане услове;
- у поступку принудног извршења решења изврши печатење стационарног извора загађивања или одреди други начин принудног извршења, у складу са законом;
- нареди отклањање других утврђених неправилности или извршење других прописаних обавеза у остављеном року.

6. Хемикалије

Законом о хемикалијама се уређују интегрисано управљање хемикалијама, класификација, паковање и обележавање хемикалија, интегрални регистар хемикалија и регистар хемикалија које су стављене у промет, ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења хемикалија, увоз и извоз одређених опасних хемикалија, дозволе за обављање делатности промета и дозволе за коришћење нарочито опасних хемикалија, стављање у промет детергената, систематско праћење хемикалија, доступност података, надзор и друга питања од значаја за управљање хемикалијама.

Овај закон заснива се на начелу предострожности и начелу да произвођач, увозник или даљи корисник производи, ставља у промет и користи хемикалије тако да нема непожељних ефеката.

Инспекцијски надзор врши министарство надлежно за заштиту животне средине преко инспектора за заштиту животне средине, министарство надлежно за послове здравља преко санитарних инспектора и министарство надлежно за послове трговине преко тржишних инспектора.

Инспектор за заштиту животне средине врши инспекцијски надзор над класификацијом, паковањем, обележавањем, и оглашавањем хемикалија, садржајем и достављањем безбедносног листа, обезбеђењем саветника за хемикалије, уписом хемикалија у Регистар хемикалија, стављањем у промет нарочито опасних хемикалија и детергената, увозом и извозом одређених опасних хемикалија, као и над спровођењем одредаба овог закона за које није надлежан санитарни, односно тржишни инспектор.

Санитарни инспектор врши инспекцијски надзор над применом ограничења и забрана производње, стављања у промет и коришћења хемикалија и производа намењених за општу употребу.

Тржишни инспектор врши инспекцијски надзор над испуњеношћу услова за држање опасне хемикалије у продајном простору и начином обележавања тог простора.

Инспекције међусобно сарађују, односно међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају непосредну помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење надзора.

Јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над пословима који су јој поверени овим законом.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује (члан 90. Закона):

- да ли стављање у промет или коришћење нарочито опасних хемикалија обавља лице које за то има дозволу;

- да ли је лице које има дозволу за обављање делатности промета или дозволу за коришћење нарочито опасних хемикалија обезбедило одговарајуће складиште, као и да ли се придржава прописаних превентивних мера и услова.

У вршењу послова из овог закона, локални инспектор је овлашћен и дужан да (члан 91. Закона):

- нареди снабдевачу да прибави од надлежног органа дозволу за обављање делатности промета или коришћења нарочито опасних хемикалија;
- забрани да стављање у промет или коришћење нарочито опасних хемикалија обавља лице које за то нема дозволу;
- нареди да се за нарочито опасне хемикалије обезбеди одговарајуће складиште и да се примењују прописане превентивне мере и услови.

7. Заштита природе

Законом о заштити природе, уређују се заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине. Природа као добро од општег интереса за Републику Србију ужива посебну заштиту у складу са овим законом и посебним законима. Овим законом остварују се следећи циљеви: 1) заштита, очување и унапређење биолошке (генетичке, специјске и екосистемске), геолошке и предеоне разноврсности; 2) усклађивање људских активности, економских и друштвених развојних планова, програма, основа и пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих природних ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне равнотеже; 3) одрживо коришћење и/или управљање природним ресурсима и добрима, обезбеђивање њихове функције уз очување природних вредности и равнотеже природних екосистема; 4) благовремено спречавање људских активности и делатности које могу довести до трајног осиромашења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, као и поремећаја са негативним последицама у природи; 5) утврђивање и праћење стања у природи; 6) унапређење стања нарушених делова природе и предела.

Одредбе овога закона не примењују се у случају сузбијања и спречавања непосредне опасности по живот или здравље људи или имовину, спасавања људи и имовине и то само док трају наведене околности које се утврђују посебним актом надлежног органа.

Надзор над применом одредаба овога закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, ако овим законом није другачије прописано. Надзор над законитошћу рада завода врши Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине. Министарство врши надзор над радом управљача заштићеним природним добрима, завода и ималаца јавних овлашћења у вршењу поверених послова.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом. На поступак вршења инспекцијског надзора примењују се одредбе закона којим се уређује инспекцијски надзор, ако овим законом није другачије прописано. У вршењу инспекцијског надзора над прекограничним прометом и трговином строго заштићеним и заштићеним врстама, као и живим примерцима дивљих животиња надлежни инспектор сарађује са овлашћеним лицем за издавање дозвола. Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона на заштићеним подручјима која се налазе на територији аутономне покрајине.

Јединици локалне самоуправе поверава се вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона на заштићеним подручјима која проглашава

надлежни орган јединице локалне самоуправе, као и инспекцијски надзор над спровођењем услова и мера заштите природе ван заштићених подручја на територији локалне самоуправе.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор има њрава и дужности да утврђује (члан 120. Закона):

- коришћење и употребу заштићених природних вредности и других делова природе;
- спровођење услова и мера заштите природе, других аката издатих на основу овог закона и других прописа;
- спровођење планова управљања природним добрима/ресурсима у делу који се односи на мере и услове заштите природе;
- спровођење плана управљања и програма заштите, очувања, коришћења и унапређења заштићене природе и њених вредности;
- спровођење плана управљања и других аката у вези са заштићеним подручјем;
- радње које могу проузроковати промене и оштећења на заштићеном подручју или другим заштићеним природним добрима;
- спровођење непосредне заштите, очувања и коришћења природних добара;
- спровођење мера и услова заштите заштићених природних добара, заштићених дивљих биљних и животињских врста и гљива (на свом подручју у границама овлашћења);
- информисање јавности о стању природе, плановима управљања заштићеним подручјем;
- спровођење других прописаних услова и мера заштите биолошке и пределе разноврсности утврђених овим законом и прописима донетим на основу овог закона;
- да ли управљач заштићеним подручјем извршава обавезе установљене актом о заштити;
- да ли управљач заштићеним подручјем користи средства за рад и обављање послова на заштити и унапређивању заштићеног подручја;
- записником потврди услове заштите природе који су утврђени решењем о условима заштите природе, односно услове и мере заштите животне средине који су прописани студијом о процени утицаја.

У вршењу инспекцијског надзора локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да (члан 121. Закона):

- забрани коришћење и употребу заштићених природних вредности и других делова природе без одобрења или противно одобрењу;
- нареди спровођење услова и мера заштите природе, других аката издатих на основу овог закона и других прописа;
- нареди спровођење плана управљања и програма заштите, очувања, коришћења и унапређења заштићене природе и њених вредности;

- нареди спровођење планова управљања природним добрима/ресурсима у делу који се односи на мере и услове заштите природе;
- нареди спровођење плана управљања и програма заштите, очувања, коришћења и унапређења заштићене природе и њених вредности;
- забрани радње које могу проузроковати промене и оштећења на заштићеном подручју, еколошкој мрежи или другим заштићеним природним добрима;
- забрани радње, односно извођење радова на заштићеном подручју које су супротне акту о заштити и правилнику о унутрашњем реду и чуварској служби;
- нареди спровођење непосредне заштите, очувања и коришћења заштићених природних добара;
- нареди спровођење мера и услова заштите заштићених природних добара;
- нареди информисање јавности о стању природе, плановима управљања заштићеним подручјем;
- нареди спровођење других прописаних услова и мера заштите биолошке и предеоне разноврсности утврђених овим законом и прописа донетих на основу овог закона;
- нареди управљачу спровођење мониторинга стања природе и њених вредности;
- нареди да управљач заштићеним подручјем извршава обавезе установљене актом о заштити;
- нареди да управљач заштићеним подручјем користи средства за рад и обављање послова на заштити и унапређивању заштићеног подручја;
- забрани друге радње и активности које су у супротности са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега;
- нареди извршење других законом прописаних обавеза у одређеном року.

8. Заштита од нејонизујућих зрачења

Усвајањем Закона о заштити од нејонизујућих зрачења, са пратећим подзаконским актима²⁵, Република Србија је по први пут законодавно уредила услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења. Заштита од професионалног излагања изворима нејонизујућих зрачења није предмет овог закона.

Према наведеном закону, *извор нејонизујућих зрачења* јесте уређај, инсталација или објекат који емитује или може да емитује нејонизујуће зрачење, а извор који може бити опасан по здравље људи уз узимање у обзир најбољих доступних научних података јесте *извор нејонизујућих зрачења од посебног интереса*.

Једна од мера у спровођењу заштите од нејонизујућих зрачења јесте прописивање граница излагања нејонизујућим зрачењима. Граница излагања нејонизујућим зрачењима је максимално дозвољена вредност интензитета поља у животnoj средини која је одређена стандардом или другим прописом, а простор око извора нејонизујућих зрачења у коме интензитет нејонизујућих зрачења прелази прописану границу јесте *зона ојасног зрачења*. Овако одређена граница не односи се на пацијенте у здравственим установама на којима се примењује контролисана медицинска терапија или дијагностички поступак.

Нејонизујућа зрачења су електромагнетска зрачења која имају енергију фотона мању од 12,4 eV, и она обухватају: ултраљубичасто или ултравиолетно зрачење (таласне дужине 100–400 nm); видљиво зрачење (таласне дужине 400–780 nm); инфрацрвено зрачење (таласне дужине 780 nm – 1 mm); радио-фреквенцијско зрачење (фреквенције 10 kHz – 300 GHz); електромагнетска поља ниских фреквенција (фреквенције 0–10 kHz); ласерско зрачење и ултразвук или звук чија је фреквенција већа од 20 kHz.

Према законским одредбама, привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетник могу користити изворе нејонизујућих зрачења од посебног интереса ако испуњавају следеће услове: да за те изворе нејонизујућих зрачења имају процену утицаја на животну средину у складу са законом и да ниво излагања становништва не прелази прописане границе, а испуњеност услова утврђује решењем министар надлежан за послове животне средине, а за територију аутономне покрајине надлежни орган аутономне покрајине. Наведени субјекти не могу отпочети коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса пре него што добију акт о испуњености услова за њихово коришћење.

На основу члана 3. Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања, изворима

²⁵ Правилници су објављени у „Службеном гласнику РС”, број 104/09.

нејонизујућих зрачења од посебног интереса сматрају се извори електромагнетног зрачења који могу да буду штетни по здравље људи, а одређени су као стационарни и мобилни извори чије електромагнетно поље у зони повећане осетљивости достиже најмање 10% износа референтне, граничне вредности прописане за ту фреквенцију. Зоне повећане осетљивости јесу: подручја стамбених зона у којима се особе могу задржавати и 24 сата дневно; школе, домови, предшколске установе, породилишта, болнице, туристички објекти, те дечја игралишта, површине неизграђених парцела намењених, према урбанистичком плану, за наведене намене.

Наведеним правилником прецизно су одређени стационарени и мобилни извори нејонизујућег зрачења.

Надзор над применом Закона о заштити од нејонизујућих зрачења и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом, док се, аутономној покрајини поверава вршење инспекцијског надзора над изворима нејонизујућих зрачења на територији аутономне покрајине у складу са овим законом, а јединици локалне самоуправе се поверава вршење инспекцијског надзора над изворима нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе (члан 14. Закона).

Овде треба имати у виду, већ поменути, члан 39. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину којим је прописано да се јединици локалне самоуправе поверавају послови инспекцијског надзора над применом одредаба тог закона за пројекте за које је орган локалне самоуправе надлежан за вођење поступка процене утицаја.

Инспекцијски надзор над изворима нејонизујућих зрачења за које одобрење за изградњу и почетак рада издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе, врше инспектори за заштиту животне средине из јединица локалне самоуправе сагласно одредбама:

- члана 39. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину и
- члана 14. став 4. и став 5. тач. 3) и 7) Закона о заштити од нејонизујућих зрачења.

9. Заштита вода

Посебан закон који уређује област заштите вода је Закон о водама. Овим законом уређују се правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем, извори и начин финансирања водне делатности, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за управљање водама.

Одредбе овог закона односе се на:

- све површинске и подземне воде на територији Републике Србије, укључујући термалне и минералне воде, осим подземних вода из којих се могу добити корисне минералне сировине и геотермална енергија,
- водотоке који чине или пресецају државну границу Републике Србије, као и њима припадајуће подземне воде, ако посебним законом није друкчије прописано,
- речни нанос који не садржи примесе других корисних минералних сировина.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко инспектора надлежног за послове водопривреде – водни инспектор. Водни инспектор врши и инспекцијски надзор над применом овог закона, других прописа и општих аката који се односе на изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и извођење других радова који могу утицати на промене у водном режиму.

Инспекцијски надзор који се односи на здравствену исправност воде за пиће и на квалитет воде за купање врши министарство надлежно за послове здравља преко санитарног инспектора.

Инспекцијски надзор који се односи на **квалитет отпадних вода** које се испуштају у реципијент врши министарство надлежно за послове заштите животне средине преко инспектора за заштиту животне средине. Аутономној покрајини поверава се, као поверени посао државне управе, вршење инспекцијског надзора водне инспекције и инспекције за заштиту животне средине на територији аутономне покрајине.

Граду Београду (*само Граду Београду, а не и другим јединицама локалне самоуправе*) поверава се, као поверени посао државне управе, вршење инспекцијског надзора водне инспекције и инспекције за заштиту животне средине на територији града Београда.

Отпадне воде су све воде које након употребе постају хемијски или биолошки измењене и загађене. Отпадне воде садрже у себи хемијске и/или биолошке загађиваче и настају као нуспродукт активности из домаћинства, индустрије, комерцијалних садржаја, пољопривредних активности или површинског отицаја атмосферских

падавина. Карактеристике отпадних вода варирају у зависности од извора загађења. Најчешће се под отпадним водама подразумева комбинација различитих типова, насталих из неколико извора загађења.

Граничне вредности емисије загађујућих материја за отпадне воде, као и врсте различитих отпадних вода одређене су Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање²⁶, која је донета на основу овлашћења из члана 93. став 2. тачка 1) Закона о водама.

Оно што је битно напоменути јесте да је надзор код загађивача кад је реч о отпадним водама ограничен, због законске одредбе која загађивачима омогућава рокове за постепено достизање граничних вредности и израду акционих планова у том циљу.

Акциони план, најједноставније речено, описује начин на који ће један правни субјект од ситуације у којој нема постројење за пречишћавање отпадних вода или има застарело и неефикасно постројење доћи у ситуацију да на крају рока за достизање граничних вредности емисије има постројење које пречишћава отпадне воде тако да оне по свом квалитету задовољавају све параметре који су прописани Уредбом.

Правни основ за израду акционог плана су Закон о заштити животне средине и Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање.

Рокови за достизање граничних вредности према Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање

Члан 19.

Правно лице или предузетник који има постројења за пречишћавање отпадних вода и/или који своје отпадне воде испушта у реципијент или јавну канализацију дужно је да своје емисије усклади са граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде прописаних овом уредбом, најкасније до **31. децембра 2025. године**.

Изузетно од става 1. овог члана, постројења за пречишћавање отпадних вода из агломерација са оптерећењем већим од 2000 еквивалент становника (ЕС) која своје комуналне отпадне воде испуштају у реципијент ускладиће своје емисије са граничним вредностима емисије загађујућих материја прописаних овом уредбом најкасније до **31. децембра 2040. године**, а за комуналне отпадне воде које се испуштају из агломерација са оптерећењем мањим од 2000 еквивалент становника (ЕС) ускладиће своје граничне вредности емисије загађујућих материја у складу са планом управљања водама.

Правно лице или предузетник које има постројења из ст. 1. и 2. овог члана које испушта своје отпадне воде у реципијент или јавну канализацију дужно је да **донесе Акциони план** за достизање граничних вредности емисије (у даљем тексту: Акциони план) у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе, њиме утврди рокове за постепено достизање тих граничних вредности, као и да поступа сагласно Акционом плану у складу са овом уредбом.

Правно лице или предузетник из става 3. овог члана дужно је да поднесе извештај о спровођењу Акционог плана министарствима надлежним за послове заштите животне средине и водопривреде, сваке две године од дана доношења Акционог плана.

²⁶ „Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16.

Члан 20.

Изузетно од члана 19. став 1. ове уредбе, за постројења за која се издаје интегрисана дозвола у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине, надлежни орган може утврдити другачије рокове за достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у поступку издавања те дозволе, у складу са прописима у области интегрисаног спречавања и контроле загађивања животне средине.

Према члану 201. Закона о водама, у вршењу инспекцијског надзора **локални инспектор за заштиту животне средине има право и дужности да проверава:**

- да ли испуштене отпадне воде и отпадне воде које се после пречишћавања испуштају у реципијент испуњавају услове у погледу граничних вредности утврђених у складу са чланом 93. став 2. овог закона;
- да ли се ради заштите квалитета вода реципијента примењују забране из члана 97. тач. 1), 1а), 1б), 2), 4) и 6) овог закона;
- да ли правна лица, предузетници и физичка лица испуњавају своје обавезе из члана 98. овог закона;
- да ли се обавеза испитивања отпадних вода врши у складу са чланом 99. овог закона,
- да ли је донет акциони план за постепено достизање граничних вредности.

Према члану 204. Закона о водама, у вршењу послова **локални инспектор за заштиту животне средине је овлашћен да предузме следеће мере:**

- забрани испуштање отпадних вода у случајевима прекорачења граничних вредности емисије прописаних чланом 93. став 2. овог закона;
- забрани испуштање отпадних вода у случајевима предвиђеним чланом 97. тач. 1), 2), 4) и 6) овог закона;
- наложи лицу које испушта отпадне воде да постави уређаје за мерење и континуирано мери количине отпадних вода, као и да испитује параметре квалитета отпадних вода и да извештај о извршеним мерењима достави јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и органу управе надлежном за спровођење државног мониторинга квалитета воде;
- наложи привремени престанак рада и обављање делатности лицима из члана 99. ст. 1. и 2. овог закона;
- наложи испитивање квалитета вода у случајевима када постоји сумња да је дошло до прекорачења граничних вредности емисије;
- прегледа пословне књиге и пословне просторије обвезника плаћања накнаде за загађивање воде из овог закона ради прикупљања података потребних за обрачун накнада;
- поднесе захтев за покретање прекршајног поступка и пријаву за привредни преступ, у складу са овим законом;
- предузима друге мере и радње за које је овлашћен овим законом или прописом донетим на основу њега.

Инспектор за заштиту животне средине може **усмено** наложити предузимање хитних мера ако је то потребно ради спречавања непосредне опасности по живот и здравље људи, биљног и животињског света и настанак веће материјалне штете, а посебно у случајевима: опасности од загађивања вода и ако је већ наступило загађење вода преко граничних вредности емисије, уз обавезу да се странци достави решење у року од 24 часа.

Одредбе Закона о водама на које се односе права и дужности, односно овлашћења инспектора за заштиту животне средине

Члан 93. став 2.

Влада, на предлог министра и министра надлежног за послове заштите животне средине, утврђује физичко-хемијске параметре и граничне вредности емисије загађујућих материја, начине и услове испуштања загађујућих материја, као и начине и услове примене граничних вредности емисије из става 1. овог члана и рокове за њихово достизање.

Члан 97.

Ради заштите квалитета вода, забрањено је:

1. уношење у површинске воде отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије које могу довести до погоршања тренутног стања;
  - 1а. уношење свих хазардних супстанци у подземне воде;
  - 1б. уношење осталих загађујућих супстанци у подземне воде у мери у којој узрокују погоршање или значајне и сталне узлазне трендове концентрација загађујућих супстанци у подземним водама;
2. испуштање отпадне воде у стајаће воде, ако је та вода у контакту са подземном водом, која може проузроковати угрожавање доброг еколошког или хемијског статуса стајаће воде;
4. испуштање прекомерно термички загађене воде;
6. испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже хазардне супстанце:
  - изнад прописаних вредности,
  - које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације,
  - које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода,
  - које могу негативно утицати на здравље лица која одржавају канализациони систем.

Члан 98.

Правно лице, предузетник, односно физичко лице које испушта или одлаже материје које могу загадити воду, осим физичког лица које користи воду за пиће, сопствене и санитарне потребе, дужно је да те материје, пре испуштања у систем јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстрани, као и да пречисти отпадне воде, у складу са овим законом и посебним законима који уређују област заштите животне средине, односно прописа донетих на основу тих закона.

Пречишћавање отпадних вода из става 1. овог члана врши се до нивоа који одговара граничним вредностима емисије или до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента, у складу са прописима којима се уређују граничне вредности загађујућих материја у површинским и подземним водама, граничне вредности приоритетних,

хазардних и других загађујућих супстанци и прописом којим се уређују граничне вредности емисије загађујућих материја у воде, узимајући строжи критеријум од ова два.

Изузетно, строжије услове испуштања отпадних вода, односно строжије вредности од прописаних граничних вредности емисије из става 2. овог члана утврђују се водном и/или интегрисаном дозволом у складу са прописом из става 2. овог члана а на основу стандарда квалитета животне средине и граничних вредности из члана 93а овог закона и закона којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине.

Ради обезбеђивања пречишћавања отпадних вода, лице из става 1. овог члана које испушта отпадну воду у реципијент или јавну канализацију дужно је да обезбеди средства и утврди рокове за изградњу и погон уређаја, односно постројења за пречишћавање отпадних вода у складу са акционим планом за достизање граничних вредности емисије загађујућих материја у воде, планом заштите вода од загађивања и планом управљања водама.

Акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Муљ који је настао у процесу пречишћавања комуналних отпадних вода обрађује се, користи или одлаже на начин којим се не угрожава животна средина и здравље људи, у складу са овим законом, прописом којим се уређују граничне вредности емисије загађујућих материја у воде и посебним законима којима се уређује пољопривредно земљиште и управљање отпадом.

Члан 99.

Правно лице, предузетник, односно физичко лице из члана 98. овог закона, дужно је да постави уређаје за мерење и континуирано мери количине отпадних вода, да испитује параметре квалитета отпадних вода и њихов утицај на реципијент, да извештаје о извршеним мерењима чува најмање пет година и да исте доставља јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину једном годишње.

Лице из става 1. овог члана који има уређаје, објекте, односно, постројења за пречишћавање отпадних вода, дужно је да мери количине и испитује квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеди редовно функционисање уређаја, објеката, односно, постројења за пречишћавање отпадних вода и да води дневник њиховог рада.

10. Заштита од буке

Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21) ступио је на снагу 16. 10. 2021. године. Ступањем на снагу новог закона престаје да важи Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10).

Шта је ново у односу на првобитни закон?

- Промењене су надлежности за израду стратешких карата буке у животној средини и акционих планова, где стратешке карте буке за агломерације²⁷ израђује јединица локалне самоуправе у сарадњи са другим субјектима заштите животне средине, а стратешке карта буке за главне путеве, главне пруге и главне аеродроме на територији Републике Србије израђују правна лица која су власници и концесионари главних путева, главних пруга и главних аеродрома у сарадњи са другим субјектима заштите животне средине (потпуно усаглашавање са обавезама из Директиве 2002/49 ЕЗ). По истом принципу су одређени субјекти у вези са израдом акционих планова (чл. 21. и 22).
- Акустичко зонирање врши носилац израде просторних и урбанистичких планова уношењем података о акустичким зонама у постојеће референтне карте и графичке приказе просторних и урбанистичких планова, односно одређивањем акустичких зона, у складу са законом којим се уређују планирање и изградња (члан 17).
- Јединици локалне самоуправе дато је овлашћење да на својој територији **уређује** мере и услове звучне заштите и коришћења извора буке у стамбеним и стамбено-пословним објектима, као и у пословним објектима, у зонама за становање у којима се обавља делатност која буком омета и узнемирава становништво, одлуком надлежног органа у складу са овим законом и другим прописима²⁸ (члан 9. став 1. тачка 3).
- Нови закон дефинише заштиту од буке из угоститељских објеката. Новину представља контрола и мерење нивоа буке из угоститељских објеката (члан 19. став 2). Мерење буке из угоститељских објеката, поред овлашћеног правног лица које испуњава прописане услове, може да врши комунални милиционар из јединице локалне самоуправе, еталонираним уређајем за мерење буке према посебно пропису којим се уређује методологија мерења буке, а у складу са одлуком органа јединице локалне самоуправе (члан 26).
- Ближе су дефинисане обавезе организатора јавних скупова, забавних и спортских приредби и других активности на отвореном и затвореном простору које могу довести до прекорачења граничних вредности индикатора буке. Новина је да су организатори ових активности дужни да, у року који не може бити краћи од 20 дана од почетка одржавања наведених активности, упуте захтев јединици локалне самоуправе, која на основу њега одређује мере звучне заштите у време одржавања активности (члан 20).

²⁷ Члан 2. тачка 12) Закона о заштити од буке – агломерација јесте део територије са преко 100.000 становника и са таквом густином становништва да се може сматрати урбанизованим подручјем.

²⁸ Закон о угоститељству („Службени гласник РС”, број 17/19).

- Ближе је прописана обавеза управљача објектом који емитује буку, власника, односно корисника извора буке да се редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини врши једном у три године (члан 23).
- Организацији овлашћеној за мерење буке у животној средини може се укинути решење о овлашћивању и уколико не поступа у складу са издатим овлашћењем, законом и прописима донетим на основу овог закона. (члан 25).
- Прописана су овлашћења комуналног милиционара за мерење нивоа буке из угоститељских објеката, као и овлашћења о поступању комуналног милиционара у случају када при извршеном мерењу нивоа буке утврди прекорачење прописаних граничних вредности буке (члан 32).
- У оквиру одредби које прописују овлашћења инспектора прописано је ново овлашћење инспектора да нареди поновна мерења нивоа буке преко другог овлашћеног правног лица, кад власник извора буке преко овлашћеног правног лица врши мерења, а резултати извршених мерења пружају основ за то (члан 34. став 1. тачка 11), као и да предложи одузимање овлашћења за обављање послова мерења буке уколико се ти послови не обављају у складу са издатим овлашћењем, овим законом и прописима донетим на основу овог закона (члан 34. став 1. тачка 12).

Као и претходним, новим законом уређују се субјекти заштите животне средине од буке; мере и услови заштите од буке у животној средини; мерење буке у животној средини; приступ информацијама о буци; надзор и друга питања од значаја за заштиту животне средине и здравље људи. Закон се односи на буку у животној средини којој су изложени људи, посебно у изграђеним подручјима, јавним парковима или другим тихим зонама у агломерацијама, у тихим зонама изван насеља, у близини школа, болница и других објеката, зона осетљивих на буку, а која потиче од рада извора буке у смислу тог закона.

Одредбе овог закона не односе се на буку која настаје на радном месту и у радној околини, буку која настаје у превозном средству, буку која потиче од војних активности на армијским полигонима и активности на заштити од елементарних непогода, природних и других удеса, буку од активности у домаћинству или буку из суседног домаћинства из стана или другог простора који се користи за те намене, буку од домаћих животиња, буку којој су изложени они који је стварају, буку од звучног оглашавања звонима или електроакустичким уређајима из верских објеката, као и на буку од ваздухоплова у мери у којој је заштита од буке од ваздухоплова уређена другим посебним законом и прописима у области ваздушног саобраћаја.

Заштита животне средине од буке обезбеђује се утврђивањем услова и предузимањем мера заштите које су део интегралног система заштите животне средине и односе се на: 1) просторно, урбанистичко и акустичко планирање; 2) звучну заштиту; 3) стратешку процену утицаја планова и програма, односно процену утицаја пројеката на животну средину, као и на издавање дозволе за изградњу и рад постројења, односно обављање активности; 4) прописивање граничних вредности индикатора буке у животној средини; 5) производњу, промет и употребу извора буке; 6) акустичко зонирање; 7) изразу стратешких карата буке; 8)

израду акционих планова заштите од буке у животној средини; 9) мерење и оцену буке у животној средини; 10) процену штетних ефеката буке на здравље људи; 11) информисање јавности о буци и њеним штетним ефектима у животној средини.

Субјекти заштите од буке су: Република, АП, ЈЛС, правна лица и предузетници који у обављању привредне делатности емитују буку, као и власници, управљачи (главним путевима, главним железничким пругама и главним аеродромима) и концесионари (главних путева, главних железничких пруга и главних аеродрома) извора буке и научне и стручне организације и друге јавне службе, удружења, грађани и друга правна лица. Према члану 10. новог закона, субјекти заштите животне средине од буке одговорни су за сваку активност којом се проузрокује изложеност буци изнад граничних вредности или за непредузимање прописаних мера заштите од буке у животној средини, у складу са законом. Правна лица која обављањем својих делатности утичу или могу утицати на изложеност буци изнад граничних вредности дужна су да обезбеде: учешће у трошковима заштите од буке у животној средини у оквиру инвестиционих, текућих и производних трошкова; праћење утицаја своје делатности на буку; спровођење одговарајућих мера заштите од буке, односно звучне заштите у складу са овим законом и законом којим се уређује заштита животне средине.

Ради утврђивања стања буке, за процену и предвиђање стања буке, израду стратешких карата буке и планирање мера заштите, користе се индикатори буке – физичка величина којом се описује бука у животној средини, а која је у узајамној вези са штетним ефектом буке. Граничне вредности индикатора буке прописане су Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини.²⁹ У табели 1 из прилога 2. Уредбе дате су граничне вредности индикатора буке на отвореном простору за шест зона у зависности од намене простора и то за дан и вече и граничне вредности за ноћ, а у табели 2 дате су граничне вредности индикатора буке у затвореном простору

Када је реч о **појединачним изворима буке**, утврђена је обавеза власника, односно корисника извора буке (правно лице и предузетник) да пре стављања извора буке у употребу обезбеди прво мерење буке на локацији, прибави извештај о мерењу буке овлашћене стручне организације, сноси трошкове тих мерења и по потреби спроведе мере звучне заштите у складу са овим законом. Обавезу мерења буке у зони утицаја и израду извештаја о мерењу буке, имају власници, односно корисници извора буке након реконструкције објекта или замене техничких капацитета којима се мењају услови емисије буке у животну средину. Редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини управљач објектом који емитује буку, власник, односно корисник извора буке врши једном у три године. Мерење буке из појединачних извора буке врши се на начин прописан подзаконским актом којим се прописују методе мерења буке, садржина и обим извештаја о мерењу буке.

²⁹ „Службени гласник РС”, број 75/10.

Ради заштите од буке, прописана је дужност *ујосийишељској објекта* у којем се емитује музика или изводи забавни програм да обезбеди прописане услове и мере звучне заштите прописане овим законом и прописима којима се уређује област угоститељства. Контролу и мерење нивоа буке из угоститељских објеката може да врши комунални милиционар, што је већ наведено у прегледу нових решења из новог закона.

Инструкција републичког инспектора за заштиту животне средине

На основу члана 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС” бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), као и члана 47. став 1. тачка 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС” бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон), републички инспектор за заштиту животне средине Министарства заштите животне средине, Сектора за надзор и превентивно деловање у животној средини, Одељења за поверене послове, поступајући по службеној дужности у поступку координације над извршењем поверених послова код _____, доноси:

ИНСТРУКЦИЈУ

У поступку инспекцијског надзора примене одредаба Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) и релевантних подзаконских аката:

1. Утврдити и записнички констатовати све релевантне чињенице везане за изворе буке, као и радно време надзираног субјекта, те сходно томе, налагати мерење буке у дневном, вечерњем и ноћном интервалу.
2. Ради свеобухватног сагледавања нивоа буке у животној средини и узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи, проценити ефекте мерења које се налаже. Уобичајено је да се за утврђивање тзв. нултог стања, као и у случају представке на повећани ниво буке у животној средини налаже одређивање укупног меродавног нивоа буке на отвореном простору и у затвореним просторијама референтног објекта.
3. Током мерења и по добијању извештаја, пазити да стручна овлашћена организација правилно дефинише зону у којој се налази референтни објекат, као и емитер буке. Уколико нису одређене акустичне зоне, консултовати генерални урбанистички план или план детаљне регулације насељеног места и дозвољене активности за одређене блокове и зоне.
4. Мерење буке у животној средини, увек вршити при максималном ангажовању свих извора буке надзираног субјекта током мерења. У ту сврху, овлашћена стручна организација, у сарадњи са поступајућим инспектором и представником надзираног субјекта, треба да дефинише све могуће изворе буке, њихову улогу у процесу рада и њихово ангажовање током мерења. Наведено, у писаном облику, треба да буде саставни део извештаја о мерењу буке.
5. Поступајући инспектор треба да присуствује мерењу. Уколико нису испуњени сви прописани и наложени услови пре почетка мерења, а посебно тачно дефинисање и максимално ангажовање свих извора буке, поступајући инспектор не дозвољава реализацију мерења. Уколико се мерење изврши супротно наведеном и решењем наложеном, сматра се да надзирани субјект није извршио наложену меру. Извештај о тако извршеном мерењу буке у животној средини се не може сматрати валидним.

6. О свим активностима које су претходиле мерењу (одређивање акустичне зоне, утврђивање могућих извора буке, њихова улога у процесу рада и њихово ангажовање током мерења, запажања и захтеви странака у поступку пре и током мерења), као и о свим битним чињеницама током мерења, поступајући инспектор саставља записник.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово извршавање врши Министарство, ако овим законом није друкчије прописано, а инспекцијски надзор врши инспектор за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Аутономна покрајина врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом преко инспектора.

Јединице локалне самоуправе врше инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом преко инспектора.

У вршењу инспекцијског надзора **локални инспектор за ЗЖС има право и дужности да утврђује:**

- да ли правна лица врше прописане обавезе из члана 10. овог закона;
- да ли је емитовање буке у животној средини изнад прописаних граничних вредности;
- да ли су нивои буке у акустичкој зони изнад прописане граничне вредности;
- да ли правна лица врше обавезе прописане чланом 18. овог закона (*обавеза мерења буке*);
- да ли је организатор јавног окупљања или манифестације поднео захтев надлежном органу за доношење акта о одређивању мера звучне заштите, односно да ли организатор јавног окупљања и активности спроводи мере звучне заштите;
- да ли правна лица из члана 10. став 3. овог закона израђују стратешке карте буке (*јавна лица која управљају главним путевима, главним железничким пругама и главним аеродромима*);
- да ли правна лица из члана 10. став 3. овог закона доносе и спроводе акционе планове за заштиту од буке у животној средини;
- да ли овлашћена организација из члана 25. овог закона поступа у складу са издатим овлашћењем, овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

У вршењу инспекцијског надзора **локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да:**

- наложи да правна лица врше прописане обавезе из члана 10. овог закона;
- наложи отклањање неправилности у одређеном року;
- наложи мерења буке у животној средини у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона;
- забрани употребу извора буке који емитује буку изнад прописаних граничних вредности, док се не предузму мере заштите од буке;

- нареди извршење обавеза у складу са чланом 18. ст. 1. и 2. овог закона;
- наложи организатору јавног окупљања и активности спровођење мера заштите од буке у складу са одлуком надлежног органа којим су утврђене мере заштите од буке;
- наложи израду стратешких карата буке и доношење и спровођење акционих планова за заштиту од буке у животној средини правним лицима из члана 10. став 3. овог закона;
- наложи да се предузму мере заштите од буке;
- наложи извршење других прописаних обавеза у одређеном року;
- нареди достављање података за информациони систем;
- нареди поновна мерења нивоа буке преко другог овлашћеног правног лица, кад власник извора буке преко овлашћеног правног лица врши мерења, а резултати извршених мерења пружају основ за то;
- предложи одузимање овлашћења за обављање послова мерења буке уколико се ти послови не обављају у складу са издатим овлашћењем, овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Прописи донети на основу Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) примењују се до доношења подзаконских аката на основу овлашћења из члана 43. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21)³⁰.

30 Реч је о следећим актима:

- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилник о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС”, број 80/10) <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/reg/viewAct/06957fde-fa3f-482e-a945-77e17452d4fb>;
- Правилник о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Службени гласник РС”, број 72/10) <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/reg/viewAct/70a582d5-866d-4918-ab49-1ee3cb306602>;
- Правилник о методологији за израду акционих планова („Службени гласник РС”, број 72/10) <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/reg/viewAct/12af6b0c-9477-445a-9b04-ac62848510a1>;
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 72/10) <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/reg/viewAct/c05b169c-56fe-4634-9165-e365235dff63>;
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС”, број 72/10) <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/reg/viewAct/e1524721-fe12-477b-ad38-0ebe3668d791>.

IV НАЧИН ВРШЕЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

1. Закон о инспекцијском надзору – примена и значај

Закон о инспекцијском надзору је кровни закон за све инспекције. Њиме су на општи начин уређени садржина, границе, овлашћења, права и обавезе при вршењу инспекцијског надзора. Примена овог закона доприноси уједначавању праксе инспекцијског надзора, као и обезбеђивању јавности рада у поступању инспекција. Акцент Закона је на превентивном деловању, координацији и усклађивању инспекцијског надзора, процени и управљању ризицима, смањењу сиве економије, стандардизацији и транспарентности инспекцијског надзора, сразмерности инспекцијских мера и јачању стручних и етичких стандарда, интегритета и одговорности инспектора и унапређењу професије инспектора.

Локални инспектор за ЗЖС у вршењу надзора поступа примењујући посебне (секторске) законе који уређују области заштите животне средине, подзаконске прописе и одлуке које ЈЛС доноси на основу тих закона, затим, ЗИН, као општи закон за инспекције, и ЗУП, као општи закон за управни поступак.

У поступку вршења инспекцијског надзора, локални инспектор за ЗЖС непосредно примењује одредбе посебних закона у овој области, као и прописа донетих на основу овлашћења из ових закона.

На питања која нису уређена посебним законом и подзаконским прописима примењују се одредбе ЗИН-а (процена ризика и планирање инспекцијског надзора, превентивно деловање, координација и усклађивање инспекцијског надзора, инспекцијске мере, поступак према нерегистрованим субјектима, сразмерност у изрицању инспекцијских мера и др.), а на питања која нису уређена посебним законима ни ЗИН-ом, примењују се одредбе Закона о општем управном поступку.

Видели смо да посебни закони садрже одређене одредбе којима су уређена нека процесноправна питања која уређују ЗИН и ЗУП (овлашћења инспектора, инспекцијске мере, одређена питања поступка и др.). Када су та питања уређена

друкчије у односу на ЗИН и ЗУП, тада првенство у примени има посебан закон, тј. посебан закон дерогира општи (члан 4. став 4. ЗИН-а³¹).

Међутим, непосредна примена одредаба посебних закона не може искључити или ограничити примену одредаба ЗИН-а којима се уређују питања инспекцијског надзора која нису уређена тим посебним законима и нерегистрованих субјеката и поступање према њима.

---

31 Члан 4. став 4. ЗИН-а: „У поступку вршења инспекцијског надзора, укључујући и службену контролу коју спроводи инспекција ради потврде усаглашености и примене прописа у одређеној области, а који произлази из посебних закона, потврђених међународних уговора или усклађивања законодавства Републике Србије са правним тековинама Европске уније, непосредно се примењују одредбе посебног закона, ако је у одређеној области инспекцијски надзор тим законом уређен друкчије.”

2. Врсте и облици инспекцијског надзора

С циљем стандардизације инспекцијског надзора, чланом 6. став 1. ЗИН-а утврђене су врсте и облици инспекцијског надзора, што се односи и на локалну инспекцију за ЗЖС.

Врсте инспекцијског надзора су значајне за примену правила која се односе на ток поступка, а нарочито у погледу обавезности издавања налога, обавештења о инспекцијском надзору и отпочињања инспекцијског надзора, о чему ће даље бити речи.

ЗИН дефинише следеће врсте инспекцијског надзора:

Редован инспекцијски надзор врши се према плану инспекцијског надзора који је заснован на утврђеном стању у области у којој се врши надзор и на систематично припремљеној процени ризика.

Ванредни инспекцијски надзор врши се у следећим случајевима:

1. **када је неопходно да се, сагласно делокругу инспекције, предузму хитне мере;**

Према члану 6. став 4. ЗИН-а, хитне мере се предузимају ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, имовину, права и интересе запослених и радно ангажованих лица, привреду, животну средину, биљни или животињски свет, јавне приходе, несметан рад органа и организација, комунални ред или безбедност.

2. **када се после доношења годишњег плана инспекцијског надзора процени да је ризик висок или критичан или се промене околности;**

Из разлога који су већ наведени, за предузимање хитних мера у инспекцијском надзору над заштитом животне средине често се стичу и разлози за ванредни инспекцијски надзор услед промене степена ризика или околности после доношења годишњег плана инспекцијског надзора.

3. **када такав надзор захтева надзирани субјект;**

Ванредни инспекцијски надзор по захтеву надзираног субјекта може бити **утврђујући**, који се врши када је потребно утврдити испуњеност прописаних услова, након чијег испуњења надзирани субјект стиче право на почетак рада или обављања делатности, вршења активности или остваривање одређеног права, у складу са посебним законом, или **потврђујући**, који се врши када надзирани субјект поднесе захтев да се потврди законитост и безбедност поступања у вршењу одређеног права или извршењу одређене обавезе, односно у његовом пословању. Приликом вршења потврђујућег инспекцијског надзора, уколико су испуњени услови, доноси се потврђујуће решење, у ком се обавезно наводи да се потврђује законитост у пословању из надлежности инспекције која доноси то решење, а не генерална законитост у пословању надзираног субјекта.

Ванредни инспекцијски надзор по захтеву надзираног субјекта води се по правилима општег управног поступка, што значи да је поступак

покренут када орган прими захтев странке, да подносилац захтева има својство странке и да је инспекција дужна да, у прописаним роковима, донесе и обавести надзирани субјект о донетом решењу, односно другом акту (записник, извештај) сагласно посебном закону.

Примери утврђујућег надзора

Ванредни инспекцијски надзори по захтеву енергетског субјекта за утврђивање испуњености услова у погледу заштите животне средине за обављање енергетске делатности – трговина на мало нафтом и нафтним дериватима, као и за сопствене потребе³²:

Законом о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21), у члану 22, прописано је да се лиценца, као акт којим се утврђује испуњеност услова за обављање енергетских делатности прописаних овим законом, издаје ако енергетски објекти и остали уређаји, инсталације или постројења неопходна за обављање енергетске делатности испуњавају, између осталих, и услове и захтеве утврђене у прописима о заштити животне средине, а доказ о испуњености тих услова је **записник о инспекцијском надзору** надлежног инспектора у коме је констатовано да нису утврђене незаконитости.

За потребе поступка пред Агенцијом за енергетику РС, инспекција за заштиту животне средине у поступку инспекцијског надзора по захтеву оператера, захтева следећу документацију:

1. Употребну дозволу,
2. Уколико је извршена реконструкција или је бензинска станица новоизграђени објект изграђен након 2004. године, потребно је захтевати израђену студију о процени утицаја на животну средину за тај објект или решење којим се потврђује да није потребна израда студије о процени утицаја,
3. Уколико је израђена студија о процени утицаја на животну средину, потребно је исконтролисати мере заштите и обавезни мониторинг прописан том студијом,
4. Уколико је објект у поступку озакоњења, доказ о томе (такве објекте не сматрамо нелегалним),
5. Уколико је постављен сепаратор на локацији (углавном је постављен) потребно је унети податке о последњем чишћењу сепаратора и доказ да је отпад предат овлашћеном правном лицу, уз прилагање документа о кретању отпада,
6. Тип резервоара са дуплим плаштом или танквана (углавном су са дуплим плаштом),
7. Да ли постоји непропусни прикључни цевовод за враћање бензинске паре у ауто-цистерну. *(Обавеза постоји за: 1) све бензинске станице које су нове и реконструисане 19. 1. 2012. године и касније, и за њих се одмах примењује, и за 2) постојеће бензинске станице које су уишћене у рад пре 19. 1. 2012. године, и за њих је рок 1. 1. 2020. године. Обавеза не постоји за: 1) годишње пробоје мање од 100m³ и за 2) годишње пробоје мање од 500m³ када не ишће значајно живојној средини и здрављу људи.)*

32 За издавање извештаја (сада, према Закону енергетици, записника) надлежног инспектора по овим захтевима, утврђена је републичка административна такса Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51 /03 – испр., 61/05, 101/05 – др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65 /13 – др. закон, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18 – испр., 95/18, 86/19, 90/19 – испр., 144 /20) – тарифни број 140. – Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси („Службени гласник РС”, број 62/21), чији је обвезник подносилац захтева, тј. енергетски субјект.

* * *

Ванредни инспекцијски надзори по захтевима за утврђивање услова за ИПАРД подстицаје:

Реч је о корисницима који остварују право на ИПАРД подстицаје из области пољопривреде и руралног развоја, који су, на основу члана 101а Закона о заштити животне средине, у обавези да испуне одговарајуће услове заштите животне средине. На основу наведене законске одредбе донет је Правилник о условима заштите животне средине које морају да испуне корисници ИПАРД подстицаја („Службени гласник РС”, број 26/19). С тим у вези, републичка инспекција је израдила контролне листе за контролу ових подстицаја које се могу користити током инспекцијског надзора:

- Листа за контролу испуњености услова у области заштите животне средине за физичка лица која остварују право на ИПАРД подстицаје,
- Листа за контролу испуњености услова у области заштите животне средине за правна лица и предузетнике који остварују право на ИПАРД подстицаје и **поседују** сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, односно одлуку којом се утврђују минимални услови заштите животне средине,
- Листа за контролу испуњености услова у области заштите животне средине за правна лица и предузетнике који остварују право на ИПАРД подстицаје, а **не поседују** сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, односно одлуку којом се утврђују минимални услови заштите животне средине.

Листе контроле су доступне на <https://www.ekologija.gov.rs/inspekcija>.

У овим случајевима инспекција спроводи део поступка који се односи на утврђивање чињеница од значаја за одлучивање по захтеву, што инспекција чини по правилима која важе за утврђујући инспекцијски надзор.

4. ради спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката;

Ради спречавања и сузбијања делатности нерегистрованих субјеката, о чему ће више бити речи даље у тексту, ЗИН је овластио инспекцију да врши инспекцијски надзор и мимо плана инспекцијског надзора, тј. да изврши ванредни инспекцијски надзор.

5. по захтеву јавног тужиоца;

У складу са чланом 282. Законика о кривичном поступку, јавни тужилац може поднети захтев државним и другим органима и правним лицима да му пружи потребна обавештења. У описаној ситуацији, инспекција може спровести ванредни инспекцијски надзор како би јавном тужилаштву доставила тражене податке.

6. када се поступа по представи правног или физичког лица, а процењени ризик је већи од незнатног;

При покретању поступка по службеној дужности инспекција узима у обзир и представке грађана и организација и упозорења надлежних органа.

7. **када другостепени орган преко инспекције допуњава поступак или понавља цео поступак или његов део, а нису испуњени услови за допунски налог;**

Овај разлог за ванредни инспекцијски надзор примењује се ради утврђивања чињеница које су од значаја за инспекцијски надзор, које нису утврђене у редовном, ванредном, мешовитом или контролном инспекцијском надзору, а у току поступка је већ извршен допунски инспекцијски надзор.

Мешовити инспекцијски надзор је врста надзора уведена изменама и допунама ЗИН-а из 2018. године, а врши се истовремено као редовни и ванредни надзор код истог надзираног субјекта, када се предмет редовног и ванредног инспекцијског надзора делимично или у целости поклапају или су повезани.

Контролни инспекцијски надзор врши се ради утврђивања извршења мера које су предложене или наложене надзираном субјекту у оквиру редовног, ванредног или мешовитог инспекцијског надзора.

Дојунски инспекцијски надзор врши се, по службеној дужности или поводом захтева надзираног субјекта, ради утврђивања чињеница које су од значаја за инспекцијски надзор, а које нису утврђене у редовном, ванредном, мешовитом или контролном инспекцијском надзору. Може се извршити само један допунски инспекцијски надзор, у року који не може бити дужи од 30 дана од окончања редовног, ванредног, мешовитог или контролног инспекцијског надзора.

Чланом 7. ЗИН-а прописано је да инспекцијски надзор, **према облику**, може бити теренски и канцеларијски.

Теренски инспекцијски надзор врши се изван службених просторија инспекције, на лицу места, и састоји се од непосредног увида у земљиште, објекте, постројења, уређаје, просторије, возила и друга наменска превозна средства, предмете, робу и друге предмете, акте и документацију надзираног субјекта.

Канцеларијски инспекцијски надзор врши се у службеним просторијама инспекције, увидом у акте, податке и документацију надзираног субјекта.

3. Процена ризика и планирање инспекцијског надзора

На основу анализе стања, локална инспекција за ЗЖС процењује ризик, доноси план, предузима превентивне активности, предлаже мере и активности за побољшање стања у својој области и др.

3.1. Процена ризика

Локална инспекција за ЗЖС у обавези је да у складу са ЗИН-ом и подзаконским прописима врши систематичну процену ризика у својој области надзора у току припреме плана инспекцијског надзора и пре и током инспекцијског надзора.

Према ЗИН-у, инспекцијски надзор заснива се на процени ризика и сразмеран је процењеном ризику, тако да се ризиком делотворно управља. Ризик је, према законским одредбама, комбинација (садејство) вероватноће настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, које могу настати из пословања или поступања надзираног субјекта, с једне стране, и вероватне тежине тих последица, с друге стране.

Тежина штетних последица процењује се полазећи од: *у природи штетних последица*, која произлази из врсте делатности или активности/радњи надзираног субјекта, а у односу на законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, и *обима штетних последица*, пре свега круга лица на које штетна последица може да утиче.

Вероватноћа настанка штетних последица процењује се полазећи нарочито од претходног пословања и поступања надзираног субјекта, укључујући последње утврђено стање законитости и безбедности његовог пословања и поступања.

Законски општи елементи процене ризика ближе су уређени Уредбом о заједничким елементима процене ризика³³. Општа методологија за процену ризика, кад је реч о инспекцијском надзору у области заштите животне средине, конкретизована је *Правилником о посебним елементима процене ризика, учесћалости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине*³⁴. Правилник се односи и на поверене послове инспекцијског надзора.

33 „Службени гласник РС”, број 81/15.

34 „Службени гласник РС”, бр. 45/18 и 59/19.

Проценом ризика оцењује се да ли поступци или пословање неког субјекта могу довести до штетног утицаја на законом заштићена добра. Процењује се тежина штетних последица поступања или пословања и вероватноћа њиховог настанка, тако да се добије процењени степен ризика, који може бити незнатан, низак, средњи, висок и критичан, с тим да инспекција није дужна да врши инспекцијски надзор када је процењен низак ризик.

Укратко, може се рећи да је ризик функција озбиљности последице (утицаја) и вероватноће да ће се та последица догодити. Према томе, процена ризика је комбинација поступака или метода помоћу којих се врши оцењивање опасности, односно могућих утицаја и последица и вероватноће да ће се оне догодити. Циљ процене ризика је да инспекцијској служби омогући одређивање првенства у активностима надзора, одређивањем категорије за појединачна постројења и активности. Поред тога, процена ризика омогућава надзираном субјекту да процени како да побољша свој учинак у области заштите животне средине.

Према Правилнику о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине, процена ризика код надзираног субјекта одређује се на основу одговарајућих посебних критеријума, и то:

- количине загађујућих материја које се испуштају у ваздух, воде, земљиште, количине отпада и нивоа буке;
- локације надзираног субјекта (густина насељености, близина осетљивих објеката, географски положај и близина заштићеног подручја);
- врсте, особина, количине и броја опасних материја која су присутне или могу бити присутне на локацији;
- броја и количине хемикалија/биоцидних производа који се налазе у промету на тржишту и њихове класификације, и намене хемикалије/биоцидног производа;
- врсте делатности или активности надзираног субјекта;
- оштећења природе којим се нарушава природна равнотежа или уништавања природних вредности односно биолошке, геолошке или предеоне разноврсности;
- услова и врсте коришћења извора нејонизујућег зрачења;
- успостављености система управљања заштитом животне средине;
- броја представки заинтересоване јавности на рад надзираног субјекта;
- поступања надзираног субјекта према наложеним мерама;
- нивоа усклађености пословања са законом и другим прописима.

За све области заштите животне средине републичка инспекција за ЗЖС развила је алат за одређивање процене ризика који се користи приликом прављења плана инспекцијског надзора и одређивања приоритета у надзору. Процена ризика је базирана на одговарајућим критеријумима чијом применом се врши процена

вероватноће настанка штетних последица при раду надзираног субјекта и вероватне тежине тих последица и добијања одређеног степена ризика. У том циљу, сачињени су:

- Водич за процену ризика за постројења и активности које не подлежу издавању интегрисане дозволе,
- Водич за процену ризика за постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола,
- Водич за процену ризика и одређивање приоритета у контроли постројења за управљање отпадом.

Водичи су доступни на: <https://inspektor.gov.rs/reports/1/23>.

3.2. План инспекцијског надзора

На основу утврђеног стања и процене ризика, локална инспекција за ЗЖС припрема план инспекцијског надзора, у складу са одредбама члана 10. ЗИН-а, тако што доноси стратешки (вишегодишњи) и годишњи план инспекцијског надзора. Оно што треба нагласити јесте то да у овом моменту локална инспекција не може донети стратешки (вишегодишњи) план зато што тај план још увек није донело ни Министарство на основу својих стратегија из појединих области, а које су у фази израде.

Годишњи план инспекцијског надзора спроводи се кроз оперативне планове инспекцијског надзора (шестомесечни, тромесечни и месечни).³⁵

Планирање увек значи и предвиђање за будућност, јер се доношењем плана тежи постићи одређени циљ – одређено стање у будућности, односно промена постојећег стања. Да би циљ био остварљив, планове треба доносити на основу извршене свеобухватне анализе постојећег стања и јасно идентификованих постојећих проблема и планирати активности у оквиру могућности и надлежности инспекције.

Чланом 10. ЗИН-а, између осталог, прописан је садржај плана инспекцијског надзора. План обавезно садржи:

- **циљеве** које инспекција тежи да оствари у планираном периоду – исказане у мерљивим ефектима и начин за постизање постављених циљева (нпр. ефикаснија примена прописа из области заштите животне средине, већа законитост у поступању инспекције, заштита права грађана на здраво окружење и животну средину; постизање законитости и безбедности у пословању и активностима надзираних субјеката; ефикаснија организација инспекције и боље управљање ресурсима инспекција др.);

³⁵ ЗИН-ом је у члану 59. прописан прекршај за руководиоца инспекције ако не спроводи план инспекцијског надзора, а да не постоје нарочито оправдане изузетне околности које је у томе спречавају.

- **учесталост и обухват** вршења инспекцијског надзора по областима и сваком од степена ризика (одређује се на основу процењеног ризика, уз коришћење алата за процену ризика и одређивање приоритета контроле уз динамику и учесталост вршења редовног инспекцијског надзора у одређеним областима животне средине);
- **преглед надзираних субјеката** код којих ће се вршити инспекцијски надзор или делатности или активности које ће се надzirати, ако није могуће утврдити надзиране субјекте или је њихов број превелик, са одговарајућим информацијама од значаја за вршење инспекцијског надзора и одређење субјеката код којих ће се вршити надзор;
- **територијално подручје** на коме ће се вршити инспекцијски надзор;
- **процењени ризик** за надзиране субјекте, односно делатности или активности које ће се надzirати или територијално подручје и другу територијалну и сличну целину, објекат и групе објеката (за све области заштите животне средине развијен је алат за одређивање процене ризика који се користи приликом прављења плана инспекцијских надзора и одређивања приоритета контроле);
- **период** у коме ће се вршити инспекцијски надзор;
- **информације о облицима инспекцијског надзора** који ће се вршити;
- **податке о ресурсима инспекције** који ће бити опредељени за вршење инспекцијског надзора (у ресурсе спада и расположиво време, тј. број радних дана у посматраној години, при чему расположиво време мора да буде довољно за редовне, ванредне и друге облике надзора, уколико су планирани, али и за друге активности инспекције – превентивно деловање, учешће на обукама, рад у другим инспекцијама, органима и др.);
- **планиране мере и активности превентивног деловања инспекције** (посебно по службеној дужности, посебно по захтеву субјекта);
- **планиране мере и активности** за спречавање обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката (члан 33. ст. 1. и 2. ЗИН-а);
- **очекивани обим ванредних инспекцијских надзора** у периоду у коме ће се вршити редован инспекцијски надзор, са одговарајућим образложењима (овде треба имати у виду учесталост ванредних надзора и њихов удео у укупном расположивом времену; препоручује се да основ за одређивање укупног броја ванредних инспекцијских надзора буде број тих надзора у последње три године);
- **друге елементе** од значаја за планирање и вршење овог инспекцијског надзора.

Према члану 3. Правилника о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине, учесталост вршења инспекцијског надзора у зависности од процењеног ризика, по областима је следећа:

1. Заштита животне средине у индустријским објектима
  - (1) *Постројења и активности за које се издаје индустријска дозвола:*
    - критичан ризик – четири инспекцијска надзора у току године,
    - висок ризик – три инспекцијска надзора у току године,
    - средњи ризик – два инспекцијска надзора у току године,
    - низак ризик – један инспекцијски надзор у току године;
  - (2) *Постројења и активности који не подлежу издавању индустријских дозвола:*
    - висок ризик – три инспекцијска надзора у току године,
    - средњи ризик – два инспекцијска надзора у току године,
    - низак ризик – један инспекцијски надзор у току године,
    - незнатан ризик – један инспекцијски надзор у току две године или надзор није потребан;
2. Постројења за управљање отпадом
  - критичан ризик – најмање два инспекцијска надзора у току године,
  - висок ризик – најмање два инспекцијска надзора у току 18 месеци,
  - средњи ризик – најмање један инспекцијски надзор у току 15 месеци,
  - низак ризик – најмање један инспекцијски надзор у току 18 месеци;
3. Контрола хемикалија / биоцидних производа
  - критичан ризик – најмање два инспекцијска надзора у току године,
  - висок ризик – најмање један инспекцијски надзор у току године,
  - средњи ризик – један инспекцијски надзор у току године,
  - низак ризик – један инспекцијски надзор у току две године;
4. Заштита природе
  - критичан ризик – два инспекцијска надзора у току године,
  - средњи ризик – један инспекцијски надзор у току године,
  - незнатан ризик – један инспекцијски надзор у току две године;
5. Заштита од нејонизујућег зрачења
  - високофреквентно зрачење – један инспекцијски надзор у току две године,
  - нискофреквентно зрачење – један инспекцијски надзор у току четири године.

Локална инспекција за ЗЖС дужна је да предлог плана за наредну годину припреми и достави најкасније до 1. децембра текуће године републичкој инспекцији за ЗЖС. План треба да садржи само поверене послове из области заштите животне средине. По прибављеном мишљењу, односно смерницама и упутствима републичке инспекције, план се усваја до 31. децембра текуће године и објављује на интернет страници локалне инспекције.

Републичка инспекција за ЗЖС усмерава рад локалних инспекција у вршењу поверених послова у области заштите животне средине, између осталог, и давањем мишљења на предлоге годишњих планова, указује на одређене недостатке и потребу да се они отклоне.

Сагласно изложеном, потребно је:

- извршити процену ризика код надзираних субјеката, коришћењем доступних алата и на основу досадашњих података о њима;
- на основу процене ризика, сачинити предлог годишњег плана инспекцијског надзора, са свим прописаним елементима; тежиште плана не треба да буде на писању опште познатих чињеница, већ на процени ризика, врстама планираних надзора, потребном временском оквиру за реализацију и сл.;
- водити рачуна о расположивим ресурсима, пре свега расположивом времену, пошто план мора да садржи временски оквир за све активности: редован надзор, ванредни надзор, превентивно деловање, активности инспекције усмерене ка нерегистрованим субјектима и др.;
- предвидети могућност корекције годишњег плана, у складу са новонасталим околностима;
- предлог плана доставити месно надлежном републичком инспектору, који ће претходно успоставити комуникацију са инспектором из ЈЛС, дати му одговарајуће смернице и инструкције у вези са дефинисањем плана и бити доступан за сва питања и отклањање евентуалних нејасноћа око израде плана.

4. Сарадња, усклађивање и координација инспекцијског надзора

У складу са својим надлежностима и одредбама ЗИН-а, локална инспекција за ЗЖС сарађује са другим органима државне управе, органима АП и ЈЛС, правосудним и другим државним органима и другим заинтересованим органима и организацијама. Ова сарадња остварује се и у складу са прописима о државној управи, локалној самоуправи и посебним законима с циљем повећања свеобухватности и делотворности, избегавања преклапања и непотребног понављања инспекцијског надзора.

Сарадња и усклађивање инспекцијског надзора нарочито обухватају: међусобно обавештавање, размену података, знања и искуства, пружање помоћи, координирање планова рада, у поступку вршења самосталног или заједничког инспекцијског надзора инспекције за ЗЖС и других инспекција ради спречавања обављања делатности и вршења активности нерегистрованих субјеката и друго.

По природи ствари, највећи значај има сарадња локалне инспекције са републичком и покрајинском инспекцијом. У одређеним областима надзора значајна је сарадња са другим инспекцијама – комуналном, водном, тржишном и другим инспекцијама.

Закон о заштити животне средине (члан 113), као и одређени посебни закони обавезују инспектора за ЗЖС да, у случајевима када утврди повреде закона које су истовремено у надлежности и других инспекцијских органа, без одлагања, обавести министра како би се заједнички извршио надзор и предузеле одговарајуће мере.

Од посебног значаја је сарадња локалне инспекције за ЗЖС и комуналне милиције и полиције.

Послови комуналне милиције, у смислу Закона о комуналној милицији³⁶, између осталог, јесу послови заштите животне средине, а обављају се организованим присуством комуналних милиционара на местима одржавања реда, предузимањем других превентивних мера и применом законом предвиђених овлашћења комуналне милиције. У вршењу својих послова, комунална милиција може да спречи кршење прописа из области заштите животне средине, да о томе обавести надлежну инспекцију. Чланом 7. Закона о комуналној милицији утврђена је обавеза сарадње ове службе са локалним инспекцијским службама, а ЈЛС је обавезна да ближе уреди облике и начин остваривања те сарадње.

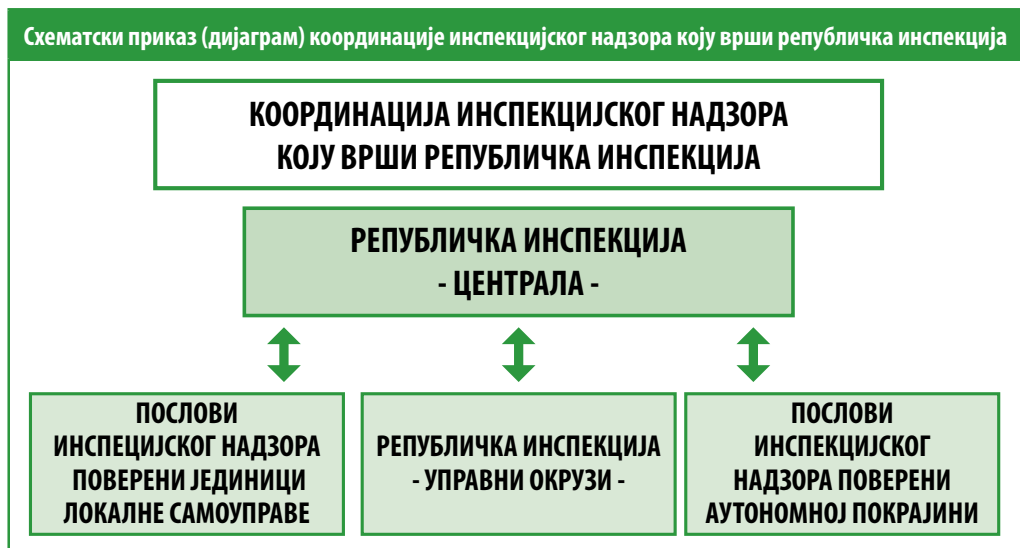
36 „Службени гласник РС”, број 49/19.

Сарадња локалне инспекције за ЗЖС и комуналне милиције и полиције остварује се најчешће у инспекцијском надзору над емитовањем буке из угости-тељских објеката и у случајевима који захтевају асистенцију полиције. Тако, *нпр. у случају из члана 78. став 2. Закона о ујрављању ошћиадом, када се ошћкрије ошћиад одложен изван дејоније чије йорекло не може да се ушћврди, односно не може да се усћанови њејова веза са йроизвођачем односно лицем које та је одложило, инсћекција за ЗЖС нема надлежности йосћуујања у смислу йокрешћања ујравној йосћуујка, али је дужна да случај йријави йолицији, служби за ванредне ситћу-ације, ради обезбеђивања локације, као и надлежном йшћушилашћиву ради вођења даљеј йосћуујка, а јединица локалне самоујраве финансира збрињавање ошћиада йо налоју йшћушилашћива. Наведени йосћуујак је нарочитћо бишћан ако се сумња да је у йишћању ошћасан ошћиад.*

Осим координације коју врше саме инспекције, чланом 12. ЗИН-а је на системски начин уређена координација инспекцијског надзора на републичком нивоу, коју обезбеђује Координациона комисија, коју образује Влада, као облик координације предвиђен законом.³⁷ Према ЗИН-у, координациона комисија, односно тело за координацију обавља следеће послове: разматра и даје мишљење на предлоге планова инспекцијског надзора; даје смернице и упутства с циљем координације активности инспекција; разматра нацрте одлука и других прописа којима се уређују питања инспекцијског надзора, анализира праксу инспекцијског надзора и заузима ставове ради уједначавања поступања инспекције у истим или сличним ситуацијама према свим надзираним субјектима и објављује те ставове; анализира потребе за финансирањем, техничком опремљеношћу и стручним усавршавањем инспектора; даје стручно мишљење о предлозима контролних листа, као и њихових измена и допуна; стара се о томе да се на службеној интернет страници објављују прописи, акти и документи који се односе на инспекцијски надзор и др.

Координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, као што је инспекцијски надзор инспекције за ЗЖС, врши републичка инспекција. У ову координацију, поред овлашћења која су наведена у делу овог приручника који се односи на поверавање послова, спада и организовање тзв. заједничких акција републичких инспектора, покрајинских инспектора и инспектора из јединице локалне самоуправе.

³⁷ На интернет страници (републичке) Координационе комисије: <http://inspektor.gov.rs/> могу се пронаћи прописи, модели аката, контролне листе, смернице за поступање инспектора, стручно-методолошка објашњења и друге корисне информације, систематизоване и обједињене на једном месту.

Пример плана активности инспекцијског надзора над субјектима којима је дозволе у области управљања отпадом издала јединица локалне самоуправе:

ХОДОГРАМ (ПЛАН АКТИВНОСТИ) ЗА 2021. ГОДИНУ							
Р. бр.	Фаза контроле	Државни орган надлежан за контролу законитости	Обрађивач података добијених у надзору	Активности надзорних субјеката	Фазе / период године	Комплек-сност	Ефекти контроле
1.	Достављање дозвола из области управљања отпадом које је издала ЈЛС	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 20. фебруара до 10. марта	3	4
2.	Сачињавање списка надзорних субјеката	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 10. до 20. марта	4	4
3.	Прослеђивање ходограма активности и списка надзорних субјеката инспекцијама за заштиту животне средине у ЈЛС	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 20. до 31. марта	4	4

4.	Теренски надзор субјеката којима је дозволе у области управљања отпадом издала ЈЛС	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 1. априла до 30. маја	3	4
5.	Теренски надзор субјеката којима је дозволе у области управљања отпадом издала ЈЛС	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС		од 1. априла до 30. маја	3	4
6.	Теренски надзор субјеката којима је дозволе у области управљања отпадом издала ЈЛС	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 1. септембра до 15. новембра	3	4
7.	Теренски надзор субјеката којима је дозволе у области управљања отпадом издала ЈЛС	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС		од 1. септембра до 15. новембра	3	4
8.	Анализа података прибављених у току инспекцијског надзора са терена и предлог будућих активности	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 15. до 30. новембра	3	4
9.	Анализа података прибављених у току инспекцијског надзора са терена и предлог будућих активности	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС	Инспекција за ЗЖС у ЈЛС		од 15. до 30. новембра	3	3
10.	Сачињавање извештаја о реализацији и ефектима спроведене акције	Републичка инспекција за ЗЖС	Републичка инспекција за ЗЖС		од 1. до 20. децембра	3	4

Према члану 12. став 12. ЗИН-а, координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције за заштиту животне средине поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа, врши републичка инспекција.

Одредбама ЗИН-а које се односе на координацију инспекцијског надзора и извршење решења, извршено је усклађивање са новинама уведеним Законом о државној управи (члан 75) и Законом о локалној самоуправи (чл. 88–88д), у погледу сарадње две или више општина, односно општина и градова ради ефикаснијег обављања појединих врста послова тако што је дата је могућност да органи више ЈЛС могу заједнички уредити обављање инспекцијских послова склапањем *споразума о сарадњи* у складу са законом којим је уређен систем локалне самоуправе, „а за инспекцијске послове који се обављају као поверени послови државне управе у складу са законом³⁸”.

То значи да је, ако град или општина нема капацитета за формирање локалне инспекције за ЗЖС или жели да те послове организује на рационалнији и ефикаснији начин, Закон о локалној самоуправи омогућио остваривање међуопштинске сарадње са другим градом или општином, која се може остварити закључивањем споразума о оснивању заједничког органа или службе за локалну инспекцију за ЗЖС, споразума о уступању обављања послова локалне инспекције за ЗЖС и споразума о оснивању заједничког органа или службе за инспекцијске послове. У том случају сваки инспектор заједничке инспекције је месно надлежан за целу територију (подручје) за коју је заједничка инспекција основана. Сагласно члану 41. став 4. ЗИН-а, на исти начин више ЈЛС може заједнички спроводити управно извршење, и у том је случају свако службено лице месно надлежно за целу територију (подручје) на којој се спроводи заједничко управно извршење.³⁹

С обзиром на то да споразуми о сарадњи представљају новину у нормативној активности ЈЛС, у оквиру активности СКГО припремљени су модели споразума којима су прецизирани њихова садржина и поступак доношења.⁴⁰

38 Чланом 75. став 6. Закона о државној управи прописано је да сагласност за заједничко извршавање **поверених послова** даје Влада на предлог министарства надлежног за локалну самоуправу уз претходно прибављено мишљење министарства одговорног за извршавање поверених послова.

39 Чланом 88а став 4. Закона о локалној самоуправи дата је могућност да две или више ЈЛС предложе министарству надлежном за локалну самоуправу заједничко извршавање одређених поверених послова, у складу са законом којим се уређује државна управа и уредбом Владе којом се уређују ближи услови и начин извршавања заједничких послова, а чланом 75. став 6. Закона о државној управи прописано је да **сагласност за заједничко извршавање поверених послова** даје Влада на предлог министарства надлежног за локалну самоуправу уз претходно прибављено мишљење министарства одговорног за извршавање поверених послова.

40 СКГО је израдила *Методолошко уједињење за израду споразума о међуопштинској сарадњи* и два модела споразума о међуопштинској сарадњи за одређене области инспекцијског надзора (устапање изворних послова између ЈЛС и заједничка служба за изворне и поверене послове). Доступно на званичној интернет страници СКГО: <http://www.skgo.org/vesti/detaljno/2228/skgo-izradila-modele-sektorskih-sporazuma-za-uspostavljanje-meduopstinske-saradnje>.

5. Превентивно деловање и контролне листе

5.1. Превентивно деловање

Један од основних циљева којима тежи ЗИН је превентивно деловање инспекције, па је и локална инспекција за ЗЖС дужна да превентивно делује тако што своје деловање усмерава ка подстицању законитости и спречавању кршења закона и других прописа.

Локална инспекција за ЗЖС превентивно делује на следећа три начина:

- **јавношћу рада инспекције** (објављивање важећих прописа и њихових измена, планова инспекцијског надзора и контролних листа, извештаја о раду и информација; обавештавање јавности о сазнањима о постојању озбиљног ризика и др.);
- **пружањем стручне и саветодавне подршке** надзираном субјекту – пружањем информација и савета из надлежности локалне инспекције за ЗЖС у вези са пословањем и поступањем надзираног субјекта, укључујући и издавање акта о примени прописа и службене саветодавне посете;
- **предузимањем превентивних инспекцијских надзора** (о чему ће бити више речи у делу Приручника који се односи на инспекцијске мере).

Стручна и саветодавна подршка је облик превентивног деловања инспекције који подразумева пружање стручне и саветодавне подршке надзираном субјекту, било по службеној дужности, било на захтев надзираног субјекта, које инспекција организује ван инспекцијског надзора.

Службена саветодавна посета је облик превентивног деловања којим инспекција пружа стручну и саветодавну подршку надзираном субјекту на лицу места.

Локални инспектор за ЗЖС о овим посетама сачињава *службену белешку*, у коју уноси битне чињенице и околности ове посете, а ако у њима уочи пропуст, не предузима инспекцијске мере (осим ако је уочени пропуст такве природе да је неопходно да се предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по законом и другим прописима заштићена добра), већ у року од *осам дана након посете сачињава и доставља надзираном субјекту допис који садржи препоруке* о томе како да тај пропуст, односно недостатак или неправилност исправи и рок у ком то треба да учини. Обавеза надзираног субјекта је да обавести инспектора о томе да ли је и како је поступио по овим препорукама, у року наведеном у допису. Непоступање по овим препорукама, као и необавештавање инспектора може, у складу са процесом ризика, представљати разлог за покретање инспекцијског надзора.

Препорука у службеној саветодавној посети има снагу акта о примени прописа.

Службене саветодавне посете не могу се вршити код нерегистрованог субјекта.

Информације и савети о томе на који начин би требало пословати и поступати у складу са прописима и захтевима у погледу безбедности могу се дати већем броју заинтересованих субјеката објављивањем на интернет страници органа у оквиру ког инспекција за ЗЖС врши надзор, приручника, водича, методологија, најчешћих питања и одговора, упутстава, информација и других докумената. Инспекције могу објављивати и савете и препоруке других органа, институција и организација са којима остварују сарадњу.

Акти о примени прописиса је писани акт у форми мишљења или другог назива у складу са законом, а односи се на примену закона или другог прописа из делокруга инспекције.

Акт о примени прописа издаје и на интернет страници објављује инспекција, односно надлежни орган или организација или организациона јединица, по сопственој иницијативи или на захтев физичког или правног лица.

Лице коме је издат акт о примени прописа није дужно да поступи по њему, а лицу које је поступило по том акту и код кога се касније буде обављао инспекцијски надзор не може због тога бити изречена инспекцијска мера, осим у следећим случајевима:

1. ако је, после издавања акта о примени прописа, промењен пропис тако да се друкчије уређује предмет акта о примени прописа, а на интернет страници је објављено обавештење о промени прописа;
2. ако је акт о примени прописа био нетачан, а инспекција или други надлежни орган или организација која је издала акт о примени прописа обавести ово лице о томе, при чему је од обавештења до почетка поступка инспекцијског надзора прошло довољно времена да ово лице отклони незаконитост која је настала услед нетачног акта о примени прописа;
3. ако је изрицање мера неопходно ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, животну средину, биљни или животињски свет, с тим да у том случају лице има право на накнаду претрпљене штете;
4. ако инспекција утврди да је надзирани субјект – нерегистровани субјект.

Прекршај за инспектора

У Закону о инспекцијском надзору прописан је прекршај и новчана казна од 50.000 до 150.000 динара за инспектора ако лицу које је поступило према акту о примени прописа у погледу предмета акта о примени прописа изрекне меру управљену према надзираном субјекту, а да није дошло до остварења изузетних услова за изрицање мере у складу са чланом 31. став 3. овог закона (члан 31).

5.2. Контролне листе

Контролна листа је ЗИН-ом дефинисана као документ који садржи списак приоритетних питања провере и других радњи за које је инспекција овлашћена, одређених према тежини могућих штетних последица у одређеној области сагласно правилима о процени ризика, као и предмет и обим провере. Употребом контролних листа процењује се степен ризика и мери се ниво усклађености пословања и поступања надзираних субјеката са законом и другим прописом. Ризик процењен контролном листом је један од критеријума за нову процену ризика у односу на ризик који је процењен планом инспекцијског надзора.

Инспекција је дужна да у складу са чланом 14. ЗИН-а сачини контролне листе, објави их на интернет страници и примењује, као и да најмање два пута годишње преиспитује садржину контролне листе и по потреби је мења и допуњује.

Објавом и доступношћу контролних листа делује се превентивно, едукативно и информативно, помаже надзираним субјектима да унапред тачно знају које су њихове обавезе и шта треба да ураде да би своје пословање и поступање ускладили са прописима и спречили штету и шта инспектор у надзору проверава.

С обзиром на то да су послови инспекцијског надзора инспекције за ЗЖС поверени органима аутономне покрајине и/или јединице локалне самоуправе, предлоге образаца контролних листа припрема републичка инспекција, што је у складу са одредбама члана 51. став 2. Закона о државној управи, којим је одређено да органи државне управе задржавају и после поверавања послова државне управе одговорност за њихово извршавање. Ови образци се сачињавају као јединствени и једнообразни за територију Републике Србије. На тај начин се уједначава инспекцијска пракса и обезбеђује равноправност, односно једнакост субјеката пред законом. Осим тога, републичка инспекција прибавља стручно мишљење Координационе комисије за контролне листе које се односе на поверене послове, у складу са чланом 12. став 2. тачка 5) ЗИН-а. Након прибављеног позитивног стручног мишљења Координационе комисије, контролне листе објављују се на интернет страници републичке инспекције, а локалне инспекције их преузимају и објављују на интернет страницама својих ЈЛС.

Контролне листе се обавезно примењују у поступку редовног и мешовитог инспекцијског надзора у делу који се односи на редован надзор, док за поступак ванредног инспекцијског надзора употреба контролне листе није обавезна.

Инспектор је у обавези да се придржава питања из контролне листе, с тим што у току надзора може поставити питања и изван листе ако су она у блиској вези са предметом надзора и ако је то неопходно ради потпуног утврђивања чињеничног стања у предметној ствари.

На основу садржаја контролне листе надзирани субјект може сачинити и доставити локалној инспекцији за заштиту животне средине извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика, уз који

обавезно прилаже документацију која поткрепљује наводе из извештаја. Такође, инспекција може доставити контролну листу надзираном субјекту и затражити од њега да сачини и достави извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика.

Контролне листе инспекције за заштиту животне средине и алати за процену ризика доступни су на интернет страници Министарства за заштиту животне средине (<https://www.ekologija.gov.rs/dozvole-obrasci/kontrolne-liste>) и на интернет страници Координационе комисије (<https://inspektor.gov.rs/reports/1/23>).

Републичка инспекција је сачинила и детаљне водиче за попуњавање контролних листа, који су такође доступни на интернет страници Координационе комисије. Водичи су сачињени за контролне листе које се односе на: заштиту од буке, технолошке и друге отпадне воде, комуналне отпадне воде, услове из интегрисане дозволе, поступање произвођача неопасног и инертног отпада, заштиту ваздуха код постројења са континуалним мерењем, заштиту ваздуха код стационираних извора загађивања без континуалног мерења и др.

Контрола управљања отпадом

Број

Назив контролне листе

01	Контролна листа: Оператер постројења за управљање отпадом
02	Контролна листа: Субјекти управљања амбалажном отпадом
03	Контролна листа: Стављање пластичних кеса на третиште РС
04	Контролна листа: Утврђивање испуњености услова за почетак рада постројења за управљање отпадом
05	Контролна листа: Прегоранично кретање отпада
06	Контролна листа за несанитарне депоније – смеђишта
07	Контролна листа за земљиште
	Алат за процену ризика оператера постројења за управљање отпадом
	Водич за процену ризика и одређивање приоритета у контроли постројења за управљање отпадом

Alat za procenu rizika operatera postrojenja za upravljanje otpadom																								
Operator: Podaci o objektu:		<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Ocena stepena rizika</th> </tr> <tr> <th></th> <th>niži</th> <th>viši</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kritičan</td> <td>4225</td> <td>10000</td> </tr> <tr> <td>Visok</td> <td>492</td> <td>4224</td> </tr> <tr> <td>Srednji</td> <td>62</td> <td>491</td> </tr> <tr> <td>Nizak</td> <td>0</td> <td>61</td> </tr> </tbody> </table>					Ocena stepena rizika				niži	viši	Kritičan	4225	10000	Visok	492	4224	Srednji	62	491	Nizak	0	61
Ocena stepena rizika																								
	niži	viši																						
Kritičan	4225	10000																						
Visok	492	4224																						
Srednji	62	491																						
Nizak	0	61																						
Ukupan br. bodova	0,0	Emisije	Složenost	Lokacija	Upravljanje	Usaglašenost																		
Stepen rizika	Nizak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0																		
Kreiraj unos u tabelu!																								
Kako koristiti ovaj alat																								
U svako polje uneti bod za svako pitanje koje se koristi za utvrđivanje procene rizika. Bod bi trebalo da unesete u zeleno polje.																								
Doprinos vašeg boda ukupnoj oceni procene rizika za taj stepen prikazan je u žutom polju.																								
Ukupna ocena za element rizika prikazana je u crvenom polju na vrhu stranice.																								
Preporučeni broj redovnih inspeksijskih nadzora prema stepenu rizika, ne računajući kontrolne		Stepen rizika																						
Najmanje dva inspeksijska nadzora u toku godine		Kritičan																						
Najmanje dva inspeksijska nadzora u toku 18 meseci		Visok																						
Najmanje jedan inspeksijski nadzor u toku 15 meseci		Srednji																						
Najmanje jedan inspeksijski nadzor u toku 18 meseci		Nizak																						
Alat se koristi se za procenu rizika operatera postrojenja za upravljanje otpadom																								

6. Поступак инспекцијског надзора

6.1. Прикупљање података од значаја за вршење инспекцијског надзора над надзираним субјектом

Обавеза је инспектора да се, пре почетка инспекцијског надзора, припреми за вршење тог инспекцијског надзора.

Локални инспектор за ЗЖС, пре свега прикупља податке о претходним инспекцијским надзорима над надзираним субјектом и друге податке од значаја за предстојећи надзор и, по службеној дужности, прибавља јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде надлежни органи и други имаоци јавних овлашћења, а који су неопходни за инспекцијски надзор.

Инспектор прибавља по службеној дужности јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде надлежни органи и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски надзор и не може да их тражи од надзираног субјекта, јер би тиме учинио прекршај из члана 207. ЗУП-а.

С друге стране, надлежни органи и други имаоци јавних овлашћења су у обавези да инспекцији благовремено (у року од 15 дана) доставе тражене јавне исправе и податке, у противном чине прекршај прописан чланом 61. ЗИН-а.

6.2. Налог за инспекцијски надзор

Налог за инспекцијски надзор уређен је чланом 16. ЗИН-а.

Чланом 90. став 3. ЗУП-а, прописано је да пре покретања поступка по службеној дужности који није у интересу странке, орган прибавља информације и предузима радње да би утврдио да ли су испуњени услови за покретање поступка и, ако јесу, доноси акт о покретању поступка (закључак, налог и сл.), осим у случају доношења усменог решења.

У духу наведене одредбе, ЗИН је уредио питање налога за инспекцијски надзор, који у свему има својство акта о покретању поступка.

Налог за инспекцијски надзор издаје руководиоца инспекције или лице које он овласти (члан 16. ЗИН-а), што подразумева и налог који је инспектору издат у електронском облику. Налог за инспекцијски надзор садржи податке неопходне за покретање инспекцијског надзора и инспектор је везан садржином налога, односно утврђеним предметом инспекцијског надзора, осим кад се надзор врши над нерегистрованим субјектом, када се инспекцијски надзор врши и без налога.

Налог за инспекцијски надзор садржи:

- податке о инспекцији;
- податке о инспектору или инспекторима који врше инспекцијски надзор са бројевима службених легитимација;
- податке о надзираном субјекту или субјектима, ако су познати, а ако ти подаци нису познати, односно ако није могуће утврдити надзиране субјекте или је њихов број превелик – одговарајуће познате информације од значаја за одређење субјекта односно субјеката код којих ће се вршити надзор (нпр. врста делатности или активности, територијално подручје, локација објекта, врста робе или производа, односно услуга итд.);
- правни основ инспекцијског надзора;
- навођење и кратко објашњење врсте и облика инспекцијског надзора; процењени ризик;
- прецизан и јасан опис предмета инспекцијског надзора;
- планирано трајање инспекцијског надзора (дан почетка и окончања надзора);
- разлоге за изостављање обавештења, ако постоје;
- број, време и место издавања налога;
- потпис издаваоца налога;
- печат, када је то потребно према обележјима предмета инспекцијског надзора.

Ови подаци представљају сажетак предмета контроле и служе надзираном субјекту као оријентир о предстојећем току поступка.

Правило је да инспекцијски надзор почиње кад инспектор, након што покаже службену легитимацију и докаже свој идентитет, уручи надзираном субјекту или присутном лицу налог за инспекцијски надзор.

Од правила да инспекцијски надзор почиње показивањем налога, предвиђени су следећи изузеци:

1. инспекцијски надзор почиње *показивањем налога* и *предочавањем садржине налога* надзираном субјекту, односно присутном лицу:
  - у случајевима одбијања уручења, односно пријема налога,
  - када инспекцијски надзор обухвата већи број субјеката, укључујући и теренски инспекцијски надзор са истим предметом надзора, који се у периоду одређеном у налогу врши узастопно код више надзираних субјеката;
2. инспекцијски надзор почиње *предузимањем прве радње* инспектора с тим циљем, када у складу са законом налог није издат (нерегистровани субјект и хитност у поступању).

Правило је да се налог за инспекцијски надзор издаје за конкретан надзирани субјект, а може се дати и тзв. уопштен (локацијски) налог.

Уопштен налог за инспекцијски надзор се издаје у ситуацији када подаци о надзираном субјекту нису познати, односно ако није могуће утврдити надзиране субјекте или је њихов број превелик, и тада се у налог уносе одговарајуће познате информације од значаја за одређење надзираног субјекта, односно субјеката код којих ће се вршити надзор (нпр. територијално подручје – одређено насељено место, месна заједница, улица и сл.).

Допунски налог за инспекцијски надзор локални инспектор ће затражити ако током вршења инспекцијског надзора открије незаконитост која је изван граница налогом утврђеног предмета надзора, али је у *блиској вези са њим предметом* (осим у случају предузимања хитних мера), након чега наставља поступак. Пре тражења допунског налога, инспектор врши обезбеђење доказа закључком ако постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано. Допунски налог се издаје и када је неопходно повећати број инспектора који врше надзор или када треба продужити трајање надзора.

Међутим, ако откривена незаконитост *није у блиској вези са њим предметом налога*, а испуњени су услови за ванредни надзор, инспектор прибавља **засебан налог**, с тим што, пре подношења образложеног захтева за тај налог, врши обезбеђење доказа ако су испуњени услови за њихово обезбеђење.

Налог се издаје за редован, ванредни, мешовити и допунски инспекцијски надзор.

Издавање налога за редовни инспекцијски надзор је обавеза, без изузетка, јер се ради о планираном инспекцијском надзору, где не постоје разлози који би оправдали његово изостављање. Обавезност издавања налога важи и за мешовити надзор.

Налог се не издаје за:

- ванредни и допунски инспекцијски надзор – ове врсте надзора су могуће и без налога за инспекцијски надзор, односно без допунског или засебног налога, када то захтевају разлози спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину, биљни или животињски свет, што се образлаже у записнику о инспекцијском надзору;
- нерегистроване субјекте, што подразумева и субјекте који су у погледу примене ЗИН-а изједначени са нерегистрованим субјектима – субјекти који су регистровани у основном регистру, а немају одобрење, сагласност, дозволу и друго;
- контролни инспекцијски надзор.

6.3. Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

Након издавања налога за вршење инспекцијског надзора, локални инспектор за ЗЖС је, по правилу, дужан да обавести надзирани субјект о предстојећем надзору, у писаном облику (електронским путем⁴¹, а може и на папиру), најкасније *три дана* пре почетка надзора. Обавештење садржи и податке о интернет страници на којој је доступна контролна листа.

Ако није у могућности да изврши теренски инспекцијски надзор у време одређено у обавештењу, инспектор о томе благовремено на подесан начин обавештава надзирани субјект. С друге стране, надзирани субјект дужан је да буде

⁴¹ Чланом 21. став 1. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18 и 95/18) прописана је обавеза привредног друштва да има адресу за пријем електронске поште која се региструје у складу са законом који уређује поступак регистрације привредних субјеката.

присутан на месту вршења надзора када је уредно обавештен о надзору, осим ако постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, о чему је дужан да благовремено, на подесан начин обавести инспекцију.

Инспектор за ЗЖС може вршити инспекцијски надзор *без обавештавања* надзираног субјекта о предстојећем надзору када постоје разлози за неодложно поступање или бојазан да би обавештење умањило остварење циља инспекцијског надзора и када то налаже заштита јавног интереса, отклањање непосредне опасности по утврђена заштићена добра, права и интересе, који су ближе наведени у посебним законима и ЗИН-у и када постоји бојазан да ће надзирани субјект или треће лице сакрити, уништити или на други начин учинити неупотребљивом исправу или предмет који је од значаја за вођење поступка.

Разлози за изостављање обавештења наводе се у налогу за инспекцијски надзор, односно у записнику, када налог за инспекцијски надзор није издат.

Област надзора инспектора за ЗЖС је по својој природи прожета разлозима за неодложно поступање. *Тако, и сам Закон о заштити природе, уважавајући специфичности овог надзора, у члану 119. прописује да се инспекцијски надзор инспектора за ЗЖС над применом овог закона обавља без претходног писаног обавештавања надзираног субјекта и прибављања писаног налога за инспекцијски надзор, с тим што се надзирани субјект може обавештити о инспекцијском надзору, ако процени да је ипак обавештење потребно за обављање надзора.*

6.4. Покретање поступка инспекцијског надзора

Одредбама члана 18. ЗИН-а прописано је да се поступак инспекцијског надзора покреће и води по службеној дужности или на захтев надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора, као и на захтев другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку.

О покретању поступка по захтеву надзираног субјекта било је речи у тексту који се односи на ванредни инспекцијски надзор. Прописима над којима локална инспекција за ЗЖС врши надзор није установљен случај покретања поступка на захтев другог лица коме је законом признато својство странке у поступку.

Локални инспектор за ЗЖС покреће поступак по службеној дужности када утврди или сазна да је, с обзиром на чињенично стање, неопходно да се заштити јавни интерес. Када оцењује постојање разлога за покретање поступка по службеној дужности инспектор узима у обзир представке грађана и правних лица, као и упозорења надлежних органа.

Представке грађана и правних лица имају дејство иницијативе за покретање поступка, а њихови подносиоци немају својство странке у поступку који се може покренути на основу те иницијативе. Подносилац представке, може имати својство странке у поступку уколико исход инспекцијског надзора може да утиче на његово право, обавезу или правни интерес.

Правни интерес је конкретан интерес, који има упориште у одређеној материјално-правној одредби, различит од обичног занимања за одређену ствар или поступак. То је интерес који је непосредан, лични и интерес заснован на закону.

Пример:

Власник стана који поднесе представку у којој се пријужује на прекомерну буку у стамбено пословној згради од уређаја који привредни субјект користи за обављање одређене делатности има правни интерес и може имати својство странке у поступку, с обзиром на то да је емисија буке преко граничних вредности законом забрањена, може ишито да ишиче на здравље подносиоца представке и да га омета у мирном коришћењу стана.

Подносилац представке – грађанин који указује на то да се на заштићеном подручју предузимају радње и делатности које могу нарушити својства заштићеног подручја, нема правни интерес, не може бити странка у поступку који инспектор покреће по службеној дужности, јер нема лични и непосредни интерес за предметну ствар. Подносилац представке у овом случају обавештава инспекцију и иницира покретање поступка по службеној дужности.

Ако је представка неуредна (представка садржи недостатке који инспекцију спречавају да поступа по њој или је неразумљива или непотпуна), подносилац представке се позива да је уреди у року од осам дана од дана обавештавања, а ако то не учини, сматра се да је подносилац одустао од представке. Представке могу да буду и анонимне, тј. да не садрже име подносиоца, нити његов потпис и адресу, али је потребно да садрже одређен или одредив опис повреде или угрожавања права, односно јавног интереса.

Приликом разматрања представки инспектор треба да узме у обзир заштиту јавног интереса, могуће видове злоупотребе права и процену ризика. Ако је проценен незнатан ризик или је посредно злоупотреба права, инспектор неће покренути поступак по службеној дужности на основу представке⁴², о чему ће обавестити подносиоца представке што је пре могуће, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема представке. У овом случају инспектор подносиоца представке обавештењем информише да поступак инспекцијског надзора неће бити покренут.

Када се садржина представке односи на питања која нису у надлежности локалне инспекције за ЗЖС, инспектор је дужан је да представку проследи надлежном органу и о томе обавести њеног подносиоца. Дакле, инспектор у овом случају не доноси решење о одбацивању представке као управни процесни акт.

42 Упутство о поступању инспекције у случају злоупотребе права на представку, доступно на интернет страници Координационе комисије: <https://inspektor.gov.rs/page/11/%D0%A3%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0>.

На захтев подносиоца представке, инспектор обавештава подносиоца представке:

- о томе како је поступио са представком – најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева,
- о исходу покренутог поступка ванредног инспекцијског надзора – најкасније у року од 15 дана од дана окончања поступка.

Узимајући у обзир представке грађана, инспекција стиче сазнања о евентуалним повредама прописа из њене надлежности, те проценом ризика свој рад организује тако да хитне и неодложне ситуације решава без одлагања.

Грађани и други субјекти имају право да буду обавештени о предузетим мерама у инспекцијском надзору. Као што је већ наведено, они могу да учествују у поступку, када за то имају правни интерес. Али, и када немају правни интерес, имају право да добију информацију од јавног значаја, сагласно закону који уређује приступ информацијама од јавног значаја⁴³.

ПОСТУПАК ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА ЈЕ ПОКРЕНУТ:	
По захтеву надзираног субјекта	<ul style="list-style-type: none"> • када орган (инспекција) прими захтев надзираног субјекта
По службеној дужности	<ul style="list-style-type: none"> • уручењем налога надзираном субјекту (правило) или • предочавањем садржине налога: <ul style="list-style-type: none"> – у случајевима одбијања уручења, односно пријема налога, – када инспекцијски надзор обухвата већи број субјеката, укључујући и теренски инспекцијски надзор са истим предметом надзора, који се у периоду одређеном у налогу врши узастопно код више надзираних субјеката, • предузимањем прве радње инспектора, када у складу са законом налог није издат (нерегистровани субјект и хитност у поступању).

⁴³ Упутство о поступању инспекције у случају злоупотребе права на представку, доступно на интернет страници Координационе комисије: <https://inspektor.gov.rs/page/11/%D0%A3%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0>.

6.5. Права и дужности надзираног субјекта

Одредбама члан 20. ЗИН-а прецизирана су права и дужности надзираног субјекта у поступку инспекцијског надзора. Међутим, и друге одредбе овог закона садрже његова права и дужности, што се може утврдити из прегледа који следи:

Надзирани субјект има ПРАВО:

1. да тражи утврђујући и допунски инспекцијски надзор (члан 6. ЗИН-а);
2. да у акту који доноси ЈЛС и који се јавно објављује провери у коју категорију процењеног ризика спада његова делатност и учесталост вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика (члан 9. ЗИН-а);
3. да провери у годишњем плану инспекцијског надзора који инспекција објављује на својој интернет страници: преглед надзираних субјеката код којих ће се вршити инспекцијски надзор, територијално подручје на коме ће се вршити надзор, период у коме ће се вршити надзор, облике надзора и друго (члан 10. ЗИН-а);
4. да буде упознат са важећим прописима, захтева превентивно деловање и када се не води поступак инспекцијског надзора, односно да тражи од инспекције савет и саветодавну посету укључујући и издавање акта о примени прописа и службене саветодавне посете (члан 13. ЗИН-а);
5. да буде упознат са садржајем контролних листа који инспекција објављује на својој интернет страници, да сачини извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе (члан 14. ЗИН-а);
6. да ускрати давање података које је инспектор дужан да прибави по службеној дужности (члан 15. ЗИН-а);
7. да буде обавештен о предстојећем инспекцијском надзору, најкасније три радна дана пре почетка надзора (члан 17. ЗИН-а);
8. да буде обавештен, на свој захтев, да не постоје услови за покретање поступка по службеној дужности на основу представке коју је поднео у року од 15 дана од дана пријема захтева (члан 18. ЗИН-а);
9. да му буде уручен налог за инспекцијски надзор на почетку надзора тако да буде упознат са предметом и трајањем поступка или да одбије пријем налога (чл. 18. и 20. ЗИН-а);
10. да буде упознат са правима и дужностима које има у вези са инспекцијским надзором (члан 20. ЗИН-а);
11. да се изјасни о чињеницама битним за потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања и понуђеним доказима (члан 20. ЗИН-а);
12. да учествује у извођењу доказа, поставља питања сведоцима и вештацима, износи чињенице које су од значаја за инспекцијски надзор (члан 20. ЗИН-а);
13. да предлаже доказе и износи правне тврдње (члан 20. ЗИН-а);
14. да упозори инспектора на тајност информација које му чини доступним (члан 20. ЗИН-а);
15. да укаже на незаконитости у поступку и да захтева да се оне отклоне (члан 20. ЗИН-а);
16. да захтева накнаду штете која му је проузрокована незаконитим инспекцијским надзором (члан 20. ЗИН-а);

17. да, ако више инспекција врши заједнички надзор, има право да инспектору ускрати давање података и изјава које је већ дао једном од инспектора у том надзору (члан 20. ЗИН-а);
18. да ускрати давање података и изјава о предмету раније извршеног надзора, осим ако су се ти подаци у међувремену променили, као и када је давање података неопходно због предузимања хитних мера ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, животну средину, биљни или животињски свет (члан 20. ЗИН-а);
19. да инспектор према надзираном субјекту поступа учтиво и професионално и да предочи службену легитимацију (члан 20. ЗИН-а);
20. да добије потврду од инспектора о предмету одузетом у поступку инспекцијског надзора, која садржи податке о надзираном субјекту, времену и месту одузимања предмета, правном основу и разлозима одузимања предмета, предмете тачно назначене по врсти, количини и другим својствима битним за идентификацију и разликовање од других предмета, име и презиме и потпис инспектора (члан 24. ЗИН-а);
21. да буде упознат са актима донетим у поступку инспекцијског надзора – закључком, записником, решењем (чл. 35. и 37. ЗИН-а);
22. да одбије пријем записника, стави примедбе на записник о инспекцијском надзору и да му се он достави у року од осам дана од завршетка инспекцијског надзора (члан 35. ЗИН-а);
23. да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од дана његовог пријема (члан 36. ЗИН-а);
24. да захтева окончање поступка ако инспектор не донесе решење по истеку дана окончања инспекцијског надзора одређеног у налогу за инспекцијски надзор, односно по истеку законског рока за доношење решења – када налог у складу са законом није издат (члан 38. ЗИН-а);
25. да изјави жалбу против решења инспектора у року од 15 дана од дана достављања писаног решења (члан 39. ЗИН-а);
26. да покрене управни спор против коначне одлуке другостепеног органа по жалби (члан 40. ЗИН-а);
27. да поднесе притужбу против руководиоца инспекције, инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора ако сматра да су му њиховом незаконитом или неправилном радњом, односно несавесним радом повређена права или слободе у складу са законом којим се уређује систем локалне самоуправе (члан 52. ЗИН-а); наиме, чланом 71. ст. 3. и 4. ЗЛС прописано је да су органи и службе ЈЛС дужни да свима омогуће подношење притужби на свој рад и неправилан однос запослених и да су на поднете притужбе органи и службе ЈЛС дужни да одговоре у року од 30 дана, ако подносилац притужбе захтева одговор;
28. да призна или одбије признање прекршаја и да закључи споразум о признању прекршаја.

Надзирани субјект има ДУЖНОСТ:

1. да послује и поступа законито и безбедно (члан 20. ЗИН-а);
2. да предузме одређене радње или се уздржи од одређених радњи ради отклањања узрока вероватних штетних последица, као и да предузме одговарајуће мере предострожности ради спречавања настанка могућих штетних последица (члан 26. ЗИН-а);
3. да обавести инспектора о субјектима који послују у зони сиве економије, уколико о наведеном има сазнања;

4. да инспектору који му предочи службену легитимацију и уручи налог за инспекцијски надзор, када је он издат, односно када му у складу са законом предочи садржину налога, односно при предузимању прве радње у поступку, омогући несметан инспекцијски надзор, што подразумева нарочито то да:
  - стави на располагање одговарајући радни простор за теренски надзор;
  - обезбеди увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, извештаје, уговоре, приватне исправе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их поседује и чува;
  - омогући приступ локацији, земљишту, објектима, пословном и другом нестамбеном простору, постројењима, уређајима, опреми, прибору, возилима и другим наменским превозним средствима, другим средствима за рад и другим предметима којима обавља делатност или врши активност, као и другим предметима од значаја за инспекцијски надзор;
  - благовремено пружи потпуне и тачне податке који су му доступни, а ако нешто од тога не може, да разлоге за то писано образложи инспектору (члан 20. ЗИН-а);
5. да обавести инспектора да ли је и како поступио по препорукама које имају правну природу акта о примени прописа, у року наведеном у допису (члан 13. ЗИН-а);
6. да на захтев инспектора сачини и достави извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика (члан 14. ЗИН-а);
7. да у случају када је уредно обавештен о предстојећем инспекцијском надзору буде присутан на месту вршења надзора, осим ако постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, о чему је дужан да благовремено на подесан начин обавести инспекцију, у супротном се надзор врши у присуству службеног или другог лица које се затекне на месту вршења инспекцијског надзора (члан 20. ЗИН-а);
8. да поштује интегритет и службено својство инспектора (члан 20. ЗИН-а);
9. да се на захтев инспектора усмено или писано изјасни о предмету надзора (члан 20. ЗИН-а);
10. да предузме наложене мере за отклањање незаконитости у остављеном року и да о томе написмено обавести инспектора (члан 27. ЗИН-а);
11. да у року од осам дана од дана истека рока за предузимање мера изречених решењем инспектора, обавести инспекцију о извршењу изречених мера, осим када је решењем којим су наложене хитне мере ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, животну средину, биљни или животињски свет одређен краћи рок (члан 41. ЗИН-а).

6.6. Овлашћења инспектора за утврђивање чињеница

Да би инспектор могао да донесе одлуку у поступку инспекцијског надзора, неопходно је да утврди право стање ствари, тј. да утврди одлучне чињенице, од чијег постојања зависи одлука у предметној ствари. Чињеница је у поступку инспекцијског надзора доказана када је код инспектора створила уверење и убеђење да постоји, да је истинита и неспорна.

Доказивање чињеница у управном поступку уређено је одредбама чл. 116–134. ЗУП-а, које се примењују и у поступку инспекцијског надзора, као посебном управном поступку. Чињенице које су од значаја за поступање у управној ствари утврђују се доказима. Предмет доказивања јесу правно значајне, релевантне спорне чињенице,

као услов за настајање одређених правних дејстава. Доказ је податак, односно чињеница помоћу које се изводи закључак о истинитости или неистинитости чињеница које се утврђују у поступку. Доказивање почиње када орган установи које су то чињенице и које су од њих спорне. Општепознате чињенице се не доказују, као ни чињенице чије постојање закон претпоставља, а дозвољено је доказивати да оне не постоје, ако законом друкчије није одређено. О управној ствари може да се одлучи на основу чињеница које нису потпуно утврђене или које се доказима само посредно утврђују (чињенице које су учињене вероватним), али само ако је тако законом одређено.

Доказна средства у поступку инспекцијског надзора су: исправе; увиђај; вештачење; сведоци и изјава странке.

Инспектор за ЗЖС, ради утврђивања чињеница у поступку инспекцијског надзора, има овлашћења утврђена посебним законима, о којима је било речи у делу овог приручника који се односи на послове (надлежност) инспектора. Поред овлашћења утврђених посебним законом, локални инспектор примењује и овлашћења инспектора утврђена ЗИН-ом.

Члан 21. ЗИН-а

Инспектор је овлашћен да, ради утврђивања чињеница:

- изврши увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења ако је то неопходно за инспекцијски надзор, а није могао да их прибави по службеној дужности, и да их копира, у складу са законом;
- изврши увид у личну или другу јавну исправу са фотографијом која је подобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту, друга запослена или радно ангажована лица, физичка лица која су надзирана субјекти, сведоци, службена лица и заинтересована лица, као и физичка лица затечена на месту надзора;
- узима писане и усмене изјаве надзираних субјеката – физичких лица и заступника, односно овлашћених лица у надзираном субјекту који је правно лице и других запослених или радно ангажованих лица, сведока, службених лица и заинтересованих лица, и да их позива да дају изјаве о питањима од значаја за инспекцијски надзор;
- наложи да му се у одређеном року ставе на увид пословне књиге, општи и појединачни акти, евиденције, уговори и друга документација надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их надзирани субјект поседује и чува;
- врши увиђај, односно прегледа и проверава локацију, земљиште, објекте, пословни и други нестамбени простор, постројења, уређаје, опрему, прибор, возила и друга наменска превозна средства, друга средства за рад, производе, предмете који се стављају у промет, робу у промету и друге предмете којима обавља делатност или врши активност, као и друге предмете од значаја за инспекцијски надзор;
- узме потребне узорке ради њиховог испитивања и утврђивања чињеничног стања, у складу са посебним законом и прописима донетим на основу закона;
- фотографише и сними простор у коме се врши инспекцијски надзор и друге ствари које су предмет надзора;
- обезбеди доказе и
- предузме друге радње ради утврђивања чињеничног стања према овом и посебном закону.

6.7. Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа

Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа, ЗИН предвиђа у два случаја:

- када инспектор у поступку инспекцијског надзора привремено одузима предмете ако је посебним законом прописано њихово одузимање ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно у другом одговарајућем правном поступку, на начин, под условима и у року прописаним тим законом;
- када посебним законом није прописано привремено одузимање предмета, инспектор је овлашћен да их привремено одузме у поступку инспекцијског надзора ради обезбеђења доказа.

Први случај привременог одузимања предмета условљен је прописивањем привременог одузимања предмета у посебном закону који уређује одређену материју и упућује на законе којима се уређује материја поступака за казнена дела – Закон о прекршајима, Закон о привредним преступима и Законик о кривичном поступку.

Законом о заштити животне средине и другим посебним законима над чијом применом локални инспектор за ЗЖС врши инспекцијски надзор прописана су овлашћења инспектора да у одређеним случајевима и под одређеним условима привремено одузме предмете у вршењу инспекцијског надзора.

Посебним законима прописано је да се за одређени прекршај, односно привредни преступ „може изрећи” или да се „изриче” заштитна мера одузимања предмета, тј. ова заштитна мера се прописује као могућност или обавеза. Заштитну меру изриче надлежни суд, у складу са Законом о прекршајима, односно Законом о привредним преступима и посебним законом.

Пример:	
Закон о заштити животне средине	<p>Члан 112: „У вршењу послова из чл. 110. и 111. овог закона инспектор може привремено одузети предмете, робу или уређаје чија употреба није дозвољена или који су настали, односно којима су извршене недозвољене радње.”</p> <p>Члан 121: „За прекршај из чл. 117, 117а, 118. и 118а овог закона може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали или прибављени извршавањем прекршаја.”</p>

Закон о заштити од буке	Члан 35: „За прекршај из члана 34. овог закона може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали извршењем прекршаја.”
Закон о управљању отпадом	Члан 89: „За привредни преступ из члана 88. овог закона може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење привредног преступа, односно који су настали извршењем привредног преступа.” Члан 91: „За прекршај из члана 90. овог закона може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали извршењем прекршаја.”

Други случај, одузимање предмета ради обезбеђења доказа у поступку инспекцијског надзора, примењује се, како је већ наглашено, ради обезбеђења доказа у поступку инспекцијског надзора, када постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано, под условом да је природа предмета таква да је за извођење доказа неопходно његово одузимање. Дакле, за овај вид привременог одузимања предмета постоји могућност и када посебним законом није прописана могућност, односно обавеза одузимања предмета. О одузимању предмета у овом случају инспектор доноси закључак.

Поред привременог одузимања предмета ради обезбеђења доказа, ЗИН-ом су прописана још два случаја одузимања предмета у поступку инспекцијског надзора: управна мера заплена предмета, тј. посебна мера одузимања предмета, за коју се доноси решење у управном поступку којим се одлучује у ствари која је предмет инспекцијског надзора, и мера одузимања предмета од нерегистрованог субјекта.

У свим наведеним случајевима инспектор издаје надзираном субјекту потврду о предмету одузетом у поступку инспекцијског надзора, која садржи прописане податке.

Инспекција обезбеђује чување привремено одузетих предмета. Од посебног значаја је одредба ЗИН-а којом је дата могућност да се, када због својстава привремено одузетих предмета чување у просторијама инспекције није могуће или инспекција не располаже просторијама за чување предмета или је њихово чување повезано са несразмерно високим трошковима или другим значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу оставити на чување лицу од којег се привремено одузимају до истека рока одређеног у решењу инспектора, односно законског рока. У том случају инспектор забрањује употребу предмета, стављање у промет и друге видове располагања. Предмете који су остављени на чување инспекција печати, уз упозорење да скидање и повреда службеног печата представља кривично дело.

ЗИН-ом је прописана могућност продаје одузетих предмета подложних кварењу, животиња подложних угинућу или ако су трошкови чувања предмета знатни, под условом да ови предмети испуњавају прописане услове за стављање у промет, о чему се обавештава орган надлежан за вођење одговарајућег поступка.

Ако се ови предмети не могу продати или користити због здравствених, ветеринарских, фитосанитарних, сигурносних или других разлога прописаних законом, уништавају се под надзором, у складу са прописима.

Закони у области заштите животне средине не садрже одредбе о поступању са привремено одузетим предметима, осим Закона о заштити животне средине, који је прописао могућност да у случају да је инспектор привремено одузео робу која је стечена противзаконитом радњом, а која је подложна кварењу или се не може на одговарајући начин збринути или ако њено чување захтева веће трошкове, та роба се продаје, на начин утврђен законом, а остварена средства приход су буџета Републике Србије.

Према Закону о прекршајима⁴⁴, ако се прекршајни поступак заврши доношењем осуђујуће пресуде, предмети се могу трајно одузети изрицањем заштитне мере одузимања предмета, а ако се у предметној ствари донесе ослобађајућа пресуда или решење о обустави поступка, предмети, односно новац добијен продајом се, по правилу, враћају. Заштитну меру одузимања предмета извршава орган у чију надлежност спада извршење односно надзор над извршењем прописа по којима је заштитна мера изречена, ако законом није другачије одређено. Дакле, заштитну меру изречену у поступку покренутом на основу захтева за покретање прекршајног поступка од стране инспекције, извршава та инспекција.

Ако је пресудом одређено да ће се одузети предмет предати одређеном органу или организацији, тај орган или организација позваће се да преузме предмет, а ако је одређено да ће се предмет продати, орган у чијем саставу је поступајућа инспекција ће извршити продају у складу са законом који уређује порески поступак (члан 104. Закона о пореском поступку и пореској администрацији)⁴⁵, ако посебним законом није другачије одређено.⁴⁶

6.8. Записник о инспекцијском надзору

Записник се саставља о усменој расправи, другој важнијој радњи у поступку и о важнијим усменим изјавама странака, других учесника у поступку и трећих лица (члан 63. ЗУП-а).

Законом о инспекцијском надзору (члан 35) прописана је обавеза инспектора да сачини записник о инспекцијском надзору, као и обавезна садржина записника. Општи образац записника за републичке инспекције прописан је Правилником о

44 „Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – одлука УС, 91/19 – др. закон и 91/19.

45 „Службени гласник РС”, бр. 80/02, 84/02 – испр., 23/03 – испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 – др. закон, 62/06 – др. закон, 63/06 – испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 – др. закон, 53/10, 101/11, 2/2012 – испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14, 105/14, 91/15 – аутентично тумачење, 112/15, 15/16, 108/16, 30/18, 95/18, 86/19 и 144/20.

46 Модели аката који се сачињавају у поступању са одузетим предметима доступни су на: <https://inspektor.gov.rs/page/6/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0>.

општем обрасцу записника о инспекцијском надзору⁴⁷ и односи се и на поверене послове инспекцијског надзора које врше ЈЛС.

Записник може бити сачињен на лицу места и уручен надзираном субјекту одмах.

Ако овлашћено лице у надзираном субјекту одбије да прими записник, инспектор то констатује у писаном облику у записнику и наводи разлоге због којих је пријем записника одбијен.

Записник се доставља надзираном субјекту у року од *осам дана* од завршетка инспекцијског надзора. Под завршетком инспекцијског надзора (за разлику од окончања поступка који подразумева и доношење решења или обуставу поступка када незаконитости нису утврђене) подразумева се завршетак доказних радњи и утврђивање одлучних чињеница од чијег постојања зависи одлука у конкретној инспекцијској ствари, што, зависно од конкретног случаја, може да буде завршетак теренског, канцеларијског, или теренско-канцеларијског надзора.

Надзирани субјект има право да стави примедбе на записник у року од *пет радних дана* од дана његовог пријема. За спровођење инспекцијског надзора није нужно да надзору присуствује законски заступник, већ је довољно да надзору присуствује лице које је запослено или по другом основу радно ангажовано код надзираног субјекта у одређеном објекту, чиме се не ускраћује право надзираном субјекту да се изјасни на записник, будући да има право да стави примедбе у року од пет радних дана од дана достављања записника.

Када надзирани субјект у остављеном року стави **примедбе на записник**, инспектор оцењује примедбе, након чега може да изврши допунски инспекцијски надзор да би утврдио чињенице на које се примедбе односе. Ако су у примедбама на записник изнете нове чињенице и нови докази, због којих треба изменити чињенично стање које је утврђено у записнику или то доведе до друкчије правне и друге оцене, инспектор о томе саставља допуну записника. Поступајући по примедбама на записник, инспектор може да измени предложену или наложену, односно изречену меру или да одустане од ње. На допуну записника *не може се* ставити примедба. Инспектор не може пуноважност докумената надзираних субјеката (привредног друштва и предузетника) условљавати стављањем отиска печата тог субјекта на било који документ.⁴⁸

На она питања у вези са записником о инспекцијском надзору која нису уређена на ЗИН-ом, примењује се ЗУП. Записник састављен сагласно закону има доказну снагу јавне исправе, те самим тим постоји претпоставка тачности његове садржине. Записник неће представљати доказ о току и садржини предузетих радњи и датих изјава у деловима на које су учесници у процесној радњи ставили примедбу, те ће ток и садржина тог дела предузете радње морати да се доказују другим доказним средствима.

47 „Службени гласник РС”, број 81/15.

48 На линку <https://www.ite.gov.rs/tekst/1835/ukidanje-pecata.php> налази се образац Контакт центра за привреду за пријаву институција које од привредника траже печат.

7. Мере управљене према надзираном субјекту

Надзираном субјекту инспектор може изрећи управну меру и то:

- превентивну меру,
- меру за отклањање незаконитости,
- посебну меру наредбе, забране и заплене.

Локални инспектор за ЗЖС треба да изриче оне мере које су сразмерне процењеном ризику.

Мера је сразмерна када је адекватна за остварење законитог циља (отклањање или смањење процењеног ризика) и најмање задира у права и интересе надзираног субјекта. Стога, логика „већи ризик – јача мера” (која би одговарала казненом праву) не изражава сразмерност на правилан начин, већ је у питању ефикасност мере и очување права субјекта уз остварење легитимног циља, што произлази из начела сразмерности из члана 6. ЗУП-а.⁴⁹

7.1. Превентивне мере

Да би спречио настанак незаконитости и штете, локални инспектор за ЗЖС је овлашћен да одреди одговарајуће превентивне мере одређеном надзираном субјекту. Мере се изричу у записнику, а ако надзирани субјект не поступи по превентивним мерама одређеним у записнику, инспектор изриче те мере решењем (члан 26. ЗИН-а).

Превентивне мере могу бити:

- упозоравање надзираног субјекта на његове обавезе и санкције за поступања супротна тим обавезама;
- указивање надзираном субјекту на могућност наступања штетних последица;
- налагање надзираном субјекту предузимања или уздржавања од одређених радњи ради отклањања узрока штете и друге мере превентивног карактера.

Превентивне мере могу се изрећи непознатом субјекту, а не могу се изрећи нерегистрованом субјекту.

⁴⁹ У члану 6. ЗУП-а утврђено је начело сразмерности, према коме орган може да ограничи право странке или да утиче на њен правни интерес само поступањем које је неопходно да се њиме оствари сврха прописа и само ако та сврха не може да се оствари друкчијим поступањем којим би се мање ограничавала права или у мањој мери утицало на правни интерес странке. Када се странци и другом учеснику у поступку налаже обавеза, орган је дужан да примени оне од прописаних мера које су по њих повољније, ако се и њима остварује сврха прописа.

7.2. Корективне мере

Корективне мере, за разлику од превентивних мера, изричу се када је у инспекцијском надзору утврђена неправилност. ЗИН-ом су предвиђене следеће корективне мере:

Мере за отклањање незаконитости

Ове мере изричу се у записнику или решењем.

Ако инспектор утврди незаконитости, у складу са овлашћењима прописаним у посебном закону, налаже мере и оставља примерен рок за извршење мера, што све уноси у записник о инспекцијском надзору. Надзирани субјект дужан је да писаним путем обавести инспектора о томе да ли је у остављеном року предузео мере које су му наложене и, ако јесте, инспектор окончава поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости.

У супротном, ако надзирани субјект не изврши наложене мере, инспектор доноси решење којим изриче мере. Инспектор је овлашћен да донесе решење којим изриче ове мере и без претходног указивања на незаконитост и остављања рока за отклањање незаконитости, ако то налаже неопходност предузимања хитних мера.

Посебне мере наредбе, забране и зајлене

Када надзирани субјект не отклони незаконитост у остављеном року, инспектор је овлашћен да донесе решење и изрекне меру којом, до отклањања незаконитости, надзираном субјекту забрањује обављање делатности или вршење активности или заплетује документацију и друге предмете који су надзираном субјекту послужили за повреду прописа или су тиме настали. Ова мера може се изрећи без остављања рока за отклањање незаконитости, ако је неопходно да се, сагласно делокругу инспекције, предузму хитне мере.

Локални инспектор за ЗЖС, првенствено примењује мере прописане посебним законом, а када се за то стекну услови изриче мере прописане и ЗИН-ом.

7.3. Посебан поступак према нерегистрованом и непознатом субјекту

Поступак према нерегистрованом субјекту

ЗИН-ом су прописана овлашћења инспекција у сузбијању обављања делатности нерегистрованих субјеката у циљу сузбијања тзв. „сиве економије”. Тако је и нерегистровани субјект надзирани субјект и над њим се врши инспекцијски надзор и према њему се примењују одредбе овог закона, с тим што је предвиђен низ

изузетака од општег режима инспекцијског надзора који се врши према надзираним регистрованим субјектима.⁵⁰

Од значаја за вршење инспекцијског надзора је разумевање појма нерегистрованог субјекта и субјекта који се, према члану 33. став 2. ЗИН-а, изједначава са нерегистрованим субјектом. У следећем прегледу приказано је законско одређење ове две категорије субјеката:

НЕРЕГИСТРОВАНИ СУБЈЕКТ	СУБЈЕКТ ИЗ ЧЛАНА 33. СТАВ 2. ЗИН-а
<p>Надзирани субјект који обавља делатност или врши активност, а није уписан у одговарајући регистар који води Агенција за привредне регистре или други орган или организација надлежна за упис оснивања правног лица и другог субјекта (на пример, регистар установа, који води надлежни привредни суд), када је упис у овај регистар прописан као услов за обављање делатности или вршење активности и над њим се врши инспекцијски надзор и према њему се примењују одредбе ЗИН-а.</p>	<p>Надзирани субјект уписан у основни регистар који обавља одређену делатност или врши одређену активност, а није уписан у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води други надлежни орган или организација или то чини без сагласности надлежног органа или организације (дозвола, одобрење, решење, мишљење, уверење, лиценца, сертификат, акредитација, потврда, овлашћење, акт о сагласности, акт о условима и др.) или без пријаве надлежном органу или организацији, када су овај упис, сагласност или пријава прописани као услов за обављање те делатности или вршење те активности. Ови субјекти су у погледу правних последица изједначени са нерегистрованим субјектима.</p>

Категорија субјеката из члана 33. став 2. ЗИН-а изједначава се са нерегистрованим субјектима у погледу правних последица. Тако се инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектом врши према плану инспекцијског надзора, али и кад није предвиђен планом инспекцијског надзора, без обавештења о предстојећем инспекцијском надзору, без налога за инспекцијски надзор и у границама предмета које инспектор утврђује током трајања инспекцијског надзора, што се све односи и на субјекте који су изједначени са нерегистрованим субјектима.

Такође, решење о мерама за отклањање незаконитости, забрани обављања делатности или вршења активности и заплени документације и других предмета који су нерегистрованом субјекту послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали доноси се одмах пошто инспектор открије нерегистровани субјект. Жалба не одлаже извршење решења.

⁵⁰ Видети: Стручно-методолошка објашњења о поступању инспекција према нерегистрованим субјектима: <https://inspektor.gov.rs/page/8/%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B5>.

У области надзора локалног инспектора за ЗЖС, са нерегистрованим субјектима, дакле субјектима који нису уписани у основни регистар АПР, изједначени су и:

- субјекти који нису прибавили дозволу за управљање отпадом (сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање),
- субјекти који стављају у промет нарочито опасне хемикалије за које се дозвола издаје, а за које нису претходно исхоодвали дозволу за обављање делатности промета код надлежног министарства,
- управљач заштићеним подручјем који не поседује план управљања заштићеним подручјем и/или програм управљања заштићеним подручјем,
- корисник заштићеног подручја који није прибавио решење Завода за заштиту природе Србије или Покрајинског завода за заштиту природе о условима заштите природе,
- носилац пројекта (уколико не поседује употребну дозволу) који од надлежног органа није прибавио сагласност на студију процене утицаја, односно студију затеченог стања или одлуку да није потребна студија утицаја, односно студија затеченог стања,
- субјект који није прибавио решење за коришћење извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса
- и други.

Решење се одмах доставља нерегистрованом субјекту и решењем се:

1. налаже да без одлагања покрене прописани поступак за упис у основни регистар, односно у одговарајући посебни регистар или евиденцију коју води надлежни орган или организација или прибављање сагласности надлежног органа или организације или пријаве надлежном органу или организацији (*нпр. налаже се прибављање дозволе за управљање отпадом*),
2. забрањује да обавља делатност или врши активност до испуњења за то прописаних услова; (*нпр. забрањује се сакупљање/транспорт отпада до прибављања одговарајуће дозволе надлежној органи*),
3. налаже да отклони незаконитости/недостатке који угрожавају животну средину (нпр. *налаже се уклањање отпада*).

Чланом 41. став 3. ЗИН-а утврђено је да инспекција нарочито и појачано прати да ли је нерегистровани субјект извршио наложене мере и, зависно од тога, против њега предузима законом прописане мере.

Инспекцијски надзор код непознатог субјекта и у случају непознатог овлашћеног лица у надзираном субјекту

У инспекцијском надзору над заштитом животне средине могуће су ситуације кршења прописа од стране непознатог учиниоца. Инспектор је у обавези да покуша открити лице, починиоца радње, а ако то не успе, овлашћен је да, у складу са чланом 32. ЗИН-а, остави позив за то лице, на месту надзора, да одређеног дана и часа присуствује инспекцијском надзору, при чему касније оштећење, уништење

или уклањање позива не утиче на ваљаност достављања. Ако се позвано лице не одазове, инспектор врши надзор у присуству службеног лица или лица које се затекне на месту надзора. Решење које донесе у овој ситуацији инспектор истиче на видном месту на објекту или предмету који је био предмет инспекцијског надзора, чиме се сматра да је извршена уредна достава, што се констатује у записнику о инспекцијском надзору.

V РЕШЕЊЕ, ЖАЛБА НА РЕШЕЊЕ И УПРАВНО ИЗВРШЕЊЕ

1. Решење

Најважнија радња у управном поступку је решавање управне ствари (одлучивање о праву, обавези и правном интересу странке), које се састоји у примени материјалног прописа на утврђено чињенично стање и извођењу одговарајућег чињенично-правног закључка из те примене. Према ЗУП-у, управни акт којим се на тај начин мериторно решава управна ствар јесте решење.

У складу са одредбама ЗИН-а, инспектор решењем одлучује о мерама управљеним према надзираном субјекту. Међутим, ако инспектор у вршењу инспекцијског надзора не утврди незаконитости, неправилности или недостатке, он не доноси решење о обустави поступка, већ окончава поступак инспекцијског надзора достављањем надзираном субјекту записника у коме се наводи да нису утврђене незаконитости, неправилности или недостаци у његовом пословању или поступању. Супротно томе, код утврђујућег и потврђујућег инспекцијског надзора, ако инспектор не утврди незаконитости, неправилности или недостатке, он доноси решење о испуњености прописаних услова или потврђивању законитости поступања или пословања.

Решење се доноси у писаном облику – електронски документ или документ на папиру. У изузетним случајевима, инспектор може мере наложити изрицањем **усменој решења**, кад оцени да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот и здравље људи, имовину веће вредности, животну средину или биљни и животињски свет. У случају налагања мера и радњи усменим решењем, инспектор је дужан да без одлагања сачини службену белешку о наложеној мери, као и да у року од три дана од дана изрицања усменог решења, донесе писано решење (члан 37. ст. 3 и 4. ЗИН-а).

И поједини посебни закони у области заштите животне средине прописују овлашћење инспектора за доношење усменог решења.

Тако је, на пример, чланом 121. ст. 2 и 3. Закона о заштити природе прописано да ради сјречавања настјанка неотклоњивих штетиа на заштитиеном природном добру, биолошкој и предеоној разноврсности, смањивања штетие настјале збој обављања недозвољених делатности, радњи или активности, односно ради предузимања хийних заштитних мера, или ради оиклањања нейосредне ојасности за

живој и здравље људи или имовину, инспектор може у року надзора донети решење и усмено. Констатација о издајом усменом решењу уноси се у записник, уз назнаку да ће писано решење бити донето у року од 8 дана.

Одредбе о условима и начину издавања усменој решења садрже и Закон о заштити ваздуха у члану 76. ст. 4–6 и Закон о хемикалијама у члану 92.

У овим случајевима инспектор ће ириком доношења усменој решења применити посебан закон.

На сва друга питања у вези са решењем, која нису уређена ЗИН-ом, примењује се ЗУП.

Делови и садржина решења

Решење у писаном облику садржи: увод, диспозитив (изреку), образложење, поуку о правном средству, потпис овлашћеног службеног лица и печат органа или други вид потврде о аутентичности.

Увод садржи назив и адресу органа који доноси решење, пропис о надлежности тог органа, број и датум решења, лично име или назив странке и њених заступника и пуномоћника и њихово пребивалиште или седиште, кратко назначење предмета поступка, лично име овлашћеног службеног лица и правни основ за његово овлашћење;

Диспозитив (изрека) садржи јасну и кратку одлуку о предмету поступка, посебне тачке: рок, услов или налог, кад их решење, у складу са законом, садржи, назнака да жалба не одлаже извршење решења (у складу са законом), одлуку о трошковима поступка;

Образложење садржи кратко излагање предмета поступка, утврђено чињенично стање, доказе који су изведени и оцену доказа и разлоге који су били кључни при тој оцени, правне прописе и разлоге који упућују на решење како је дато у диспозитиву, разлоге због којих је одбијен неки од захтева или предлога странке, пропис који орган овлашћује на одлучивање по слободној оцени, разлоге којима се инспектор руководио при одлучивању и у којим границама и с којим циљем је применио овлашћење, разлоге због којих је орган одступио од решења која је раније доносио у истим или сличним управним стварима, позивање на пропис који предвиђа да жалба не одлаже извршење решења (уколико је то у диспозитиву решења наведено);

Поука о правном средству садржи назив органа коме се жалба подноси, назив органа коме се жалба предаје и у ком року, висину таксе која се плаћа⁵¹, могућност да се жалба изјави усмено на записник код органа против чијег решења се подноси.

51 Висина административне таксе за поверене послове одређује се Законом о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 – испр., 61/05, 101/05 – др. закон, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65/13 – др. закон, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18 – испр., 95/18, 86/19, 90/19 – испр., 144/20. Динарски износи такси из Одељка А Тарифе усклађују се годишње, са годишњим индексом потрошачких цена, који објављује републички орган надлежан за послове статистике. Влада, на предлог министарства надлежног за послове финансија, објављује усклађене динарске износе. У време израде овог приручника на снази су Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси („Службени гласник РС”, број 62/21), који су у примени од 1. јула 2021. године.

На крају решења ставља се *йоййис* и *йечай* овлашћеног службеног лица које доноси решење, односно руководиоца органа, печат органа или други вид потврде о аутентичности.

Одсуство неког од делова или елемената решења представља битну повреду правила поступка, што може као последицу имати поништај решења.

* * *

Решење о коме је у овом тексту реч јесте управни акт којим се одлучује о обавези надзираног субјекта, тј. акт којим се мериторно решава управна ствар.

Важно је подсетити на то да се решење може донети и у другим случајевима предвиђеним законом. Тако, на пример, решењем се прекида или обуставља поступак, одбацује захтев, одбацује жалба, у форми решења се доносе акти у поступку управног извршења и сл. И ова решења се могу нападати жалбом, односно тужбом у управном спору (када је жалба законом искључена).

Друга врста акта који се доноси у управном поступку је закључак. Закључак је управни акт којим се управља поступком. Доноси се у усменом облику, а у писаном облику – кад странка то затражи или је то неопходно ради правилног вођења поступка. Закључак се доноси увек када ЗУП-ом није прописано да се доноси решење. Ови акти се не могу непосредно нападати жалбом/тужбом у управном спору – већ искључиво жалбом, односно тужбом против решења којим је окончан управни поступак у којем је закључак донет.

Пример:

Одредбама чл. 40–41. ЗУП-а уређена су йийања која се односе на изузеће овлашћеној службеној лица. Наведеним одредбама је, између осталој, йройисано ко одлучује о изузећу, йройисан је рок за доношење одлуке, али није изричито наведено да се о захтеву одлучује решењем. То значи да се о изузећу одлучује закључком, који се не може йобијати йособном жалбом, већ искључиво жалбом односно йужбом йройив решења којим је окончан уйравни йосйујак у којем је закључак донет.

1.1. Окончање поступка без доношења решења

У налогу за вршење инспекцијског надзора опредељује се време планирано за првостепени поступак, укључујући и време потребно за доношење решења када се утврди неправилност. ЗИН-ом је прописано (у члану 38) да, ако инспектор не донесе решење по истеку дана окончања инспекцијског надзора одређеног у налогу, односно по истеку законског рока за доношење решења – када налог у складу са законом није издат, односно када је законом прописан рок за доношење решења, надзирани субјект може захтевати да инспектор оконча поступак. Када инспектор решење не донесе у року од *осам дана од дана йодношења захтева*, сматра се да је поступак обустављен и да, у погледу предмета налога

односно предмета надзора, нису пронађене незаконитости у пословању и поступању надзираног субјекта.

Такође, када је надзирани субјект поднео захтев за ванредни утврђујући или потврђујући инспекцијски надзор, ако инспектор не оконча поступак у року од осам дана од дана подношења захтева за окончање поступка, сматра се да је поступак обустављен и да постоји испуњеност прописаних услова, односно да је потврђена законитост и безбедност поступања или пословања надзираног субјекта.

Доношење решења у року од пресудног је значаја за ефикасност инспекцијског надзора. У случају пропуштања рока за доношење решења (ћутање инспекције) постоји *позитивна законска претпоставка* о непостојању незаконитости, неправилности и недостатака и обустављању поступка (када је поступак покренут по службеној дужности), односно о испуњености прописаних услова или потврђеној законитости и безбедности поступања или пословања надзираног субјекта (када је поступак покренут по захтеву надзираног субјекта).

2. Жалба

Законом о заштити животне средине и посебним законима који уређују посебне области заштите животне средине прописано је право жалбе на решење које у тим областима доноси локални инспектор за ЗЖС, с тим што је у одређеним случајевима законом жалба искључена (видети члан 121. став 5. Закона о заштити природе).

На решење којим се одлучује о предмету поступка, тј. инспекцијској мери усмереној према надзираном субјекту, жалба се подноси у року од 15 дана од дана обавештавања о решењу. Жалба се подноси министру надлежном за послове заштите животне средине. (Према Закону о заштити животне средине и Закону о заштити ваздуха, о жалби на првостепено решење надлежног органа општине, односно града са територије аутономне покрајине решава надлежни орган аутономне покрајине).

Право на жалбу против решења првостепеног органа има странка (осим ако жалба није законом искључена), али жалбу може поднети и свако лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка, у року у коме жалбу може поднети странка.

У складу са чланом 93. ЗУП-а, лице које не учествује у поступку као странка може поднети захтев да му се призна својство странке до окончања другостепеног поступка. Ова лица немају право да изјаве жалбу против закључка којим им се не признаје својство странке у поступку (зато се о том захтеву одлучује закључком, а не решењем), али имају право да буду обавештена о донетом решењу и да поднесу жалбу против тог решења. Обавештење садржи број решења и назив органа који га је донео, које су странке учествовале у поступку, текст диспозитива решења и поуку о правном средству против решења. Обавештење се доставља према одредбама ЗУП-а о достављању, и од тренутка достављања тече преклузивни рок за изјављивање жалбе, тј. рок по чијем истеку се право на изјављивање жалбе губи. Када лице коме није признато својство странке поднесе жалбу против решења, другостепени орган може донети одлуку којом ће жалбу одбацити због тога што ју је поднело неовлашћено лице, ако нађе да не постоје разлози за признавање својства странке у том поступку, или ће се упустити у разматрање жалбе на решење, ако нађе да је жалилац признат као странка у поступку.

Странка може да се **одрекне** права на жалбу од тренутка када је обавештена о решењу до истека рока за жалбу. Одрицање од права на жалбу не може да се опозове. Решење одрицањем постаје коначно и правноснажно. Да би решење постало коначно и правноснажно, од права на жалбу мора да се одрекне и лице које је у првостепеном поступку захтевало од органа да му призна својство странке у поступку, а чији захтев је одбијен.

Жалилац може *одустати* од жалбе док не буде обавештен о решењу којим је одлучено о жалби. Одустанак од жалбе не може да се опозове. Кад жалилац одустане од жалбе, поступак по жалби обуставља се решењем које садржи и трошкове поступка по жалби. Решење доноси првостепени или другостепени орган, зависно од тога код кога се у тренутку одустања налази жалба са списима предмета.

Према члану 158. ЗУП-а, решење може да се побија:

- због тога што у њему није уопште или није правилно примењен закон, други пропис или општи акт;
- због тога што га је донео ненадлежни орган;
- због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;
- због тога што је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак о чињеничном стању;
- због повреде правила поступка;
- због тога што су прекорачене границе овлашћења при одлучивању по слободној оцени или због тога што решење није донето сагласно циљу због ког је то овлашћење дато;
- због тога што није правилно примењено овлашћење за одлучивање по слободној оцени;
- због тога што није донето сагласно гарантном акту.

Да би по жалби могло да се одлучује, у жалби се мора навести решење које се побија, његов број и датум и означити назив органа који га је донео и потпис жалиоца. Жалилац не мора посебно образложити жалбу, већ може само изложити у ком је погледу незадовољан решењем. И кад поднесак није означен као жалба, сматра се жалбом ако из његове садржине произлази јасна намера странке да побија решење.

У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази, али је жалилац дужан да образложи због чега их није изнео у првостепеном поступку.

Жалба се предаје првостепеном органу у довољном броју примерака за орган и противну странку. Жалба која је предата другостепеном органу у року за жалбу сматра се благовременом, а другостепени орган је одмах прослеђује првостепеном органу.

2.1. Поступање првостепеног органа по жалби

Првостепени орган, након што прими жалбу, прво испитује формалнопроцесну исправност за одлучивање по жалби. Он својим решењем *одбацује жалбу* која није благовремена, није дозвољена и коју је поднело неовлашћено лице или која није уређена у року који је орган одредио. О одбацавању жалбе орган доноси тзв. процесно решење, против ког се може изјавити жалба (због повреде права на жалбу), у року од осам дана од дана обавештавања странке о решењу.

Првостепени орган има законско овлашћење и да *сам одлучи по жалби* у законом прописаним случајевима.

Најпре, он може да *йонишии ожалбено решење* уколико оно садржи неки од разлога за поништавање решења без временског ограничења из члана 183. став 1. тач. 1)–6) ЗУП (најгрубље повреде закона).⁵²

Друіо, ако утврди да његово решење није законито и/или целисходно може га *замениши новим решењем*, истовремено поништавајући раније, ожалбено решење, изузев ако није друкчије прописано посебним законом. Првостепени орган може да замени ожалбено решење са допуном раније спроведеног поступка или без те допуне. Поступак ће се допунити уколико се жалбом оспорава утврђено чињенично стање или правилна примена правила поступка. У случају да, након допуне поступка, оцени да постоји основ за замену решења, првостепени орган доноси једно решење којим се жалба усваја, жалбом побијано решење поништава и ствар у целисти решава новим решењем, којим се замењује поништено. Ново решење првостепеног органа јесте првостепено решење, па странка има право жалбе на то решење која се непосредно подноси другостепеном органу.

Ако првостепени орган не одбаци жалбу или сам не одлучи по жалби, *жалбу йрослеђује друіосійейеном оріану* у року од 15, односно 30 дана, ако у поступку учествује и противна странка. Уз жалбу, доставља и све списе предмета, укључујући и одговор на жалбу противне странке, као и *свој одіовор на жалбу*, у ком је дужан да оцени све наводе жалбе.

2.2. Поступање другостепеног органа по жалби

Другостепени орган решењем одбацује жалбу која није благовремена, није дозвољена, коју је изјавило неовлашћено лице или која није уређена у року који је орган одредио.

Ако жалбу не одбаци, другостепени орган може да је одбије као неосновану или може да поништи првостепено решење у целини или делимично и сам одлучи о управној ствари или да поништи првостепено решење у целини или делимично и врати предмет на поновно одлучивање првостепеном органу.

Ако другостепени орган нађе да је побијано решење законито и правилно, али да се циљ због кога је оно донето може постићи и другим средствима повољнијим по странку, *измениће* првостепено решење у том смислу.

Када другостепени орган поништи првостепено решење и врати предмет на поновни поступак, првостепени орган је дужан да у свему поступи по другостепеном решењу и да, без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од пријема предмета,

52 Разлози за поништавање решења без временског ограничења из члана 183. став 1. тач. 1)–6) ЗУП-а су следећи: ако је решење донето у ствари из судске надлежности или у ствари о којој се не одлучује у управном поступку; ако би се његовим извршењем могло проузроковати неко кривично дело; ако његово извршење уопште није могуће; ако је донето без захтева странке, а странка накнадно није изричито или прећутно пристала на решење; ако је донето као последица принуде, изнуде, уцене, притиска или других недозвољених радњи и ако садржи неправилност која је по изричитој законској одредби предвиђена као разлог за ништавост.

донесе ново решење којим је дужан да одлучи о трошковима како првостепеног, тако и другостепеног поступка, а према члану 85. став 6. ЗУП-а, дужан је и да сноси наведене трошкове. Против новог решења странка има право на жалбу.

Од посебног значаја је одредба Закона о инспекцијском надзору према којој, у случају да је првостепена одлука инспектора већ једанпут била поништена, другостепени орган не може је опет поништити и упутити предмет инспекцији на поновни поступак, него ће сам решити ову управну ствар.

2.3. Управни спор

Одредбама члана 40. Закона о инспекцијском надзору прописано је да је одлука другостепеног органа по жалби коначна, као и да се против ње може покренути управни спор, у складу са законом којим се уређују управни спорови.

У складу са Законом о управним споровима⁵³, у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита. Управни спор може се покренути против управног акта који је донет у другом степену, као и против првостепеног управног акта против ког није дозвољена жалба у управном поступку. Управни спор покреће се тужбом.

Странке у управном спору су тужилац, тужени и заинтересовано лице.

Пресудом се тужба уважава или одбија као неоснована. Пресуда донета у управном спору је обавезујућа и против ње се не може изјавити жалба.

2.4. Посебни случајеви уклањања и мењања решења

Законом о општем управном поступку, одредбама чл. 175–189, уређени су посебни случајеви уклањања и мењања решења, правна средства против управних аката у управном поступку изван жалбе, која се означавају као „ванредна правна средства”.

Употреба тих ванредних правних средстава у управном поступку долази по правилу у обзир тек после жалбе, као редовног правног средства. Ванжалбеним правним средствима побијају се само решења, не и друге врсте управног поступања.

Законом је установљено пет ванжалбених правних средстава уклањања и/или мењања решења:

- мењање и поништавање решења у вези са управним спором (члан 175);
- понављање поступка (чл. 176–182);
- поништавање коначног решења (члан 183);
- укидање решења (члан 184);
- поништавање, укидање или мењање правноснажног решења на препоруку Заштитника грађана (члан 185).

53 „Службени гласник РС”, број 111/09.

3. Управно извршење решења

Поступак и начин извршења решења донетог у управном поступку, што значи и решења донетог у поступку инспекцијског надзора, уређују ЗУП (чл. 192–206) и ЗИН (члан 41), као и одредбе појединих посебних закона.

Извршење се спроводи према лицу које је обавезано да испуни неку обавезу (извршеник), а то је надирани субјект у поступку инспекцијског надзора. Извршење решења се спроводи по службеној дужности – ако то налаже јавни интерес, или на предлог странке (тражиоца извршења) – ако је извршење у интересу странке.

ЗУП разликује управно и судско извршење, зависно од тога да ли се решење извршава ради остваривања новчаних или неновчаних обавеза, при чему се неновчане обавезе извршавају управним путем (управно извршење), а новчане обавезе – судским путем (судско извршење), ако законом друкчије није одређено (члан 191. ЗУП-а).

Решења инспектора за ЗЖС, принудно се извршавају ради, по правилу, остваривања неновчаних обавеза управним путем, тј. у поступку управног извршења.

Управно извршење спроводи орган који је донео првостепено решење (члан 193. став 1. ЗУП-а). Да би се обезбедило спровођење решења, инспекција прати његово извршење, спроводи контролни инспекцијски надзор, и ако решење не буде извршено у остављеном року – спроводи поступак управног (принудног) извршења. Извршење спроводи инспектор или организациона јединица за управна извршења – извршна служба, када је организована у оквиру општинске, односно градске управе.

Дакле, решење се може извршити у оквиру рока за добровољно извршење, у противном, приступа се његовом принудном (управном извршењу). За то је потребно да оно стекне **својство извршноси**. Решење првостепеног органа постаје извршно истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена; обавештавањем странке, ако жалба није дозвољена; обавештавањем странке, ако жалба не одлаже извршење решења; кад се све странке одрекну права на жалбу и обавештавањем странке о решењу којом се жалба одбацује или одбија (члан 190. став 2. ЗУП-а).

С обзиром на то да је законима над којима локани инспектор за ЗЖС врши надзор прописано да жалба изјављена на решење инспектора не одлаже извршење решења, то и решење које он донесе постаје извршно обавештавањем странке о њему.⁵⁴

54 Треба имати у виду члан 23. Закона о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09), према којем тужба, по правилу, не одлаже извршење управног акта против ког је поднета. По захтеву тужиоца, суд може одложити извршење коначног управног акта којим је мериторно одлучено у управној ствари, до доношења судске одлуке ако би извршење нанело тужиоцу штету која би се тешко могла надокнадити, а одлагање није противно јавном интересу, нити би се

Инспектор (или овлашћено лице извршне службе) након наступања извршно-сти решења и протекла рока за добровољно извршење решења⁵⁵ доноси **решење о извршењу** (члан 196. став 1. ЗУП-а), којим утврђује када је решење постало извршно, време, место и начин извршења и даје налог тражиоцу извршења да унапред положи одређену суму новца за покривање трошкова извршења. Решењем о извршењу не може се мењати или проширивати обавеза утврђена у диспозитиву извршног решења које је донео инспектор. За извршење обавезе решењем о извршењу може се одредити додатни рок или да се обавеза изврши одмах.

Трошкове извршења сноси извршеник, о чему се по завршетку извршења доноси допунско решење.

Усмено решење може да се изврши одмах, без доношења решења о извршењу (члан 201. ЗУП-а), што произлази из услова прописаних за доношење овог решења, о чему је већ било речи.

Против решења о извршењу у поступку управног извршења дозвољена је **жалба**, која не одлаже извршење решења. Жалбом се може побијати само време, место и начин извршења. Жалба се предаје другостепеном органу у року од осам дана од обавештавања о решењу о извршењу.

Извршење може, на предлог извршеника, да се **одложи**, ако је против решења које се извршава или решења о извршењу изјављена жалба или друго правно средство, а извршење би изазвало ненадокнадиву штету, под условом да одлагање извршења није законом забрањено, нити противно јавном интересу. О предлогу за одлагање извршења решењем хитно одлучује орган који је донео решење које се извршава.

Поступак извршења се може **обуставити**, по службеној дужности или на предлог странке, ако се ради о неком од следећих случајева: да је обавеза у целини извршена; ако извршење уопште није било дозвољено; ако је управљено према лицу које није извршеник; ако тражилац извршења одустане од предлога за извршење или ако је решење које се извршава поништено или укинута. Извршење обуставља орган који спроводи извршење.

Начин и време извршења – Управно извршење се, у зависности од предмета извршења, може спровести на три начина:

- извршењем преко других лица,
- извршењем посредном принудом (путем новчаних казни),
- извршењем непосредном принудом.

одлагањем нанела већа или ненадокнадива штета противној странци, односно заинтересованом лицу. Међутим, странка из управног поступка може тражити од суда одлагање извршења управног акта и пре подношења тужбе: у случају хитности и када је изјављена жалба која по закону нема одложно дејство, а поступак по жалби није окончан. По захтеву за одлагање извршења суд одлучује решењем, најкасније у року од пет дана од дана пријема захтева.

⁵⁵ Члан 190. став 4. ЗУП-а: Ако је у извршном решењу одређено да странка може предузети радњу која се извршава у одређеном року, решење се (принудно) извршава када рок истекне, а ако у извршном решењу није одређен рок, решење се извршава када истекне 15 дана од дана када је постало извршно. **Рок за добровољно извршење решења тече од наступања његове извршности.**

Сагласно члану 194. став 1. ЗУП-а, ако извршење може да се спроведе на више начина, при избору начина извршења орган се придржава *начела сразмерности* установљеног тим законом. Оно гласи да орган може да ограничи право странке или да утиче на њен правни интерес само поступањем које је неопходно да се њиме оствари сврха прописа и само ако та сврха не може да се оствари друкчијим поступањем којим би се мање ограничавала права или у мањој мери утицало на правни интерес странке, а када се странци и другом учеснику у поступку налаже обавеза, орган је дужан да примени оне од прописаних мера које су по њих повољније ако се и њима остварује сврха прописа.

Извршење се спроводи радним даном од 7.00 до 20.00 сати, а ако постоји опасност од одлагања и ако је орган који спроводи извршење издао писани налог, извршење може да се спроводи и на дан када се не ради, као и после 20 сати (члан 194. ст. 2. и 3. ЗУП-а).

Извршење преко других лица спроводи се када се извршеникова обавеза састоји од радње коју може предузети и друго лице, а извршеник радњу не предузме у целини или је предузме делимично. По завршетку извршења доноси се допунско решење којим се утврђују укупни трошкови спроведеног извршења. Тиме за извршеника неновчана обавеза постаје новчана обавеза према органу који је спровео извршење и спроводи се судским путем. Орган који спроводи извршење решењем може наложити извршенику да унапред положи износ који је потребан за подмирење трошкова извршења, а да се обрачун накнадно сачини.

Извршење посредном принудом (путем новчаних казни) спроводи се ако извршење преко другог лица није могуће или није погодно да се постигне сврха извршења. Новчане казне се изричу решењем у распону одређеном чланом 198. ЗУП-а⁵⁶, с тим што казна која се изриче решењем може поново да се изрекне све док извршеник не испуни обавезе из решења. Овај вид извршења, погодан је за извршење решења којима је изречена одређена забрана или уздржавање од одређене радње или активности. Казне се могу изрећи правном и физичком лицу, а према ЗИН-у и одговорном лицу у правном лицу и уплаћују се у корист буџета из којег се финансира орган који је изрекао новчану казну, односно инспекција. Новчане казне изречене у извршењу решења посредном принудом, према члану

56 Физичком лицу се новчана казна изриче у распону од половине просечне месечне зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходном месецу до две просечне годишње зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходној години, према подацима органа надлежног за послове статистике, а правном лицу у распону од половине његових месечних прихода до десет процената његових годишњих прихода које је остварило у Републици Србији у претходној години. Податак о просечној месечној заради која је остварена у Републици Србији у претходном месецу инспектор може добити на сајту Републичког завода за статистику, а податак о месечном и годишњем приходу правног лица на сајту Агенције за привредне регистре (финансијски извештаји). Републички завод за статистику, почев од 2018. године, месечна саопштења о просечним зарадама објављује 55 дана по истеку месеца на који се зараде односе. Календар објављивања корисници могу наћи на званичном сајту РЗС: <http://www.stat.gov.rs/calendar/>.

41. ЗИН-а, извршава јавни извршитељ у складу са прописима којима се уређује извршење и обезбеђење.

Уплатни рачун и позив на број за уплату новчаних казни изречених у управном поступку, што се односи и на новчане казне изречене у поступку извршења решења путем принуде, дефинисани су Правилником о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС“, бр. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 36/18, 44/18 – др. закон, 104/18, 14/19, 33/19, 68/19, 151/20 и 19/21). У члану 13. дефинисана је структура елемента позива на број одобрења код уплате новчаних казни по прекршајном налогу и казни изречених у управном поступку. Преглед рачуна за уплату новчаних казни изречених у управном поступку садржан је у Прилогу 6, који је одштампан уз тај правилник и чини његов саставни део.

Извршење непосредном принудом се спроводи ако сврха извршења обавезе не може да се постигне извршењем преко другог лица или изрицањем новчане казне или ако извршење друкчије не може да се спроведе у потребном року, кад природа обавезе то дозвољава, а пропис не забрањује.

Један од начина извршења непосредном принудом је печатење.

Ако су испуњени услови да се решење изврши непосредном принудом, инспектор може извршити печатење објеката, постројења, односно комплекса, машина, опреме или простора у складу са законом (члан 41 ЗИН-а).

И Закон о заштити животне средине у члану 111. став 1. тачка 28) прописује овлашћење инспектора за ЗЖС да у поступку принудног извршења решења изврши печатење просторија, постројења, односно комплекса, опреме или простора због којих је дошло или је могло доћи до загађивања или оштећивања животне средине, у складу са законом.

Печатење се врши истицањем или прибијањем решења о дозволи извршења, односно решења којим је одређена мера забране обављање делатности или вршења активности против ког жалба не одлаже извршење, на видном месту, затварањем предмета печатења и утискивањем отиска печата на црвеном течном печатном воску тако да се захвати трака за печатење и на тај начин онемогући улажење односно употреба предмета печатења. Печатење мора бити извршено тако да се предмети печатења не могу отворити без повреде печата, при чему инспектор обавештава надзирани субјект да скидање и повреда службеног печата представља кривично дело (скидање и повреда службеног печата и знака из члана 327. Кривичног законика) и сачињава записник о извршењу решења.

У поступку извршења решења непосредном принудном може се одредити и други начин принудног извршења којим ће се онемогућити улазак, односно употреба предмета печатења, као и одговарајуће означавање објеката и других предмета. И у овом случају, повреда знака је према наведеној одредби Кривичног законика, кривично дело.

Прекршајна одговорност за неизвршење решења и онемогућавање или отежавање спровођења извршења – ЗИН-ом је у члану 56. ст. 5–8, прописано

овлашћење инспектора да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка ако надзирани субјект не изврши, односно не обезбеди спровођење извршења извршног решења, а чланом 57. је предвиђен исти прекршај за нерегистроване субјекте. У питању је општи прекршај за неизвршење инспекцијског решења, који ће се применити уколико посебним законом није прописано овакво кажњиво дело.

Инспектор ће у случају неизвршења решења поднети захтев за покретање прекршајног поступка и спроводити поступак управног извршења и у ситуацији када се због природе обавезе управно извршење спроводи новчаним кажњавањем, будући да се ради о два одвојена поступка и да се они међусобно не искључују.

Онемогућавање или отежавање спровођења управног извршења ЗИН-ом је забрањено и представља прекршај. У члану 61а прописан је прекршај извршеника и трећег лица у поступку управног извршења, који се састоји у онемогућавању или отежавању спровођења управног извршења. Запрећене новчане казне су у фиксном износу, што значи да се за овај прекршај издаје прекршајни налог, у складу са законом.

Асистенција при извршењу – У вршењу инспекцијског надзора локалног инспектора за ЗЖС, а посебно у спровођењу управног извршења решења, посебан значај има сарадња са полицијом, односно комуналном милицијом која се одвија у складу са одредбама ЗИН-а, ЗУП-а, Закона о полицији⁵⁷ и Закона о комуналној милицији⁵⁸.

Законом о комуналној милицији прописано је да, на писани захтев, комунална милиција пружа помоћ другим организационим јединицама управе када, по оцени овлашћене организације, постоје претпоставке да спровођење њихове извршне одлуке неће бити могуће без присуства комуналних милиционара, а ако због физичког отпора спровођење извршења не буде могуће или не успе и поред ангажовања комуналне милиције, овлашћена организација или вршилац комуналне делатности подноси захтев полицији да пружи помоћ у спровођењу извршења (члан 4. ст. 1 и 3. Закона о комуналној милицији).

Законом о полицији (члан 53) прописано је да помоћ у спровођењу извршења полиција пружа на основу писаног захтева овлашћеног органа који се подноси месно надлежној организационој јединици полиције, најмање пет радних дана пре дана одређеног за извршење. У захтеву морају бити наведени разлози због којих је потребна помоћ полиције, а уз захтев се прилаже копија акта који треба извршити, са потврдом извршности, доказ о покушају извршења без пружања полицијске помоћи и доказ о ангажовању пратећих служби које су неопходне за извршење.

57 „Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18.

58 „Службени гласник РС”, број 49/19.

VI КАЖЊИВА ДЕЛА

Осим спровођења инспекцијског надзора, као посебног управног поступка, који се води применом посебних, секторских закона и других прописа, ЗИН-а и ЗУП-а, у оквиру ког се надзираним субјектима налажу управне мере, инспекција је овлашћена (што значи и дужна) да, у складу са законом, иницира поступке за одређена кажњива дела како би се остварило спровођење прописа над којима врши надзор, али и превентивно деловало у смислу спречавања понављања незаконитости и кажњивих дела.

У нашем правном систему постоје три врсте кажњивих дела. То су кривична дела, привредни преступи и прекршаји. Законима над којима локални инспектор за ЗЖС врши надзор, ради обезбеђивања њиховог спровођења, прописани су прекршаји и привредни преступи, а кривична дела у области заштите животне средине прописана су кривичним законодавством.

ЗИН-ом је установљена обавеза инспектора да, када открије незаконитост која је кажњива по закону, надлежном правосудном органу подноси кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног поступка, односно издаје прекршајни налог (члан 42). При томе, инспектор нема овлашћења да сам, по сопственом нахођењу, одлучи да ли ће поднети кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка или издати прекршајни налог. Обавеза подношења кривичне пријаве за државне и друге органе за дела која се гоне по службеној дужности, прописана је чланом 280. Законика о кривичном поступку⁵⁹. Такође, чланом 85. Закона о привредним преступима⁶⁰ установљена је обавеза државних органа да пријаве привредне преступе о којима су обавештени или за које сазнају на други начин. Када је реч о прекршајима, ЗИН-ом су прецизно прописане ситуације у којима, уз записником констатовано образложење, инспектор није дужан да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, односно изда прекршајни налог (члан 42. ст. 3 и 4). У свим другим ситуацијама, неподношење захтева и неиздавање прекршајног налога чини повреду радне дужности.

59 „Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14, 35/19, 27/21 – одлука УС, 62/21 – одлука УС.

60 „Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 – испр., 14/85, 10/86 – пречишћен текст, 74/87, 57/89, 3/90, „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93 – др. закон, 31/93 – др. закон, 41/93 – др. закон, 50/93 – др. закон, 24/94, 28/96, 64/01 „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон.

Захтев за покретање прекршајног поступка се неће поднети, односно прекршајни налог се неће издати уколико су кумулативно испуњени законом прописани услови:

- да је надзирани субјект у остављеном року поступио према налогу, односно предлогу инспектора за отклањање незаконитости из члана 27. став 1. ЗИН-а, тј. према налогу, односно предлогу који је дат записником о инспекцијском надзору,
- да највиши износ запређене казне за прекршај не прелази 200.000 динара и није прописана заштитна мера,
- да штетне последице нису наступиле или, када су такве последице наступиле, али их је надзирани субјект отклонио или је штету надокнадио пре почињања поступка инспекцијског надзора, током надзора, а пре изрицања мера на записник или у року из члана 27. став 1. ЗИН-а.

Друга законом прописана ситуација у којој захтев за покретање прекршајног поступка, односно прекршајни налог неће бити издат јесте:

- ако надзирани субјект, пре покретања поступка инспекцијског надзора, односно обавештавања о предстојећем инспекцијском надзору, самоиницијативно пријави незаконитост, а за незаконитости код којих је могуће отклонити последицу, поред самопријаве, и отклони последице повреде прописа, односно употреби сва средства која су му на располагању да се те последице отклоне.

Ова могућност не важи за надзиране субјекте који су поновили прекршај, нити за нерегистроване субјекте. Против њих инспектор увек подноси захтев за покретање прекршајног поступка, односно издаје прекршајни налог.

1. Прекршајни налог

Прекршајни налог уређен је одредбама чл. 168–178. Закона о прекршајима, а издаје се када је за прекршај законом или другим прописом од прекршајних санкција предвиђена само новчана казна у фиксном износу.

У законима који уређују област животне средине, ретки су прекршаји за које је прописана казна у фиксном износу.⁶¹

Прекршајни налог се не може издати малолетнику, већ се, у тој ситуацији, у складу са законом, подноси захтев за покретање прекршајног поступка.

Сагласно одредбама члана 170. Закона о прекршајима и одредбама Правилника о обрасцу прекршајног налога⁶², прекршајни налог се издаје у писаној форми, на израђеном обрасцу. Саставни део прекршајног налога су поуке и упозорења лицу против ког је издат прекршајни налог.

ПОУКЕ И УПОЗОРЕЊА (члан 171. Закона о прекршајима)

1. да се лице против кога је издат прекршајни налог ако прихвати одговорност и у року од осам дана од дана пријема прекршајног налога плати половину изречене казне у складу са чланом 173. став 1. овог закона ослобађа плаћања друге половине изречене новчане казне;
2. да лице против кога је издат прекршајни налог може прихватити одговорност за прекршај и након истека рока од осам дана од пријема прекршајног налога ако пре поступка извршења добровољно плати целокупан износ изречене новчане казне у складу са чланом 173. став 4. овог закона;
3. да лице против кога је издат прекршајни налог које не прихвата одговорност за прекршај има право да у року од осам дана од пријема прекршајног налога поднесе захтев за судско одлучивање тако што ће лично или преко поште предати потписан прекршајни налог надлежном прекршајном суду уз назначење суда коме се захтев подноси у складу са чланом 174. став 1. овог закона;
4. да ће лице против кога је издат прекршајни налог бити дужно да поред плаћања новчане казне утврђене прекршајним налогом надокнади судске трошкове у случају да затражи судско одлучивање, а суд утврди да је одговоран за прекршај у складу са чланом 174. став 7. овог закона;
5. да ће прекршајни налог постати коначан и извршан по протеку рока од осам дана од дана пријема ако лице против кога је издат прекршајни налог у том року не плати новчану казну или не захтева судско одлучивање о издатом прекршајном налогу у складу са чланом 173. став 2. овог закона;

61 Новчане казне у фиксном износу прописане су чланом 118а Закона о заштити животне средине и чланом 129. Закона о заштити природе.

62 „Службени гласник РС”, број 13/14.

6. да ће лице против кога је издат прекршајни налог у случају принудног извршења изречене новчане казне, бити дужно да надокнади трошкове извршења одређене решењем о принудној наплати у складу са чланом 318. став 6. овог закона;
7. да ће се физичком лицу, предузетнику и одговорном лицу у правном лицу против кога је издат прекршајни налог неплаћена новчана казна заменити казном затвора или радом у јавном интересу у складу са чланом 41. овог закона.

Локални инспектор за ЗЖС је дужан да правилно и читко попуни образац прекршајног налога по откривању прекршаја, и то је од пресудне важности за његову даљу судбину, јер од тога зависи и поступање прекршајног суда приликом извршења или по поднетом захтеву за судско одлучивање о издатом налогу. Такође, поуке и упозорења наведене на полеђини прекршајног налога су од значаја за лице коме је издат тај налог и то лице би требало да их прочита са посебном пажњом, након чега ће лакше проценити како да поступи, односно да ли ће у року од осам дана платити половину новчане казне или надлежном прекршајном суду предати потписани прекршајни налог и затражити судску заштиту, или ће се пак понашати пасивно и неће поступити ни на један од ова два начина.

Прекршајни налог се састоји од оригинала и две копије. Оригинал се уручује лицу против којег се издаје налог, осим у случају кад се налог издаје у електронској форми, када му се може уручити копија налога издатог у електронској форми.

Прекршајни налог се издаје и уручује присутном лицу за које се сматра да је учинило прекршај, у моменту откривања прекршаја. Уколико оваквих лица има више, локални инспектор за ЗЖС за сваког учиниоца прекршаја издаје посебан прекршајни налог (нпр. и за правно и за одговорно лице, два и више лица у прекршају). Ако је једно лице учинило више прекршаја, прекршајни налог се издаје за сваки прекршај понаособ.

Лице против којег је издат прекршајни налог својим потписом на одговарајућем месту у налогу потврђује његов пријем. Ако присутно лице против којег се издаје прекршајни налог одбије да прими налог, инспектор ће га упозорити на последице одбијања пријема, унети у налог забелешку о одбијању пријема, дан и час када је пријем одбијен, чиме се сматра да је прекршајни налог уручен.

Ако је лице за које се сматра да је учинило прекршај одсутно и када околности откривања или природа прекршаја то захтевају, прекршајни налог може се доставити и путем поште или доставне службе овлашћеног органа. У овом случају налог се доставља у складу са одредбама закона који уређује општи управни поступак.

Прекршајни налог постаје *коначан и извршан* по истеку рока од осам дана од дана пријема ако лице против којег је издат у том року не плати новчану казну или не захтева судско одлучивање. У том случају инспектор доставља надлежном прекршајном суду прекршајни налог са констатацијом *коначности* и забелешком да новчана казна није плаћена, како би суд изречену новчану казну унео у регистар и спровео поступак извршења. У овој ситуацији инспектор не констатује

извршност налога, с обзиром на то да му, још увек, није познато да ли је поднет захтев за судско одлучивање.

За попуњавање и издавање прекршајног налога, важно је да прекршајни налог буде читак, да садржи све прописане податке, да садржи прецизиран чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, одређено време и место извршења прекршаја, правну квалификацију прекршаја, прецизно означен датум издавања и датум уручења, уз доказ о уручењу прекршајног налога и друге прописане елементе⁶³.

Поступак по захтеву за одлучивање од стране суда – Као што је већ речено, лице против ког је издат прекршајни налог има право да не прихвати одговорност за прекршај и тада има на располагању само један начин да искаже своје неслагање са наводима из налога, а то је да затражи покретање поступка пред надлежним прекршајним судом по месту извршења прекршаја, и то тако што ће у року од осам дана од дана пријема налога, лично или преко поште, доставити потписан прекршајни налог суду, који постаје захтев за судско одлучивање о прекршајном налогу.

У тој ситуацији, лице којем је издат прекршајни налог *стииче својстиво окривљеној у њрекршајном њостџуку* и сва права окривљеног у поступку, пре свега стиче право на претпоставку невиности, а терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на издаваоцу прекршајног налога.

Прекршајни суд ће решењем одбацити неблагоприятан или непотписан захтев за судско одлучивање.

У противном, када прекршајни суд утврди да захтев за судско одлучивање испуњава законом прописане услове, донеће решење о покретању прекршајног поступка, обавестиће издаваоца налога да је прекршајни поступак покренут и затражити да о учињеном прекршају пружи доказе којима располаже.

Ако прекршајни суд утврди да је прекршајни налог неуредан, односно нечитак или не садржи све потребне податке за поступање, суд ће, пре него што донесе решење о покретању прекршајног поступка, затражити од органа који је издао налог да га уреди у року од осам дана.

Ако орган који је издао прекршајни налог не поступи по захтеву суда и у остављеном року не отклони недостатке на које је суд указао, суд ће поступити као са неуредним захтевом за покретање прекршајног поступка, а то значи да ће сматрати да је издавалац налога одустао од налога и донеће решење којим ће прекршајни налог одбацити.

63 Један од обавезних елемената је и *уџуџстиво о начину џлаћања* новчане казне са одговарајућим рачуном на који треба уплата да се изврши. Рачуни за плаћање новчаних казни по прекршајном налогу и казни изречених у управном поступку дефинисани су Прилогом 6. Правилника о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС”, бр.16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 36/18, 44/18 – др. закон, 104/18, 14/19, 33/19 и 68/19). Истим правилником, у члану 13, дефинисана је структура елемента позива на број одобрења код уплате новчаних казни по прекршајном налогу и казни изречених у управном поступку.

2. Захтев за покретање прекршајног поступка

Подношење захтева за покретање прекршајног поступка и начин спровођења прекршајног поступка уређени су чл. 179–185. Закона о прекршајима. Прекршајни поступак се покреће и води на основу захтева. Реч је о правном акту на основу кога суд доноси решење о покретању прекршајног поступка. Захтев за покретање прекршајног поступка, према Закону о прекршајима, подноси овлашћени орган или оштећени.

Овлашћени органи су органи управе, *овлашћени инспектори*, јавни тужилац и други органи и организације које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени.

Изузетак од овог правила је јавни тужилац, који може поднети захтев за све прекршаје и има предност у прекршајном гоњењу.

Захтев може поднети и оштећени, тј. лице чије је лично или имовинско право повређено или угрожено извршењем прекршаја. Он може поднети захтев увек, осим ако законом није одређен искључиво овлашћени орган.

Захтев за покретање прекршајног поступка је строго формални акт и мора испуњавати законом прописану форму како би се по њему могло поступати. Подноси се у писаној форми.

ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА садржи (члан 181. Закона о прекршајима):

1. назив и седиште подносиоца захтева односно лично име и адресу лица које подноси захтев;
2. назив суда коме се подноси захтев;
3. основне податке о физичком лицу, предузетнику и одговорном лицу против кога се захтев подноси: лично име, јединствени матични број грађана, занимање, место и адресу становања, место и адресу запослења и држављанство односно назив и седиште правног лица, као и порески идентификациони број (у даљем тексту: ПИБ) и матични број, а за предузетника и назив и седиште радње, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу;
4. чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја и друге околности потребне да се прекршај што тачније одреди;
5. пропис о прекршају који треба применити;
6. предлог о доказима које треба извести, уз означавање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ;
7. податке о томе да ли је покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет захтева;
8. потпис службеног лица, односно оштећеног као подносиоца захтева и печат овлашћеног органа који подноси захтев.

Подаци које захтев за покретање прекршајног поступка може да садржи, ако су доступни, јесу: место и датум рођења, број телефона, имејл адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника.

Инспектор, као овлашћено лице, подношењем захтева за покретање прекршајног поступка добија статус подносиоца захтева, а *што значи да је на њему ширети доказивања обележја њрекршаја и њрекршајне одговорности*. Као подносилац захтева, инспектор постаје странка у поступку и дужан је да се одазове на позив суда.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се у онолико примерака колико има окривљених, укључујући и један примерак за прекршајни суд. Прекршајни суд ће затражити од подносиоца захтева да га у одређеном року допуни (према закону рок не може бити дужи од 15 дана), ако захтев не садржи све прописане податке, а ако подносилац захтева, тј. инспектор, не отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је одустао од захтева и суд ће захтев решењем одбацити. Инспектор је дужан да у остављеном року уреди захтев онако како је то наложио суд, при чему треба имати у виду да се захтев не може уредити поднеском, већ се уређење врши у самом захтеву, практично сачињавањем новог уређеног захтева.

О захтеву за покретање прекршајног поступка одлучује надлежни прекршајни суд, проверавајући да ли су испуњени законски услови за његово покретање. Ове услове суд проверава на основу самог захтева и из доказа које приложи подносилац захтева. Суд испитује: да ли је радња описана у захтеву прекршај, да ли постоје основи који искључују одговорност за прекршај окривљеног, да ли је наступила застарелост за покретање прекршајног поступка, да ли је захтев поднео неовлашћени орган, односно неовлашћено лице; стварну надлежност суда, да ли је у питању правноснажно решена ствар и др.

Ако суд утврди да не постоје услови за покретање прекршајног поступка, донеће решење којим одбацује захтев за покретање поступка. Важно је знати да против овог решења подносилац захтева за покретање поступка *има њраво жалбе у року од осам дана* од дана достављања решења. Када суд одбаци захтев, подносилац може накнадно поновити подношење захтева, под условом да није наступила застарелост. Ово стога што се решење о одбацивању захтева не може сматрати одлуком којом је ствар правноснажно решена, јер прекршајни поступак није ни започео.

Ако суд не одбаци захтев за покретање прекршајног поступка, донеће решење о покретању прекршајног поступка, против ког није дозвољена жалба.

Поступак се води само у погледу оног прекршаја и против оног окривљеног на ког се односи решење о покретању прекршајног поступка, осим у случају поступка против правног следбеника правног лица. Суд није везан за правну квалификацију дату у захтеву за покретање прекршајног поступка, односно у решењу о покретању прекршајног поступка.

Приликом сачињавања захтева за покретање прекршајног поступка, потребно је водити рачуна о томе да захтев буде потпун, тј. да садржи све прописане елементе. Посебно је значајно правилно и потпуно сачињавање чињеничног описа прекршаја.

Чињенични опис прекршаја мора да садржи тачно одређену противправност за коју се окривљени терети. При опису прекршаја треба користити јасне и прецизне формулације које су у складу са правном квалификацијом прекршаја. Чињенични опис мора да садржи податке о томе ко је, где и када учинио одређену радњу или пропустио дужну радњу као и друге околности под којима је радња прекршаја извршена и не може се заменити правном квалификацијом прекршаја. Описана радња мора бити таква да из ње произлазе сва битна обележја прекршаја, одређена прописом о прекршају.

Од посебног значаја за законито сачињавање захтева за покретање прекршајног поступка је познавање одредаба Закона о прекршајима које се односе, нарочито, на следеће:

Временско важење йройиса – На учиниоца прекршаја примењује се закон, односно пропис који је важио у време извршења прекршаја, а ако је после учињеног прекршаја једном или више пута измењен пропис, примењује се пропис који је најблажи за учиниоца (члан 6. Закона о прекршајима).

Забрана йоновној суђења у истој ствари – Никоме се не може поново судити нити му може поново бити изречена прекршајна санкција за прекршај о коме је правноснажно одлучено у складу са законом. Против учиниоца прекршаја који је у кривичном поступку, односно у поступку по привредном преступу правноснажно оглашен кривим за кривично дело, односно привредни преступ који обухвата и обележја прекршаја, не може се за тај прекршај покренути поступак, а ако је поступак покренут или је у току, не може се наставити и довршити (члан 8. Закона о прекршајима).

Радња извршења йрекршаја – Прекршај може бити извршен чињењем или нечињењем. Прекршај је извршен нечињењем кад је пропуштање да се предузме одређено чињење прописом предвиђено као прекршај (члан 10. Закона о прекршајима).

Време извршења йрекршаја – Прекршај је извршен у време када је учинилац радио или био дужан да ради, без обзира на то када је последица наступила (члан 11. Закона о прекршајима). Време извршења прекршаја често недостаје у захтевима, односно уместо времена извршења прекршаја наведено је време вршења увиђаја као тренутак када је инспектор утврдио противправно понашање. Време извршења прекршаја суду је неопходно како би утврдио да ли је наступила застарелост покретања прекршајног поступка (која наступа протеком једне године од дана када је прекршај учињен (члан 84. став 1. Закона о прекршајима), колико година је учинилац прекршаја имао када је прекршај учињен, те да ли се против њега може водити поступак, као и да би се утврдило који прописи су били на снази у време извршења прекршаја.

„Време извршења йрекршаја различито се одређује у зависности од врсте йрекршаја.

Код йрекршаја чија је радња чињење, обично се време извршења йоклаја са даљумом када је службено лице йрегузимајући радње на које је овлашћено ойкрило

прекршај... Код нечињења се време извршења везује за време кад је учинилац био дужан да ради. Код њравих нечињења то је време када је пребалло да предузме радњу која му је нормом наложена, а код неџравих нечињења је то време у коме је био дужан и моџао да сџречи насџанак забрањене џоследице. Код џроџушџања да се дужна радња предузме у законом џроџисаном року, као време прекршаја рачуна се џрви наредни дан након исџека законскоџ рока... Али, у случају када чињење није везано за џроџисани рок (када џосџоџи сџална обавеза на чињење) време извршења прекршаја се везује за дан оџкривања прекршаја... Када је оџан уџраве џри конџроли решењем одредио рок да се нешџо оџклони или изврши, окривљени се налази у прекршају од наредноџ дана џо исџеку џоџ рока, ако није џосџуџио џо налоџу из решења...

Дешава се да џонекад није моџуће џачно уџврдиџи време извршења прекршаја. У џим случајевима се у џракси џосџуџа џако да се наведе најближе оквирно време или се оџредељује џочешџак и завршеџак џериода у коме је радња предузеџа или се наводи да је радња предузеџа 'неуџврђеноџ дана' у одређеном џериоду (коџи није сџоран, као ни радња).⁶⁴

Месџо извршења прекршаја – Прекршај је извршен како у месту где је учинилац радио или био дужан да ради, тако и у месту где је последица наступила (члан 12. Закона о прекршајима).

Субјекџи одџворности – За прекршај могу да одговарају физичко лице, предузетник, правно лице и одговорно лице у правном лицу, према условима прописаним чл. 27–31. Закона о прекршајима.

Република Србија, територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе и њихови органи не моџу бити одџворни за прекршај, али законом може бити прописано да за прекршај под условима из закона одговара одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије или органу јединице локалне самоуправе (члан 17. Закона о прекршајима).

Споразум о признању прекршаја – Закон о прекршајима уређује споразум о признању прекршаја у чл. 233–238. Закључивање споразума о признању прекршаја је могуће у погледу свих прекршаја осим оних коџи су предмет прекршајног налога, тачније оних за које је предвиђена новчана казна у фиксном износу. Услов за закључење овог споразума за прекршаје из области инспекцијског надзора је, дакле, да је надлежни суд покренуо прекршајни поступак по захтеву инспекције, односно инспектора као овлашћеног подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка.

Споразум о признању прекршаја закључују овлашћени подносилац захтева за покретање прекршајног поступка и окривљени, а поступак закључивања споразума покреће се подношењем усменог или писаног предлога за закључивање споразума. Предлог могу поднети обе стране, тј. и овлашћени подносилац захтева

64 Мрвић, П. Н. (2014), *Коменџар новоџ Закона о прекршајима са сџецијалним џрилоџом*, Београд: Параграф, стр. 21.

окривљеном или његовом браниоцу и окривљени или његов бранилац овлашћеном подносиоцу захтева, све до доношења првостепене одлуке суда.⁶⁵

Закључење споразума је у интересу окривљеног јер се кажњава блаже него у редовном у прекршајном поступку, али не испод минимума прописаног законом. У том смислу, странке споразумом не могу предложити казну испод 5000 динара за физичко или одговорно лице, 50.000 динара за правно лице и 10.000 динара за предузетника. Споразумом се странке могу договорити и око (не)изрицања других прекршајних санкција, примера ради, да се не изрекне заштитна мера прописана за прекршај за који се окривљени терети или да се изрекне у мањем обиму.

Споразум мора да садржи: опис прекршаја који се окривљеном ставља на терет; признање окривљеног да је учинио прекршај; споразум о врсти и висини казне, односно о другим прекршајним санкцијама; изјаву овлашћеног подносиоца о одустајању од прекршајног гоњења за прекршаје који нису обухваћени споразумом; споразум о трошковима прекршајног поступка, о одузимању имовинске користи прибављене прекршајем, о повраћају предмета прекршаја и о имовинско-правном захтеву, уколико је поднет; изјаву о одрицању странака и браниоца од права на жалбу против одлуке суда донете на основу прихватања споразума о признању; потпис странака и браниоца.

Закључени споразум о признању прекршаја доставља се суду, који је овлашћен да донесе одлуку о њему и да га одбаци, усвоји или одбије. У својој пресуди суд ће окривљеног огласити одговорним и изрећи му казну, односно другу прекршајну санкцију и одлучити о осталим питањима предвиђеним у споразуму о признању.

У прекршајним поступцима који се покрећу и воде по захтевима за покретање прекршајног поступка које подносе локални инспектори још није нашла примену употреба споразума о признању прекршаја. Ово је разумљиво с обзиром на то да су за примену овог института инспекторима потребне смернице у погледу критеријума за одређивање прекршаја који могу бити предмет споразума и других питања везаних за његову примену.⁶⁶

Како надзор над законима и другим прописима у области заштите животне средине, поред општинских/градских инспектора, врше и републички и покрајински инспектори, то би, ради уједначеног поступања, усмерење требало сачинити на републичком нивоу, преко Координационе комисије.

65 Модели предлога за закључивање споразума о признању прекршаја доступни су на: <https://inspektor.gov.rs/page/6/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0>.

66 Видети до сада усвојене смернице за примену споразума о признању прекршаја у одређеним областима инспекцијског надзора на: <https://inspektor.gov.rs/page/8/%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B5>.

3. Пријава за привредни преступ и кривична пријава

Пријава за привредни преступ

Општи услови и начела за изрицање санкција за привредне преступе, систем санкција, као и поступак у ком се утврђује одговорност и изричу санкције учиниоцима привредних преступа уређени су Законом о привредним преступима.⁶⁷ Овај закон не садржи одредбе о одређивању конкретних привредних преступа, јер се те одредбе налазе у посебним законима и уредбама које уређују поједине области, као што су области под надзором инспектора за ЗЖС.

За разлику од прекршаја, привредним преступима се искључиво повређују прописи о привредном или финансијском пословању и захтева се да је повреда проузроковала или могла проузроковати теже последице.

Дужност и начин подношења пријаве за привредне преступе уређени су одредбама чл. 85–90. Закона о привредним преступима.

Пријава за привредни преступ се подноси надлежном јавном тужиоцу. За разлику од прекршајног поступка, у коме је терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка, у поступку за привредне преступе терет доказивања оптужбе је на јавном тужиоцу.

Инспектори за ЗЖС су дужни да, ако поводом пријаве или при вршењу своје дужности сазнају да је извршен привредни преступ, пријаве привредни преступ надлежном јавном тужиоцу, као и да предузму мере потребне да се открије учинилац привредног преступа, да се обезбеде трагови привредног преступа и предмети који могу послужити као доказ, као и да прикупе сва обавештења која би могла бити од користи за успешно вођење поступка за привредни преступ.

Приликом прикупљања обавештења органи инспекције могу предузимати одговарајуће управне мере и вршити друга инспекцијска овлашћења која имају по важећим прописима. На основу прикупљених обавештења, органи инспекције састављају пријаву за привредни преступ, а ако су пријаву раније доставили надлежном јавном тужиоцу – посебан извештај као допуну пријаве.

У пријави се, према законским одредбама, наводе подаци о привредном преступу који је учињен, учиниоцу и доказима. Јавни тужилац по поднетој пријави за привредни преступ може од надлежног органа инспекције захтевати да прикупи потребна обавештења и да предузме друге мере ради откривања учиниоца

⁶⁷ „Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 – испр, 14/85, 10/86 – пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон.

привредног преступа и обезбеђења доказа, као и то да орган инспекције обавести о мерама које је предузео.

За разлику од прекршајног поступка, инспектор у поступку за привредне преступе нема положај странке, већ је сведок у том поступку. Овлашћен је да изјави приговор на обавештење јавног тужиоца да је пријаву одбацио. На одлуку суда донету у привреднопреступном поступку инспектор не може изјавити жалбу, будући да није странка у поступку.

Кривична пријава

Кривична пријава је писани или усмени акт којим се јавни тужилац обавештава да је извршено кривично дело које се гони по службеној дужности, односно да постоје чињенице које указују на то да је оно извршено.

Када инспектор у вршењу инспекцијског надзора из своје надлежности открије неправилност која има обележја кривичног дела, дужан је да поднесе кривичну пријаву, да наведе доказе који су му познати и да предузме мере да би се сачували трагови кривичног дела, предмете на којима је или помоћу којих је учињено кривично дело и друге доказе. Непријављивање кривичног дела и учиниоца од стране службеног лица или одговорног лица је кривично дело предвиђено Кривичним закоником (члан 332. став 2).⁶⁸

Законом о кривичном поступку није прописана форма и садржина кривичне пријаве.

Кривична пријава се подноси надлежном јавном тужилаштву. Ако јавни тужилац из саме кривичне пријаве не може оценити да ли су вероватни наводи пријаве или ако подаци у пријави не пружају довољно основа да може одлучити да ли ће спровести истрагу или ако је на други начин сазнао да је извршено кривично дело, јавни тужилац може, између осталог, поднети захтев инспекцији да му пружи потребна обавештења. За непоступање по овом захтеву одговорно лице се може новчано казнити.

У кривичној пријави коју подноси тужилаштву, инспектор није дужан да правно квалификује дело, тј. да наведе његов законски назив и члан, већ је важно да наведе чињенични опис дела, односно шта се десило у стварности, како би јавни тужилац на основу тога могао да процени да ли се уопште ради о кривичном делу и о ком делу је реч. Уз кривичну пријаву, инспекција подноси доказе који поткрепљују основе сумње на извршено кривично дело – записник о инспекцијском надзору, одговарајуће исправе, фотографије и видео-записе (ако су сачињени) и др.

Када инспектор посумња да је извршено неко од кривичних дела из области заштите животне средине, потребно је да консултује Кривични законик, којим су у глави XXIV прописана кривична дела против животне средине, као што су:

⁶⁸ Члан 332. став 2: „Службено или одговорно лице које свесно пропусти да пријави кривично дело за које је сазнало у вршењу своје дужности, ако се за то дело по закону може изрећи пет година затвора или тежа казна, казниће се затвором од шест месеци до пет година.”

загађење животне средине (члан 260); непредузимање мера заштите животне средине (члан 261); противправна изградња и стављање у погон објеката и постројења која загађују животну средину (члан 262); оштећење објеката и уређаја за заштиту животне средине (члан 263); оштећење животне средине (члан 264); уништење, оштећење, изношење у иностранство и уношење у Србију заштићеног природног добра (члан 265); повреда права на информисање о стању животне средине (члан 268).

Улога инспекција у давању података јавном тужиоцу, осим чињеничне, често је и стручне природе, будући да, захваљујући стручном образовању инспектора и делокругу инспекције, јавном тужиоцу приказује стање одређених техничких прописа и захтева, што олакшава јавном тужиоцу даље провере и прикупљање обавештења, након чега се опредељује предузимање даљих радњи. Такође, инспекција може указати и на лица или добра која су оштећена одређеним поступањем, што може бити од значаја за укључивање оштећених лица у кривични поступак.

VII САМОСТАЛНОСТ У РАДУ, КОНТРОЛА РАДА ИНСПЕКТОРА И ОДГОВОРНОСТ ЗА РАД

1. Самосталност у раду

Самосталност инспектора у раду и вршењу инспекцијских овлашћења је једно од кључних обележја струке инспектора.

ЗУП-ом је, као једно од основних начела на којима се заснива управни поступак, прописано начело самосталности (члан 12). Оно подразумева да орган поступа у управној ствари самостално, у оквиру својих овлашћења, а да овлашћено службено лице самостално утврђује чињенично стање и на основу тога примењује законе и друге прописе на управну ствар.

Закон о државним службеницима⁶⁹ у члану 6. уређује одговорност за рад државног службеника, утврђујући да државни службеник одговара за законитост, стручност и делотворност свог рада и да нико не сме вршити утицај на државног службеника да нешто чини или не чини супротно прописима. И Закон о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе⁷⁰, у члану 16. ст. 1. и 2, прописује да је службеник дужан да поступа у складу с Уставом, законом и другим прописом, према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и да нико не сме вршити утицај на службеника да нешто чини или не чини супротно прописима.

ЗИН-ом је такође регулисано питање самосталности инспектора у раду. Овим законом је прописано да је инспектор самосталан у раду у границама овлашћења утврђених законом, као и да нико не сме искоришћавањем службеног положаја или овлашћења, прекорачењем граница својих овлашћења, невршењем своје дужности или на други начин онемогућавати или ометати инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора у обављању инспекцијског надзора и предузимању мера и радњи на које је овлашћен.

69 „Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05 – испр., 83/05 – испр., 64/07, 67/07 – испр., 116/08, 104/09, 99/14, 94/17, 95/18 и 157/20.

70 „Службени гласник РС”, бр. 21/16, 113/17, 95/18 и 113/17 – др. закон.

Дакле, инспектор је самосталан у раду у границама овлашћења утврђених законом и за свој рад је лично одговоран. Није дозвољено онемогућавати или ометати инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора у обављању инспекцијског надзора и предузимању мера и радњи на које је овлашћен. С друге стране, инспектор је самосталан у границама овлашћења која су му утврђена законом и другим прописом и он сноси одговорност за закониту и правилну примену овлашћења.

Самосталност подразумева и дужност инспектора да све чињенице и околности које су од значаја за законито и правилно поступање у управној ствари, правилно, истинито и потпуно утврди, а да одлучне чињенице утврди на основу свог уверења које је засновано на савесној и брижљивој оцени сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка (начело истине и слободне оцене доказа).

Одлуку о начину окончања поступка инспекцијског надзора и мерама које ће предузети, инспектор доноси у границама законом датог овлашћења, водећи рачуна о ранијим одлукама донетим у истим или сличним управним стварима (начело законитости и предвидивости).

Приликом налагања обавезе надзираном субјекту, инспектор је дужан да примени оне од прописаних мера које су за надзирани субјект повољније, ако се и њима остварује сврха прописа (начело сразмерности).

Самосталност инспектора ограничена је једино овлашћењима које он има, тј. овлашћењима која су му утврђена законом и другим прописом. Свако од овлашћења примењује се под законом прописаним условима, као претпоставкама за примену, и само у сврхе ради којих је утврђено, а службено лице сноси одговорност за закониту и правилну примену овлашћења.

Самосталност инспектора у одлучивању није ограничена ако је законом прописано да је инспектор обавезан да поступи по налогу или захтеву другостепеног органа, независног органа, јавног тужиоца и суда, као и да самосталност инспектора није нарушена када руководилац, унутрашња контрола инспекције, други орган, странка или треће лице од инспектора тражи или препоручује да поступа законито, правилно, савесно и уједначено, сагласно начелу предвидивости, према постојећој правној пракси, односно у складу са актом о примени прописа, водећи рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима (Кодекс понашања и етике инспектора од 1. јануара 2019. године⁷¹).

71 <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Kodeks-ponasanja-i-etike-inspektora-1.pdf>.

2. Контрола рада инспектора

Контрола рада локалног инспектора за ЗЖС, осим контроле коју уређује Закон о запосленима у АП и ЈЛС⁷², остварује се и у поступку по жалби на решење инспектора, поступцима који се воде у посебним случајевима мењања и укидања решења, у управном спору; поступању по притужби на рад службеног лица инспекције и унутрашњом контролом, као и управним инспекцијским надзором, који спроводи управна инспекција и контролом од стране Заштитника грађана, односно локалног омбудсмана.

Вид контроле рада инспекције и показатељ њене делотворности је и дужност инспекције да води прописане евиденције, да сачињава извештаје о свом раду и да их чини доступним јавности. Исто се може рећи за улогу медија, грађана, удружења грађана и других организација цивилног друштва.

О жалби и другим правним средствима, као средствима надзора већ је било речи у овом тексту, а у наставку ће бити речи о институтима које је установио ЗИН – притужби на рад службених лица и унутрашњој контроли, као и о евиденцији и извештавању о раду инспекције.

Контрола рада инспектора има велики значај за законито и правилно вршење инспекцијског надзора и, зависно од њених резултата, може довести до покретања поступка за утврђивање одговорности инспектора, о чему ће, такође, бити речи даље у тексту.

2.1. Притужба на рад службених лица и унутрашња контрола

Притужба на рад службених лица

Притужбом на рад службених лица инспекције омогућена је заштита права или слобода странака и других лица од незаконите или неправилне радње, односно несавесног рада службеног лица инспекције. Наиме, чланом 52. ЗИН-а прописано је да свако лице има право да поднесе притужбу против руководиоца инспекције, инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора, ако сматра да су му њиховом незаконитом или неправилном радњом, односно несавесним радом повређена права или слободе.

Притужба се подноси у складу са законом којим се уређује систем државне управе, односно законом којим се уређује систем локалне самоуправе (члан 73. ст.3. и 4. Закона о локалној самоуправи).

72 „Службени гласник РС”, бр. 21/16, 113/17, 113/17– др. закон, 95/18, 95/18 –др. закон.

Притужба се може поднети због некоректног односа службеног лица, инспектора, повреде етичких правила, правила понашања доброг службеника/инспектора и сл., као и због непредузимања радње покретања поступка или необавештавања о поступању са представком.

Приликом разматрања приспеле притужбе, потребно је утврдити да ли је поводом предмета притужбе њеном подносиоцу обезбеђена друга правна заштита, као, на пример, приговор на записник, жалба на решење, предлог за понављање поступка, захтев за изузеће службеног лица и др. Ако то јесте случај, са притужбом или њеним делом ће се поступати у поступку прописаном за то правно средство.

На притужбу поднету против лица овлашћеног за вршење инспекцијског надзора дужан је да одговори непосредни руководилац лица на које се притужба односи, односно орган надлежан за вршење надзора над радом инспекције и орган надлежан за његово постављање у року од 15 дана од дана подношења притужбе.

По законском решењу након измена и допуна ЗИН-а (децембар 2018. године), прецизирано је да се подносиоцу притужбе доставља одговор на који он нема право жалбе.

Поступак по притужби захтева детаљно испитивање навода притужбе и утврђивање њене основаности. С обзиром на то да се поступак по притужби окончава давањем одговора, који није управни акт, тај одговор треба да буде образложен и да садржи закључак о основаности притужбе. Осим тога, одговор на притужбу је обавеза, с обзиром на то да је притужба у области инспекцијског надзора посебан облик приговора због предузимања или непредузимања управне радње из чл. 28. и 147. ЗУП-а, што значи да лице које је поднело притужбу на рад инспектора не може уложити и приговор.⁷³

Пример: Послуживање по притужби када је поводом предмета притужбе обезбеђена друга правна заштита

Притужбом се указује на то да су притужиоцу повређена права доношењем решења којим му је изречена инспекцијска мера и на некоректан однос инспектора према притужиоцу у току поступка и изражи се да се донето решење није није, а инспектор позове на одговорност. У овом случају, део притужбе који се односи на решење не може бити предмет притужбе и послуживања по њој, него предмет жалбе на решење, па ће се са тим делом притужбе послуживати као са жалбом. Део притужбе који се односи на некоректан однос инспектора према притужиоцу разматраће се у поступку по притужби, тј. разматраће се њена основаност, извршити закључак о основаности и образложен одговор доставити притужиоцу.

73 Однос притужбе и приговора из чл. 147–149. ЗУП-а, размотрен је у документу *Смернице о надзору и контроли над инспекцијским надзором*, који је усвојен на XXXIII седници Координационе комисије дана 27. 12. 2019. године; доступно на: <http://www.inspektor.gov.rs/page/14/%D0%A1%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B5%D0%9A%D0%BE%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B5-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D0%B8%D1%98%D0%B5>.

Унутрашња контрола

Ради обезбеђивања законитости у вршењу послова инспекцијског надзора (члан 54. ЗИН-а), укључујући поверене послове инспекцијског надзора, у оквиру министарства може се образовати унутрашња организациона јединица или се могу овластити одређени државни службеници за вршење послова унутрашње контроле инспекције.

Према ЗИН-у, облике и начин вршења унутрашње контроле инспекције ближе прописује министар надлежан за одговарајућу област инспекцијског надзора.

Послови унутрашње контроле подразумевају: откривање свих видова противправног и несавесног обављања радних дужности инспектора, пријем и разматрање притужби и примедби на рад инспектора, прикупљање одговарајућих доказа и покретање поступака за утврђивање одговорности инспектора.

Унутрашња контрола поступа на основу представки правних и физичких лица, обраћања инспектора и службених лица овлашћених за вршење инспекцијског надзора и по сопственој иницијативи, на основу прикупљених обавештења и других сазнања. Инспектори и службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора који се писано обрате унутрашњој контроли инспекције имају право на заштиту у складу са законом којим се уређује заштита узбуњивача.

Према ЗИН-у, облике и начин вршења унутрашње контроле инспекције ближе прописује министар надлежан за одговарајућу област инспекцијског надзора.

У време рада на овом приручнику, министар за заштиту животне средине није донео акт о унутрашњој контроли инспекције.

3. Одговорност инспектора

Одредбе о одговорности инспектора садржане су у више закона. Одговорност инспектора може бити дисциплинска, прекршајна, кривична одговорност и одговорност за штету.

Законом о зајосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе прописана је дисциплинска одговорност запослених (чл. 135–151). Овим законом су прописане лакше и теже повреде дужности из радног односа, начин и поступак спровођења дисциплинског поступка, као и врсте дисциплинских мера. На питања одговорности службеника која нису регулисана Законом о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе примењују се одредбе Закона о раду⁷⁴.

Законом о ошћем ујравном јосћујуку прописано је да су овлашћена службена лица у органу која воде поступак (што значи и инспектори) одговорна ако њиховом кривицом дође до неизвршавања одређених процесних радњи. Поред прекршајне одговорности (чл. 207. и 208), министарство надлежно за послове државне управе у вршењу надзора над применом овог закона и други органи управе у обавези су да захтевају покретање *дисциплинској јосћујука* против овлашћеног службеног лица, односно одговорног лица:

- које по службеној дужности не изврши увид у чињенице о којима се води службена евиденција, које на захтев органа који води поступак бесплатно не уступи податке о којима води службену евиденцију у року утврђеном законом,
- ако не изда решење у року утврђеном законом,
- ако не достави списе другостепеном органу или суду надлежном за управне спорове у роковима утврђеним законом (члан 210. ЗУП-а).

Законом о инспекцијском надзору су прописани *прекршаји* за:

- *руководиоца инспекције*, уколико не спроводи план инспекцијског надзора, не објави план инспекцијског надзора на својој интернет страници, не сачини контролне листе из своје области инспекцијског надзора, не примењује их и не објави их на својој интернет страници, не објави годишњи извештај о раду на својој интернет страници (члан 59. ЗИН-а),
- *инспектора и службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора* уколико не уручи надзираном субјекту налог за инспекцијски надзор, односно не покаже му налог и не предочи његову садржину када надзирани субјект одбија уручење налога за инспекцијски надзор, када врши

74 „Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – одлука УС, 113/17 и 95/18 – аутентично тумачење.

инспекцијски надзор ван радног времена надзираног субјекта, а за то не постоје разлози, када не изда надзираном субјекту потврду о одузетом предмету, располаже привремено одузетим предметима, када овим или другим законом друкчије није прописано, одреди да се одузети предмети продају када они нису подложни кварењу, животиње угинућу нити су трошкови чувања предмета знатни, као и када ови предмети не испуњавају прописане услове за стављање у промет, као и када лицу које је поступило према акту о примени прописа у погледу предмета акта о примени прописа изрекне меру управљену према надзираном субјекту, а да није дошло до остварења изузетних услова за изрицање мере у складу са овим законом (члан 60. ЗИН-а).

Посебни случајеви одговорности инспектора регулисани су ЗИН-ом, у члану 53, према коме је инспектор и службеник овлашћен за вршење инспекцијског надзора, поред других случајева одговорности за повреду радне дужности утврђених прописима о државним службеницима, односно прописима о запосленима у аутономној покрајини и ЈЛС, посебно одговоран:

- ако у вршењу инспекцијског надзора не предузме, не предложи или не одреди мере или радње за које је овлашћен;
- ако у вршењу инспекцијског надзора не предложи или не покрене поступак утврђен одредбама овог закона, а био је дужан да то учини (уколико не поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ, захтев за покретање прекршајног поступка, не изда прекршајни налог и не изврши друге радње и не предузме друге мере на које је овлашћен);
- ако у вршењу инспекцијског надзора прекорачи границе свог овлашћења;
- ако обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца из области у којој врши инспекцијски надзор, учествује у раду стручних радних група или тела надзираних субјеката, односно лица која подлежу инспекцијском надзору или ако обавља друге службе, послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом инспектора и штете његовој самосталности у вршењу посла.

Ови посебни случајеви одговорности инспектора утврђени су као *шџџа њовреда радне дужности*.

Кривичнојравна одговорност службених лица регулисана је *Кривичним законом (КЗ)*⁷⁵, према коме је, између осталог, кажњиво следеће:

- *злойџџреба службеној џоложаја* – искоришћавање свог службеног положаја или овлашћења, прекорачење граница свог службеног овлашћења или невршење своје службене дужности, чиме се за себе или друго физичко или

⁷⁵ „Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – испр., 107/05 – испр., 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19.

правно лице прибави каква корист, другом нанесе каква штета или теже повреде права другог (члан 359. КЗ-а),

- *несавесѝан рад у служби* – када службено лице кршењем закона или других прописа или општих аката, пропуштањем дужности надзора или на други начин очигледно несавесно поступа у вршењу службе, иако је било свесно или је било дужно и могло бити свесно да услед тога може наступити тежа повреда права другог или имовинска штета, па таква повреда, односно штета и настане (члан 361. КЗ-а),
- *ѝрѝовина уѝицајем* – када лице захтева или прими поклон или какву другу корист за себе или другог, непосредно или преко трећег лица, да коришћењем свог службеног или друштвеног положаја или стварног или претпостављеног утицаја, посредује да се изврши или не изврши нека службена радња (члан 366. КЗ-а),
- *ѝримање миѝи*а – чини службено лице које непосредно или посредно захтева или прими поклон или другу корист или које прими обећање поклона или друге користи за себе или другог да у оквиру свог службеног овлашћења или у вези са својим службеним овлашћењем изврши службену радњу коју не би смело извршити или да не изврши службену радњу коју би морало извршити (члан 367. КЗ-а).

Треба имати у виду да је Високи службенички савет донео *Правилник о уѝврђивању кривичних дела за чију осуду државни службеник ѝосѝаје недосѝојан за обаваљање ѝослова, односно вршење дужносѝи*⁷⁶, којим се утврђују кривична дела за која изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци, без обзира на период проверавања, државног службеника чини недостојним за обављање послова, односно вршење дужности, и то за:

1. кривична дела против службене дужности: злоупотреба службеног положаја (члан 359. КЗ-а), несавестан рад у служби (члан 361. КЗ-а), противзаконита наплата и исплата (члан 362. КЗ-а), ненаменско коришћење буџетских средстава (члан 362а КЗ-а), превара у служби (члан 363. КЗ-а), проневера (члан 364. КЗ-а), послуга (члан 365. КЗ-а), трговина утицајем (члан 366. КЗ-а), примање мита (члан 367. КЗ-а), давање мита (члан 368. КЗ-а) и одавање службене тајне (члан 369. КЗ-а);
2. сва друга кривична дела за која може бити изречена казна затвора од пет година.

Одговорносѝ локалноѝ инспекѝора за шѝеѝу коју причини послодавцу и трећем лицу уређена је чл. 152–156. Закона о запосленима у АП и ЈЛС. Одговорност је заснована на правилима о одговорности за штету из закона који уређује облигационе односе.

Службеник (инспектор) је одговоран за штету коју је на раду или у вези с радом, *намерно или из љубе нејажње*, проузроковао послодавацу. Постојање штете, висину штете и околности под којима је штета проузрокована, утврђује послодавац или лице које он за то писмено овласти. Уколико би утврђивање висине штете проузроковало несразмерне трошкове, висина штете може да се одреди у паушалном износу. Ако службеник одбије да надокнади штету, право на надокнаду штете може да се оствари у парничном поступку. Послодавац и службеник могу да закључе писмени споразум којим одређују висину и начин накнаде штете, а који има снагу извршне исправе. Службеник се ослобађа одговорности за штету коју је проузроковао извршењем налога непосредног руководиоца, ако му је писменим путем саопштио да извршење налога може да проузрокује штету.

С друге стране, за штету коју службеник на раду или у вези с радом проузрокује трећем лицу *незаконитим или неправилним радом* одговара послодавац (дакле, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе). Ако послодавац оштећеном надокнади штету коју је службеник проузроковао *намерно или из крајње нејажње*, има право да од службеника захтева накнаду плаћеног износа у року од шест месеци од дана исплаћене накнаде штете. Оштећено лице има право на накнаду штете и непосредно од службеника, ако је он штету проузроковао намерно.

Правна заштитна инспектора – Наспрам наведених одговорности, имајући у виду природу и ризике инспекцијског надзора, самосталност и одговорност инспектора, посао инспектора нужно захтева одговарајућу заштиту у покренутим поступцима или у вези са његовим службеничким статусом.

Инспектор је службено лице са посебним овлашћењима, обавезама и одговорностима прописаним законом, које испуњава услове за обављање инспекцијског надзора, врши инспекцијски надзор и ужива кривичноправну заштиту прописану законом.

Дакле, инспектор ужива кривичноправну заштиту у случају неког од кривичних дела усмерених против државних органа. То су следећа кривична дела: спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 322. КЗ-а), напад на службено лице у вршењу службене дужности (члан 323. КЗ-а) и учествовање у групи која спречи службено лице у вршењу службене радње (члан 324. КЗ-а). У поступцима поводом наведених кривичних дела инспектор има статус оштећеног са свим правима која су за оштећеног утврђена законом.

У погледу функционисања саме инспекције и службеничког статуса, инспектор, као запослено лице, има правну заштиту у вези са спречавањем злостављања на раду и заштитом узбуњивача у складу са Законом о спречавању злостављања на раду⁷⁷ и Законом о заштити узбуњивача⁷⁸.

77 „Службени гласник РС”, број 36/10.

78 „Службени гласник РС”, број 128/14.

4. Евиденције о инспекцијском надзору и извештавање

4.1. Евиденције о инспекцијском надзору

Одредбама ЗИН-а прописано је да о инспекцијском надзору за потребе праћења стања у одређеној области и потребе праћења рада, свака инспекција води евиденцију. Закон прописује које све податке садржи евиденција.

Евиденција о инспекцијском надзору садржи:

- податке о налогу за инспекцијски надзор, уз навођење врсте и облика инспекцијског надзора, као и допунских налога и засебних налога из члана 16. став 7. Закона;
- податке о инспекцији која је вршила инспекцијски надзор;
- податке о инспектору који је вршио инспекцијски надзор, као и о инспектору који га је, у случају спречености, замењивао; ако је инспекцијски надзор вршило више инспектора, наводе се подаци за све инспекторе, као и за њихове заменике;
- податке о надзираном субјекту и заступнику, односно овлашћеном лицу код надзираног субјекта који је правно лице, укључујући и податак о процењеном ризику код надзираног субјекта;
- правни основ инспекцијског надзора;
- опис предмета и сврхе инспекцијског надзора;
- трајање инспекцијског надзора (дан почетка и завршетка инспекцијског надзора);
- податке о предузетим радњама у вршењу инспекцијског надзора;
- податке о записнику о инспекцијском надзору и примедбама на тај записник;
- податке о наложеним мерама, односно констатацију да у инспекцијском надзору нису наложене никакве мере, уз навођење да ли за налагање мера није било основа или потребе;
- податке о поднетим кривичним пријавама, пријавама за привредни преступ и захтевима за покретање прекршајног поступка и издатим прекршајним налозима, односно констатацију да захтев за покретање прекршајног поступка није поднет, односно да прекршајни налог није издат у складу са чланом 42. став 3. Закона, као и податке о исходима поступања правосудних органа по захтевима за покретање прекршајног поступка, пријавама за привредни преступ и кривичним пријавама које је поднела инспекција и о исходима прекршајних налога које је издала инспекција.

Наведени подаци садржани су у обрасцу евиденције прописаном Уредбом о изгледу обрасца и начину вођења евиденције о инспекцијском надзору⁷⁹, којом су, по ред изгледа обрасца, прописани и начин вођења евиденције о инспекцијском надзору, као и то да сваки инспектор води евиденцију, да инспекције воде евиденцију у писаној форми или у електронској форми у оквиру сопствених софтверских решења.

⁷⁹ „Службени гласник РС”, број 81/15.

Е-инспектор – Чланом 43. Закона о инспекцијском надзору прописано је да се у оквиру јединственог функционалног софтверског решења *е-Инспектор* успоставља Централна евиденција надзираних субјеката и објеката инспекцијског надзора као регистар података о инспекцијском надзору, као јединствена, централизована евиденција у електронском облику. Регистар података о инспекцијском надзору води министарство надлежно за инспекцијски надзор. Законом је, поред садржине евиденције (напред побројано), дефинисан и објекат инспекцијског надзора и предвиђени су подаци које ће садржати регистар, као и друга питања од значаја за регистар и податке које садржи.

Јединственим информационом системом обезбедиће се боља координација између инспекција, аутоматизација рада инспекцијских служби и боља ефикасност надзора, стандардизација рада инспекција и доступност података свим инспекцијама.

За сада, у јединствени информациони систем уводе се само републичке инспекције, а у плану је да се њиме обухвате и локалне инспекције.

4.2. Извештавање

Законом о инспекцијском надзору, установљена је обавеза инспекције да на својој интернет страници објави годишњи извештај за претходну годину, до 31. марта текуће године.

Годишњи извештај о раду инспекције обавезно садржи информације и податке са објашњењима о:

- превентивном деловању инспекције;
- обавештавању јавности (најзначајније активности обавештавања јавности, као и доступност информација у погледу активности инспекције, а које се тичу планова надзора, извештаја о раду, контролних листа, организације инспекције, прописа које инспекција примењује у свом раду, мишљења и др.);
- нивоу усклађености пословања и поступања надзираних субјеката са законом и другим прописом, који се мери помоћу контролних листа (број надзора, предузетих мера, резултати надзора према контролним листама и усклађености);
- броју откривених и отклоњених или битно умањених насталих штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе – приказ активности инспекције с циљем откривања и отклањања штетних последица, односно провере поступања надзираних субјеката по мерама које је наложио поступајући инспектор записником или решењем (корективно деловање инспекције);
- броју утврђених нерегистрованих субјеката и мерама спроведеним према њима;
- мерама предузетим ради уједначавања праксе инспекцијског надзора и његовом дејству;
- остварењу плана и ваљаности планирања инспекцијског надзора, нарочито о односу редовних и ванредних инспекцијских надзора и броју редовних инспекцијских надзора који нису извршени са разлозима за то, броју допунских налога за инспекцијски надзор;

- нивоу координације инспекцијског надзора са инспекцијским надзором који врше друге инспекције;
- материјалним, техничким и кадровским ресурсима које је инспекција користила у вршењу инспекцијског надзора и мерама предузетим ради делотворне употребе ресурса инспекције и резултатима предузетих мера;
- поштовању рокова прописаних за поступање инспекције;
- законитости управних аката донетих у инспекцијском надзору (број другостепених поступака, њихов исход, број покренутих управних спорова, њихов исход);
- поступању у решавању притужби на рад инспекције, са исходима тог поступања;
- програмима стручног усавршавања које су похађали инспектори;
- иницијативама за измене и допуне закона и других прописа;
- мерама и проверама предузетим ради потпуности и ажурности података у информационом систему;
- стању у области извршавања поверених послова инспекцијског надзора;
- исходима поступања правосудних органа по захтевима за покретање прекршајног поступка, пријавама за привредни преступ и кривичним пријавама које је поднела инспекција.

Локална инспекција за ЗЖС, ради добијања сагласности, доставља републичкој инспекцији годишњи извештај о раду најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину. По прибављеној сагласности, како је већ наведено, годишњи извештај о раду инспекције објављује се на њеној интернет страници до 31. марта текуће године. Годишњи извештај о раду инспекције обавезно садржи информације и податке са објашњењима, у свему према члану 44. Закона о инспекцијском надзору.

Уз годишњи извештај о раду, инспекција доставља преглед постављених радних циљева инспектора и збирни приказ њиховог извршавања.

Значај правовременог, тачног и транспарентног извештавања инспекције је вишеструк. Локална инспекција за ЗЖС, као и друге инспекције, кроз извештај врши анализу стања у области надзора и на основу те анализе, уз процену ризика, сачињава план за наредни период и предлаже органима општине, односно града мере и активности за побољшање стања у области надзора. Осим тога, јавним објављивањем извештаја јавност стиче сазнања о активностима инспекције, областима у којима је деловала, о степену остварене законитости и стању у области надзора, капацитетима инспекције и сл. Извештај сачињен на прописан начин, односно са прописаном садржином показатељ је делотворности инспекције.

Образац извештаја који је републичка инспекција сачинила и доставила локалним инспекцијама на употребу:

VIII ВЕШТИНЕ КОРИСНЕ ЗА УСПЕШНО СПРОВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Кључни циљеви реформе инспекцијског надзора и Закона о инспекцијском надзору су, између осталог, и јачање стручних и етичких стандарда, интегритета и одговорности инспектора и унапређење професије инспектора.

Унапређење професије инспектора претпоставља усвајање нових знања и вештина потребних за делотворно вршење инспекцијског надзора. Управо ради повећања стручности инспектора и њиховог оспособљавања за квалитетну примену одредаба Закона о инспекцијском надзору, усвајања нових знања и вештина потребних за ефикасно и стручно обављање инспекторске професије, уведена је обавеза полагања испита за све инспекторе који имају мање од седам година радног искуства на пословима инспекцијског надзора (на дан ступања на снагу ЗИН-а), што има посебан значај за млађи инспекцијски кадар, тј. за запослене који постају инспектори. Увођење обавезе полагања испита за инспектора у складу је са чланом 102а Закона о државним службеницима, којим је прописано да законом може да се предвиди и посебан стручни испит који се полаже ради запослења на радним местима са посебним дужностима и овлашћењима.

Инспектори и службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора право и дужност стручног усавршавања остварују у складу са законом који уређује права и дужности државних службеника, односно законом који уређује права и дужности из радног односа запослених у органима аутономних покрајина и јединицама локалне самоуправе, као и посебним законом.

Стручно усавршавање је право и дужност службеника да стиче знања и вештине, односно способности за извршавање послова радног места у складу са потребама послодавца (члан 116 Закона о запосленима у АП и ЈЛС).

Закон о државним службеницима и на основу њега донета Уредба о одређивању компетенција за рад државних службеника⁸⁰ дефинишу компетенције као скуп знања, вештина, особина, ставова и способности које државни службеник

---

80 „Службени. гласник РС”, бр. 4/19.

поседује, а који обликују његово понашање и воде постизању очекиване радне успешности на радном месту. Уредба дефинише опште понашајне и функционалне (опште и посебне) компетенције.⁸¹

Области знања и вештина за посебну функционалну компетенцију за област рада инспекцијских послова односе се на:

1. општи управни поступак и управне спорове;
2. основе казненог права и казненог поступка;
3. основе прекршајног права и прекршајни поступак;
4. основе привредног права и привредног пословања;
5. поступак инспекцијског надзора и основе методологије анализе ризика;
6. функционални јединствени информациони систем;
7. основе вештине комуникације и конструктивног решавања конфликта.

Програм испита за инспекторе усклађен је са областима знања и вештина за област рада инспекцијских послова према Уредби.

Као што се види, поред знања из области прописа из надлежности инспекције, програм испита за инспекторе значај даје и ванправним вештинама, које би инспектори требало да поседују ради успостављања што боље комуникације са надзираним субјектима, подизања нивоа професионалности у раду и лакшег превазилажења кризних ситуација.

Инспекцијски надзор се највећим делом обавља у комуникацији са надзираним субјектима, те и ефикасност надзора увелико зависи од вештине комуникације. Да би савети и препоруке инспекције били јасни, разумљиви и примењиви, потребно је да инспектори поседују неопходно стручно знање и искуство, односно да имају приступ овом знању и искуству, као и да имају потребне комуникационе вештине ради успостављања што боље комуникације са надзираним субјектима. У оквиру професионалне улоге инспектора вештина комуникације омогућава успостављање доброг контакта са надзираним субјектом и обезбеђивање сарадње и контроле над ситуацијом, а самим тим и смањење или превазилажење стреса инспектора.

Потребно је да инспектор разуме комуникациони значај првог контакта са надзираним субјектом. То се пре свега односи на вештину успостављања и грађења односа поверења, које се заснива на отворености, разумевању и уважавању уз потребу да надзирани субјект од почетка има јасну информацију о природи и предмету надзора и овлашћењима инспектора. Корисно је да инспектор овлада и техникама активног слушања, професионалног и етичког опхођења и понашања, да разуме облике и значај невербалне комуникације и разумевање поруке саговорника. Потребно је да инспектор уме да препозна и превазиђе подозривост,

81 У току рада на Приручнику, у скупштинској процедури је Предлог закона о изменама и допунама закона о запосленима у АП и ЈЛС, с циљем увођења компетенција и на локалном нивоу власти, што, према образложењу Предлога, представља даљу реформу јавне управе у области управљања људским ресурсима у циљу успостављања усклађеног јавнослужбеничког система и обезбеђивања уједначеног положаја запослених на државном и локалном нивоу.

некооперативност и нетолеранцију, лажне исказе, навођење на погрешне закључке, стереотипе, предрасуде, предубеђења и друге сметње за ефективну комуникацију, а посебно да зна да комуницира у напетим и високо напетим ситуацијама и да савлада методе за превазилажење стреса, који се неминовно јавља у обављању инспекцијских послова.

Вештина комуникације у инспекцијском надзору детаљно је обрађена у публикацији *Вештине потребне за вршење инспекцијског надзора*, ауторке Драгана Ђук Миланков, доступној на интернет презентацији Координационе комисије за инспекцијски надзор⁸².

На основу исказаних потреба инспектора за заштиту животне средине и на основу изведених закључака након спроведеног перманентног образовања током 2017. године да је перманентно образовање и јачање компетенција инспекција из области заштите животне средине на свим нивоима један од предуслова за напредак у области заштите животне средине у целини, унапређење уједначености, ефикасности и квалитета примене прописа из области заштите животне средине и да је перманентно образовање инспекција и других субјеката из области заштите животне средине значајна активност у процесу имплементације правних тековина ЕУ, што је наш стратешки циљ, Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини Министарства заштите животне средине приступио је планирању и реализацији перманентног образовања.

У перманентно образовање током 2017, 2018. и 2019 године, осим инспектора за заштиту животне средине на свим нивоима, укључене су друге инспекције, судије, тужиоци, државни органи, организације и агенције, стручне организације, образовне институције, представници привреде, научне институције и невладине организације, које су међусобно вишеструко повезане у спровођењу прописа из области заштите животне средине у оквиру својих надлежности. Посебна новост су биле панел дискусије које су отвориле врата за заједничко решавање вишегодишњих проблема у области заштите животне средине.

82 <https://inspektor.gov.rs/page/18/uputstvo-i-literatura>, документ „Публикација – вештине вршења инспекцијског надзора”.

ЛИТЕРАТУРА

Сврчнa литература

1. Стефановић М., Радовановић, Д., Јоловић, Д. (2017), *Водич за примену Закона о инспекцијском надзору*, Београд, Министарство државне управе и локалне самоуправе Републике Србије и USAID.
2. Томић З. Р., Миловановић Д., Цуцић В. (2017), *Практикум за примену закона о општем управном поступку*, Београд, Министарство државне управе и локалне самоуправе.
3. Мрвић-Петровић Н. (2014), *Коментар новог Закона о прекршајима са специјалним прилоом*, Београд, Параграф.

Прописи

1. Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06).
2. Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон).
3. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон и 47/18).
4. Закон о главном граду („Службени гласник РС”, бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон и 37/19).
5. Закон о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Службени гласник РС”, бр. 21/16, 113/17, 113/17 – др. закон, 95/18, 95/18 – др. закон).
6. Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење).
7. Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09).
8. Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – испр., 107/05 – испр., 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19).
9. Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – одлука УС, 91/19 – др. закон и 91/19).
10. Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18).

11. Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 6/16, 24/18 и 87/18).
12. Закон о комуналној милицији („Службени гласник РС”, број 49/19).
13. Закон о привредним преступима (Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 – испр., 147/85, 10/86 – пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон).
14. Закон о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18 и 95/18).
15. Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/18 – др. закон).
16. Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09).
17. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21).
18. Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13, 26/21 – др. закон).
19. Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/16, 95/18 – др. закон и 71/21).
20. Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/2016 и 95/18 – др. закон).
21. Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21).
22. Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15).
23. Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС”, број 36/09).
24. Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 101/16 и 95/18 – др. закон).
25. Уредба о заједничким елементима процене ризика („Службени гласник РС”, број 81/15).
26. Уредба о одређивању компетенција за рад државних службеника („Службени гласник РС”, број 4/19).
27. Уредба о изгледу обрасца и начину вођења евиденције о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 81/15).
28. Правилник о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области заштите животне средине („Службени гласник РС”, бр. 45/18 и 59/19).
29. Правилник о обрасцу прекршајног налога („Службени гласник РС”, број 13/14).

30. Правилник о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна („Службени гласник РС”, бр. 16/16, 49/16, 107/16, 46/17, 114/17, 36/18, 44/18 – др. закон, 104/18, 14/19, 33/19, 68/19, 151/20 и 19/21).

Инт̄ернет̄ извори

1. Координациона комисија за инспекцијски надзор Републике Србије, <http://inspektor.gov.rs/>.
2. Упутство за поступање инспекције у случају злоупотребе права на представку и притужбу, Координациона комисија за инспекцијски надзор Републике Србије, <https://inspektor.gov.rs/page/11/%D0%A3%D0%BF%D1%83%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0>.
3. Смернице о надзору и контроли над инспекцијским надзором, <http://www.inspektor.gov.rs/page/8/%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B5>.
4. Модели аката који се сачињавају у поступању са одузетим предметима, <https://inspektor.gov.rs/page/6/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B8-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0>.
5. Прописи у надлежности инспекције за заштиту животне средине, https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/inline-files/Spisak_propisa_iz_oblasti_ZZS_-_230217.pdf.
6. Јединствени попис послова ЈЛС, <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Copy-of-Jedinstveni-popis-poslova.pdf?script=lat>.
7. Документ „Публикација – вештине вршења инспекцијског надзора”, <https://inspektor.gov.rs/page/18/uputstvo-i-literatura>.
8. Кодекс понашања и етике инспектора, <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/Kodeks-ponasanja-i-etike-inspektora-1.pdf>.
9. Контролне листе инспекције за заштиту животне средине, алати за процену ризика и водичи за процену ризика, <https://www.ekologija.gov.rs/dozvole-obrasci/kontrolne-liste> и на <https://inspektor.gov.rs/reports/1/23>.
10. Листе контроле за ИПАРД подстицаје, <https://www.ekologija.gov.rs/inspekcija>.

ПРИЛОЗИ И МОДЕЛИ АКТА

МОДЕЛ 1. Налог за инспекцијски надзор

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ године

На основу члана 16. ст. 1. и 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана 90. став 3. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), _____ (руководилац инспекције / лице овлашћено од руководиоца инспекције), издаје

НАЛОГ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

1. Налаже се инспектору/инспекторима за заштиту животне средине _____, сл. легитимација број _____ и _____, сл. легитимација број _____, да на основу члана _____. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон) и Закона о _____ („Службени гласник РС”, бр. ___/___ и ___/___), а у вези са одредбама Закона о инспекцијском надзору и годишњим и оперативним планом инспекцијског надзора изврши редован/ ванредни/мешовити теренски и канцеларијски инспекцијски надзор над (области надзора) код надзираног субјекта: _____

_____ (и словно име и седиште правног лица или предузетника, име и презиме, ЈМБГ и адреса стиановања физичког лица), матични број: _____, ПИБ: _____ (за правна лица и предузетника), које заступа _____ (име и презиме и функција у правном лицу).

Уколико је надзиран субјект непознат, уписати: _____ (врста делатности или активности, иерархијално подручје, локација).

2. Код надзираног субјекта је процењен низак, средњи, висок, критичан ризик.⁸³

3. Предмет инспекцијског надзора је: _____

(*дајти прецизан и јасан предмет*) у ул. _____
број _____ у _____ (*траг/оштина*) у складу са одредбама Закона о _____ те предузимање свих провера и других радњи које су садржане у контролној листи број: _____.

4. Теренски инспекцијски надзор ће се извршити у:

- пословним просторијама субјекта инспекцијског надзора на адреси: _____
- увидом на лицу места на адреси _____

5. Планирано је да инспекцијски надзор отпочне дана _____ и да се оконча до _____ године, с тим што се планирано трајање инспекцијског надзора продужава за време потребно за достављање аката сачињених, односно донетих у поступку инспекцијског надзора.

6. Теренски инспекцијски надзор извршиће се дана _____ године / у периоду од _____ до _____ године.

7. Надзираном субјекту се неће достављати обавештење о предстојећем инспекцијском надзору из разлога: _____

_____ (*нпр. неодложно постојање, ошклањање ошности по животи и здравље људи и животи у средини*)

Инспектор за заштиту
животне средине

Руководилац

_____

_____

Налог уручен/предочен надзираном субјекту _____ године

Овлашћено/присутно лице у надзираном субјекту

_____

(име и презиме, потпис)

⁸³ Подвући одговарајући степен ризика и навести ако је коришћен корективни фактор.

МОДЕЛ 2. Допунски налог за инспекцијски надзор

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ године

На основу члана 16. став 4. / став 6. / ст. 4. и 6. (изабрајти одговарајући законски основ, односно алтернативу, према околностима конкретне случаја) Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) у вези са чланом 90. став 3. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), _____
_____ (руководилац инспекције/лице овлашћено од руководиоца инспекције), издаје

ДОПУНСКИ НАЛОГ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

1. Допуњава се налог за инспекцијски надзор број: _____ од _____ године (основни налој), па се налаже _____ (име и презиме), инспектору за заштиту животне средине, службена легитимација број _____⁸⁴, да, у складу са чланом _____. Закона о заштити животне средине и чланом _____. Закона о _____ („Службени гласник РС”, бр. ___/___ и ___/___), у вези са одредбама Закона о инспекцијском надзору и годишњим и оперативним планом инспекцијског надзора, у покренутом редовном/ванредном/мешовитом теренском и канцеларијском инспекцијском надзору над _____ (обласи надзора) на територији града/општине код надзираног субјекта _____ (условно име и седиште правног лица или предузетника, име и презиме, ЈМБГ и адреса становања) матични број: _____, ПИБ: _____, (за правна лица и предузетника) које заступа _____ (име и презиме и функција у правном лицу).

Уколико је надзиран субјект непознат, уписати: _____ (врста делатности или активности, територијално _____)

84 Напомена: Могућност издавања налога за више инспектора за вршење истог инспекцијског надзора са обавезним уношењем података за све инспекторе којима се издаје налог.

подручје, локација улица), _____
 _____, у објекту надзора:⁸⁵ _____
 _____ (подаци о објекту), изврши надзор и у односу на: _____
 _____ (прецизан опис
 предметна инспекцијског надзора) у складу са одредбама Закона о _____
 _____, те предузимање свих провера и других радњи
 које су садржане у контролној листи број: _____.

2. Планирано трајање инспекцијског надзора од _____ до _____
 године продужава се до _____. године.

3. Допуна предмета инспекцијског надзора врши се по захтеву инспектора за
 заштиту животне средине од _____. године, јер је у току вр-
 шења инспекцијског надзора по основном налогу инспектор открио незаконитост
 која је изван граница тим налогом утврђеног предмета инспекцијског надзора, али
 је у блиској вези са тим предметом, која се огледа у следећем: _____
 _____

_____, као и због тога
 што су у току вршења инспекцијског надзора по основном налогу инспектор и
 руководилац инспекције установили да је неопходно продужити трајање надзора.

4. Утврђује се да је инспектор за заштиту животне средине, пре тражења до-
 пунског налога, по службеној дужности, закључком број: _____ од
 _____. године, у складу са законом извршио обезбеђење доказа, и то:
 _____
 _____

(доказ: увиђај, узимање изјаве, увид у документацију, фототографисање и снимање
 предметна надзора).

Инспектор за заштиту
 животне средине

Руководилац

_____

_____

Налог уручен/предочен надзираном субјекту _____. године.

Овлашћено/присутно лице у надзираном субјекту

_____

(име и презиме, потпис)

Напомена: Налог се по истом обрасцу може допунити и када је потребно по-
 већати број инспектора који врше надзор.

⁸⁵ Чланом 43. став 5. Закона о инспекцијском надзору одређено је: „Објекат инспекцијског надзора је свака непокретност у односу на коју се одређује предмет инспекцијског надзора.”

МОДЕЛ 3.

Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ . године

_____

(надзирани субјект)

_____

(адреса)

Предмет: Обавештење о предстојећем инспекцијском надзору

Обавештавамо вас да ћемо дана ____ . ____ . 20 ____ . године у периоду _____
 _____, у складу са чланом _____

(навести назив посебности, односно посебних пројеката или збирно означање пројеката којима се уређује одређена област инспекцијског надзора) и Законом о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), и годишњим и оперативним планом инспекцијског надзора, вршити инспекцијски надзор који за предмет има ваше пословање и поступање као надзираног субјекта.

За инспекцијски надзор је издат налог, који садржи прецизан и јасан опис предмета инспекцијског надзора и планирано трајање инспекцијског надзора. Налог за инспекцијски надзор ће вам бити уручен на дан вршења надзора.

Инспектор у вршењу инспекцијског надзора, поступајући у границама предмета инспекцијског надзора из налога за инспекцијски надзор, предузима оне провере и друге радње које су садржане у контролној листи, која је доступна на интернет страници: _____.

Указујемо на то да је уредно обавештени надзирани субјект, односно овлашћено лице у надзираном субјекту дужно да буде присутно на месту вршења надзора, осим ако постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, о чему је дужно да благовремено на подесан начин обавести инспекцију. Ако надзирани субјект који је уредно обавештен о предстојећем инспекцијском надзору не буде присутан на месту вршења надзора, а не постоје нарочито оправдане околности које га у томе спречавају, инспекцијски надзор се врши у присуству службеног или другог лица које се затекне на месту вршења инспекцијског надзора.

[Опционо:

Истовремено, указујемо и на то да у поступку инспекцијског надзора имате права и обавезе, који су уређени чланом 20. Закона о инспекцијском надзору и чланом ____ Закона о _____ (навођење посебној законској основи, ако постоји), као и на то да је евентуално уклањање или прикривање доказа о делу кажњивом по закону или другом пропису забрањено и кажњиво.]

Инспектор за заштиту
животне средине

_____

(поштом)

МОДЕЛ 4.
Достављање контролне листе – самопровера
захтева и самопроцена ризика

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____, године

_____

(пословно име надзираног субјекта)

_____

(адреса седишта надзираног субјекта)

Предмет: Спровођење самопровере испуњености захтева из контролне листе и самопроцене ризика и достављање извештаја о томе инспекцији

Поштовани,

У прилогу овог дописа достављамо вам контролну листу инспекције за заштиту животне средине за проверу _____ (ближе навести област и/или пословања/и/осишћуања која је предмет инспекцијског надзора према контролној листи) ради спровођења самопровере испуњености захтева из контролне листе и самопроцене ризика и сачињавања и достављања извештаја о томе инспекцији.

Чланом 14. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) прописано је да надзирани субјект може доставити инспекцији извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика, које је спровео сагласно садржини контролне листе и правилима о процени ризика. Уз овај извештај, надзирани субјект инспекцији прилаже и одговарајућу документацију, односно други материјал (фотографије и др.) којим се поткрепљују налази из извештаја.

Подаци из извештаја о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика инспекција користи у сврху процене ризика, у смислу члана 9. Закона о инспекцијском надзору, којим је прописано да се инспекцијски надзор заснива на процени ризика и сразмеран је процењеном ризику, тако да се ризиком делотворно управља, као и у смислу члана 10. став 1. истог закона, који прописује да се план инспекцијског надзора заснива на утврђеном стању у области инспекцијског надзора и процени ризика.

Надзирани субјекти сачињавају извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика према свом најбољем знању,

умећу и правилима струке, поступајући са дужном пажњом, у доброј вери, савесно и поштено.

Сачињавање извештаја о самопровери путем самосталне провере и оцене испуњености захтева из контролне листе и самопроцене ризика привредним субјектима омогућава да сагледају и разумеју ризике у свом пословању и боље управљају њима, утврде евентуалне неусаглашености са прописима, односно захтевима законитости и безбедности и правовремено отклоне уочене неправилности и пропусте.

Додајемо да подаци садржани у извештају о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика подлежу евалуацији од стране инспекције. Указујемо на то да лажно приказивање или прикривање чињеница у сачињеном извештају о самопровери испуњености захтева из контролне листе повлачи правне последице због састављања исправе неистините садржине и може исходovati повећањем вероватноће настанка штетних последица у оквиру процене ризика, односно повећањем степена ризика надзираног субјекта.

С обзиром на то да је спровођење самопровере у најбољем интересу надзираних субјеката, предлажемо да провером захтева/питања из ове контролне листе утврдите стање ствари и релевантне чињенице, сачините извештај о самопровери и самопроцени и да овај извештај и контролну листу оверите потписом овлашћеног лица (законски заступник, одговорно лице или друго лице овлашћено за заступање) и доставите овој инспекцији у року од ____ дана од дана пријема овог дописа.

Уз овај извештај, као доказ о испуњености услова, можете приложити и: _____

(Навести исправе или документацију која се односи на предмет провере из контролне листе: фотодокази; протоколи управљања ризицима; схеме; описне акте надзираног субјекта; елаборате и слично).

Истовремено, додајемо да инспекција, у складу са чланом 13. Закона о инспекцијском надзору, делује превентивно, укључујући пружање стручне и саветодавне подршке надзираним субјектима тако да нам се можете обратити за евентуалне недоумице и питања поводом самопровере испуњености захтева из контролне листе и самопроцене ризика, односно законитости и безбедности вашег пословања.

Контакт особа кад је реч о изради овог извештаја је: _____

_____ (име и презиме), тел. _____, адреса _____.

С поштовањем,

У _____, дана _____

Инспектор за заштиту
животне средине

_____ (поштом)

МОДЕЛ 5.**Допис са препорукама након службене саветодавне посете**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ 20____. године

_____

(џословно име / назив љравној лица / име и љрезиме физичкој лица)

_____

(месџо)

_____

(адреса)

Предмет: Допис са препорукама након службене саветодавне посете

На основу члана 13. став 7. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 – др. закон и 95/18), инспектор за заштиту животне средине _____

(назив орџана – инспекције, име и љрезиме инспекџора), службена легитимација број _____, дана _____ 20____. године извршио је службену саветодавну посету _____ *(месџо џосете)*.

Том приликом уочене су следеће неправилности у вашем пословању и поступању: _____

_____

(оџис уочених неџравилности у џословању и џосџуџању субјекџа).

Поводом уочених неправилности, с циљем њиховог исправљања и обезбеђивања законитог и безбедног пословања и поступања, дајем следеће:

ПРЕПОРУКЕ

_____

_____

_____

_____

_____

Указујем на то да сте дужни да инспекцију обавестите о томе да ли сте и како сте поступили по овим препорукама, у року од _____.

Непоступање по препорукама из овог дописа, као и необавештавање инспекције о поступању по овим препорукама може, у складу са проценом ризика, представљати разлог за покретање инспекцијског надзора.

Достављено:

- насловљеном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 6. Закључак о признавању својства странке

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ 20____. године
_____

На основу члана 146. у вези са чланом 44. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), одлучујући о захтеву _____, (иодаци о лицу које је поднело захтев за признање својства странке) број _____ од _____ 20____. године, инспектор за заштиту животне средине _____ (назив органа – инспекције, име и презиме инспектора), службена легитимација број _____, у поступку редовног/ванредног инспекцијског надзора над _____ (идентификациони подаци о надзираном субјекту), _____ (град/општина), _____ (улица и број), у предмету _____, доноси

ЗАКЉУЧАК о признању својства странке

ПРИЗНАЈЕ СЕ својство странке _____ у поступку редовног/ванредног инспекцијског надзора над _____ (иодаци о надзираном субјекту), у предмету _____.

Образложење

Дана _____ 20____. године, _____ поднео је захтев овом органу ради признања својства странке у поступку инспекцијског надзора над _____ као надзираним субјектом, у предмету _____. У захтеву је навео да _____ (сажељ садржај поднеска).

Примерак захтева инспектор за заштиту животне средине је, дана _____, године, доставио надзираном субјекту ради изјашњења у року од ____ дана од дана пријема.

Надзирани субјект у датом року није доставио изјашњење поводом поднетог захтева.

ИЛИ:

Надзирани субјект је у датом року доставио изјашњење поводом поднетог захтева, у коме је навео _____

_____

_____

_____

Одлучујући о постављеном захтеву, инспектор за заштиту животне средине налази да је овај захтев основан.

Чланом 44. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да странка у управном поступку, поред физичког или правног лица чија је управна ствар предмет управног поступка, може бити и свако друго физичко или правно лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка, а чланом 93. став 1. наведеног закона прописано је да лице које не учествује у поступку као странка може поднети захтев да му се призна својство странке, до окончања другостепеног поступка.

У конкретном случају, подносилац захтева је указао инспекцији и одредио на које право или правни интерес може да утиче исход предметног поступка. Наиме,

_____

_____

_____ (одлучујуће чињенице и докази које је инспектор имао у виду код уважавања права подносиоца захтева).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и цитираних законских одредби, утврђено је да постављеном захтеву за признање својства странке треба удовољити јер подносилац захтева има правни интерес у конкретној управној ствари и да се ради о лицу на чија права и/или правне интересе утиче, односно може да утиче исход поступка инспекцијског надзора у предметној ствари.

На основу утврђених чињеница и чл. 44 и 146. Закона о општем управном поступку, одлучено је као у диспозитиву овог закључка.

Упутство о правном средству:

Против овог закључка није дозвољена жалба нити покретање управног спора.

Закључак се може побијати жалбом, односно тужбом против решења.

Доставити:

- надзираном субјекту _____
- подносиоцу захтева
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*иоџиис*)

МОДЕЛ 7.**Закључак о одбијању захтева за признавање својства странке**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ 20____. године

На основу члана 146. у вези са чланом 44. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), одлучујући о захтеву _____
 _____ (погаци о лицу које је поднело захтев за признавање својства странке), број _____ од _____ 20____. године, инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив органа – инспекције и име и презиме), службена легитимација број _____, у поступку редовног/ванредног инспекцијског надзора над _____
 _____ (идентификациони погаци о надзираном субјекту), _____ (град/општина), _____ (улица и број), доноси

ЗАКЉУЧАК
о одбијању захтева за признавање својства странке

Одбија се захтев за признавање својства странке _____, број _____ од _____ 20____. године, у поступку редовног/ванредног инспекцијског надзора над _____
 _____ (погаци о надзираном субјекту), у предмету _____.

Образложење

Дана _____ 20____. године, _____
 _____ поднео је захтев овом органу ради признања својства странке у поступку инспекцијског надзора над _____ као надзираним субјектом, у предмету _____. У захтеву је навео да _____
 _____ (сажећ садржај поднеска).

Примерак захтева инспектор за заштитну средине је, дана _____ године, доставио надзираном субјекту ради изјашњења у року од ____ дана од дана пријема.

Надзирани субјект у датом року није доставио изјашњење поводом поднетог захтева.

ИЛИ:

Надзирани субјект је у датом року доставио изјашњење поводом поднетог захтева у коме је навео _____

Одлучујући о постављеном захтеву, инспектор за заштиту животне средине налази да је овај захтев неоснован.

Чланом 44. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да странка у управном поступку, поред физичког или правног лица чија је управна ствар предмет управног поступка, може бити и свако друго физичко или правно лице на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка, а чланом 93. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да лице које не учествује у поступку као странка може поднети захтев да му се призна својство странке до окончања другостепеног поступка.

У конкретном случају, подносилац захтева није доказао да исход предметног поступка утиче или може да утиче на његово право или правни интерес. Наиме, _____

_____ (оглучујуће чињенице и докази које је инспектор имао у виду кога је оценио да нису задовољени критеријуми правног интереса, који је услов за признавање својства странке).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања и цитираних законских одредби, инспектор је утврдио да се постављеном захтеву за признање својства странке не може удовољити, јер подносилац захтева нема правни интерес у конкретној управној ствари будући да се ради о лицу на чија права и/или правне интересе не утиче, односно не може да утиче исход поступка инспекцијског надзора у предметној ствари.

На основу утврђених чињеница и чл. 44. и 146. Закона о општем управном поступку, одлучено је као у диспозитиву овог закључка.

Упутство о правном средству:

Против овог закључка није дозвољена жалба нити покретање управног спора.

Закључак се може побијати жалбом, односно тужбом против решења.

Доставити:

- надзираном субјекту _____
- подносиоцу захтева
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 8.

Модел потврде о привременом одузимању предмета

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____, године

На основу члана 231. Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – одлука УС, 91/19 – др. закон и 91/19), члана 24. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана ____ Закона _____ (йосебан закон) _____, инспектор за заштиту животне средине _____ (назив орјана, орјанизационе јединице и име и йрезиме инспекћора), издаје

ПОТВРДУ

Којом се потврђује да је _____ инспектор дана _____ године, у поступку инспекцијског надзора привремено од _____ (йодаци о надзираном субјекћу) одузео следеће предмете:

Редни број	Назив/опис/врста	Јединица мере	Количина	Друга својства битна за идентификацију и разликовање од других предмета
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Потврда се издаје као доказ о привремено одузетом предмету, а сачињена је у три примерка, од којих је један уручен надзираном субјекћу.

Напомена: Модел потврде треба прилагодити врсти одузетих предмета.

Надзирани субјект

Инспектор за заштиту
животне средине

МОДЕЛ 9.**Решење о отклањању незаконитости – заштита од буке у животној средини**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив општине, име и презиме инспектора),
 чија је легитимација број _____ од _____ године, на основу члана 109. став 4. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон), члана 32. ст. 2. и 4, члана 33. став 1. тачка ____, члана 34. став 1. тачка ____. и члана 35. став 1. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21) и члана 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење) у поступку вршења инспекцијског надзора над _____
 _____ (идентификациони подаци о надзираном субјекту), _____, (град/општина)
 _____ (улица и број), у предмету спровођења мера за заштиту од буке у животној средини, доноси:

РЕШЕЊЕ

НАЛАЖЕ СЕ надзираном субјекту _____ (идентификациони подаци) да: _____
 _____
 _____

Рок за извршење наложених мера је ____ дана од дана пријема овог решења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ надзирани субјект да у року од ____ дана од дана истека рока за предузимање мера из тачке 1. овог решења, обавести инспектора за заштиту животне средине, о извршењу изречених мера и достави доказ о извршењу мера _____ (прецизирајте доказ).

Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење.

Образложење⁸⁶

Инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив орјана ЈЛС), дана _____. године, у
 поступку ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора, над ____
 _____ (идентификациони подаци о надзираном
 субјекту, делатности), у предмету, који се односи на спровођење одговарајућих
 мера заштите од буке, односно звучне заштите утврдио је следеће: _____
 _____
 _____ (чињенични опис).

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чиње-
 ничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____. године.

Овлашћено лице у надзираном субјекту се изјаснило на записник инспектора

_____ (крајњак садржај изјаве).

Чланом 10. Закона о заштити од буке у животној средини прописано је да су субјекти заштите животне средине од буке одговорни за сваку активност којом се проузрокује изложеност буци изнад граничних вредности или за непредузимање прописаних мера заштите од буке у животној средини, у складу са законом, а правна лица и предузетници који обављањем својих делатности утичу или могу утицати на изложеност буци изнад граничних вредности дужни су да обезбеде: учешће у трошковима заштите од буке у животној средини у оквиру инвестиционих, текућих и производних трошкова; праћење утицаја своје делатности на буку; спровођење одговарајућих мера заштите од буке, односно звучне заштите у складу са овим законом и законом којим се уређује заштита животне средине.

Граничне вредности исказују се индикаторима буке у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10), која се на основу члана 43. став 3. Закона о заштити буке у животној средини примењује до доношења акта из члана 16. став 3. наведеног закона.

Према члану 18. Закона о заштити од буке у животној средини, правно лице (правно лице и предузетник) које је власник односно корисник извора буке дужно је да пре стављања извора буке у употребу обезбеди прво мерење буке на локацији, прибави извештај о мерењу буке овлашћене стручне организације, сноси трошкове тих мерења и по потреби спроведе мере звучне заштите у складу са овим законом, односно да након реконструкције објекта или замене техничких капацитета којима се мењају услови емисије буке у животну средину обезбеди мерење буке у зони утицаја, израду извештаја и сноси трошкове мерења.

⁸⁶ Модел је инструктивног карактера и у сваком конкретном случају образложење је потребно прилагодити мерама које се изричу.

Редовно периодично мерење нивоа буке у животној средини, према члану 23. наведеног закона, управљач објектом који емитује буку, власник, односно корисник извора буке врши једном у три године.

Мерење буке, сходно одредбама члана 25. Закона о заштити од буке у животној средини, може да врши овлашћена стручна организација ако испуњава прописане услове.

Одредбама члана 33. став 1. тачка __) овог закона, прописано је право и дужност инспектора да утврђује _____. Одредбама члана 34. став 1. тачка __) истог закона прописано је овлашћење инспектора да _____, а чланом 35. став 1. да инспектор доноси решење којим налаже мере.

Одредбом члана 41. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописана је дужност надзираног субјекта да у року од 8 дана од дана истека рока за предузимање мера изречених решењем инспектора обавести инспекцију о извршењу изречених мера.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, инспектор за заштиту животне средине је у складу са наведеним одредбама Закона о заштити од буке у животној средини, а у складу са прописаним овлашћењима, одлучио као у диспозитиву овог решења.

Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење, сагласно одредби члана 35. став 3. Закона о заштити од буке у животној средини.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се преко овог секретаријата/одељења. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- надзираном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 10.**Решење за нерегистровани субјект – складиштење отпада без дозволе**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине _____

(назив општина, име и презиме инспектора),
 чија је службена легитимација број _____ од _____ године, на основу
 члана 109. став 4. и члана 111. став 1. тачка 29) Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 др. закон), члана 84. став 4.⁸⁷, члана 86. став 1. тач. 7, 27) и 27а) Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др. закон), члана 33 и члана 41. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у поступку вршења инспекцијског надзора над _____ (идентификациони подаци о надзираном субјекту), _____ (град/општина), _____ (улица и број), у предмету складиштења неопасног отпада у ул. _____ у _____, доноси:

РЕШЕЊЕ

1. НАЛАЖЕ СЕ надзираном субјекту _____ (идентификациони подаци о надзираном субјекту), који обавља делатност складиштења отпада на локацији _____ да, без одлагања, а најкасније у року од ____ дана од пријема овог решења, покрене поступак за издавање дозволе за складиштење отпада или потврде о изузимању од обавезе прибављања дозволе на наведеној локацији, код _____ (органациона јединица ЈЛС).

⁸⁷ Став 4. наведеног члана уређује поверавање послова граду, односно Граду Београду, а став 5. уређује поверавање послова општини, па зависно од тога о којој ЈЛС је реч треба користити одговарајућу одредбу.

2. ЗАБРАЊУЈЕ СЕ нерегистрованом субјекту, обављање делатности складиштења отпада на адреси _____.

Забрана почиње тећи наредног дана од дана пријема овог решења и трајаће све док надзирани субјект не достави инспектору дозволу надлежног органа за складиштење отпада или потврду о изузимању од обавезе прибављања дозволе.

3. НАЛАЖЕ СЕ надзираном субјекту да, у року од ____ дана од дана пријема овог решења, уклони отпад са локације _____ и да га преда овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање отпадом и достави инспектору за заштиту животне средине доказ да је отпад предат оператеру (документ о кретању отпада).

4. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ надзирани субјект да, у року од 8 дана од дана истека рока за извршење наложених мера из тач. 1. и 3. диспозитива овог решења, обавести инспекцију о њиховом извршењу и достави доказ о извршењу наложених мера.

5. Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење.

Образложење

Инспектор за заштиту животне средине _____
_____ (назив орјана ЈЛС), дана _____. године, у поступку редовног/ванредног/мешовитог/теренског и канцеларијског инспекцијског надзора, над _____ (идентификациони йодаци о надзираном субјектју), у предмету поступања са неопасним отпадом у _____ ул. _____, утврдио је следеће: _____
_____
_____.

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чињеничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____. године.

Овлашћено лице у надзираном субјекту се изјаснило на записник инспектора _____
_____
_____ (крайџак садржај изјаве).

Чланом 5. став 1. Закона о управљању отпадом, прописано је да држалац отпада јесте произвођач отпада, физичко или правно лице које је у поседу отпада (тачка ба), произвођач отпада јесте свако лице чијом активношћу настаје отпад (изворни произвођач отпада) или свако лице чијом активношћу претходног третмана, мешања или другим поступцима долази до промене састава или природе отпада (тачка 25), а власник отпада је произвођач отпада, лице које учествује у промету отпада као непосредни или посредни држалац отпада или правно лице, предузетник или физичко лице које поседује отпад (тачка 37).

Законом о управљању отпадом прописано је: да је произвођач отпада дужан да преда отпад лицу које је овлашћено за управљање отпадом ако није у

могућности да организује поступање са отпадом у складу са наведеним законом (члан 26. став 1. тачка 7); да кретање отпада прати документ о кретању отпада, осим када је реч о отпаду из домаћинства (члан 45. став 1); да се за обављање једне или више делатности у области управљања отпадом, поред осталог, прибавља и дозвола за третман отпада – дозвола за складиштење отпада (члан 59. став 1. тачка 4. алинеја 1).

Према одредбама члана 85. став 1. тачка 7) Закона о управљању отпадом, инспектор има право и дужност да проверава и контролише поступање са отпадом у току његовог сакупљања и транспорта, односно у току његовог кретања (порекло, природа, количина и одредиште), а чланом 86. став 1. наведеног закона установљена су овлашћења инспектора: да нареди произвођачу, односно власнику и/или другом држаоцу отпада да преда отпад правном лицу или предузетнику који су овлашћени за управљање отпадом (тачка 7); да забрани складиштење отпада на местима која, између осталог, немају дозволу за складиштење (тачка 27); да нареди лицу да уклони ускладиштени отпад када се отпад складишти на месту за које не поседује дозволу за складиштење отпада (тачка 27а); да забрани сваку радњу или акт противан одредбама овог закона (тачка 51) и да нареди извршење других прописаних обавеза у одређеном року (тачка 52).

Закон о инспекцијском надзору у члану 33. прописује посебан поступак према нерегистрованом субјекту, под којим се, сагласно ставу 2. наведеног члана, подразумева и субјект који јесте уписан у основни регистар, али обавља одређену делатност или врши одређену активност без сагласности (дозволе) надлежног органа, када је ова сагласност прописана као услов за обављање делатности или вршење активности. И за тај субјект без одлагања се доноси решење и налаже му се да без одлагања покрене поступак прибављања сагласности надлежног органа или организације, забрањује му се да обавља делатност или врши активност до испуњења за то прописаних услова; заплењују му се роба, документација и други предмети који су му послужили за незаконито обављање делатности или вршење активности или су тиме настали и налаже му се да отклони друге откривене незаконитости.

Одредбом члана 41. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописана је дужност надзираног субјекта да у року од 8 дана од дана истека рока за предузимање мера изречених решењем инспектора обавести инспекцију о извршењу изречених мера.

Жалба уложена на ово решење не одлаже његово извршење, сагласно одредби члана 87. став 3. Закона о управљању отпадом и члана 33. став 7. Закона о инспекцијском надзору.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, тј. да надзирани субјект складишти отпад на месту за које не поседује дозволу надлежног органа, инспектор за заштиту животне средине је, у складу са наведеним одредбама Закона о управљању отпадом и Закона о инспекцијском надзору, одлучио као у диспозитиву.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара, и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се преко овог секретаријата/одељења. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- надзираном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

(*иошйис*)

МОДЕЛ 11.

Решење о забрани – заштита природе (заштићено подручје)

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив ордана, име и њезиме инспектора),
 чија је легитимација број _____ од _____ године, на основу члана 109. став 4. и члана 111. став 1. тач. 25) и 29) Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон), члана 119. став 5. и члана 121. став 1. тач. 7) и 7а) Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/1, 95/18 – др. закон и 71/21), члана _____ (Акџи о њројлашењу заштићеној њодручја) („Службени лист/гласник _____ ојшћине/града”, бр. ___/___), члана 28. став 2. и члана 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у поступку вршења инспекцијског надзора над _____ (идентификациони њодаци о надзираном субјекту), _____ (град/ојшћина), _____ (улица и број), у предмету заштите заштићеног подручја _____ доноси:

РЕШЕЊЕ

1. ЗАБРАЊУЈЕ СЕ надзираном субјекту _____ (идентификациони њодаци), извођење радова (или њредузимање радњи) _____ (ојис радова/радњи) на заштићеном подручју _____ (врста, назив и локација/њоложај заштићеној њодручја).

2. ЗАБРАНА из тачке 1. овог решења почиње да тече одмах по пријему овог решења.

3. Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење.

Образложење⁸⁸

Инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив општина ЈЛС), дана _____. године, у
 поступку ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора, над ____
 _____ (идентификациони подаци о надзираном
 субјекту), у предмету заштите заштићеног подручја у _____
 ул. _____, утврдио је следеће: _____

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чињеничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____. године.

Овлашћено лице у надзираном субјекту се изјаснило на записник инспектора

_____ (крајњак садржај изјаве).

Чланом 119. став 4. Закона о заштити природе прописано је да се јединици локалне самоуправе поверава вршење инспекцијског надзора над применом одредаба наведеног закона на заштићеним подручјима која проглашава надлежни орган јединице локалне самоуправе. Скупштина општине/града _____ донела је Одлуку о проглашењу заштићеног подручја _____, којом се предметно заштићено подручје сврстава у III категорију, као заштићено _____ (врста подручја) локалног значаја. Чланом _____ наведене одлуке, поред осталог, прописано је _____

Одредбама члана 8. Закона о заштити природе прописано је, између осталог, да су правно лице, предузетник и физичко лице који користе природне ресурсе, обављају грађевинске и друге радове, активности и интервенције у природи, дужни да поступају у складу са мерама заштите природе утврђеним у плановима, основама и програмима и у складу са пројектно-техничком документацијом тако да се избегну или на најмању могућу меру сведу угрожавање и оштећење природе, као и да по престанку радова и активности изврше санацију. Чланом 9. истог закона, између осталог, прописано је да се у поступку израде пројеката, радова и активности прибављају услови заштите природе, које издаје решењем надлежни завод за заштиту природе.

Чланом 120. став 1. тач. 7) и 8) Закона о заштити природе прописано је да инспектор за заштиту животне средине у вршењу инспекцијског надзора има право и дужност да утврђује радње које могу проузроковати промене и оштећења на заштићеном подручју, као и да спроводи непосредну заштиту, очување и коришћење заштићених природних добара. Одредбама члана 121. став 1. тач. 7) и

⁸⁸ Модел образложења се односи на дати пример мера у диспозитиву. Модел је инструктивног карактера и у сваком конкретном случају потребно га је прилагодити мерама које се изричу.

7а) истог закона, између осталог, прописано је да је инспектор у вршењу инспекцијског надзора овлашћен да забрани радње које могу проузроковати промене и оштећења на заштићеном подручју, еколошкој мрежи или другим заштићеним природним добрима и које су супротне акту о заштити, као и да забрани радње, односно извођење радова на заштићеном подручју који су супротни акту о заштити и правилнику о унутрашњем реду и чуварској служби.

Чланом 28. став 2. Закона о инспекцијском надзору прописано је да је инспектор овлашћен да изрекне меру забране вршења активности ако је неопходно да се, сагласно делокругу инспекције, предузму хитне мере ради спречавања или отклањања непосредне опасности по животну средину.

Чланом 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописано је да инспектор одлучује решењем о мерама управљеним према надзираном субјекту.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, одлучну чињеницу да је инспектор за заштиту животне средине утврдио да надзирани субјект у заштићеном подручју _____ предузима радње / изводи радове који могу проузроковати промене и оштећења на заштићеном подручју, инспектор је, у складу са наведеним одредбама Закона о заштити природе, а у смислу овлашћења датих у члану 111. став 1. тач. 25) и 29) Закона о заштити животне средине, члану 121. став 1. тач. 7) и 7а) Закона о заштити природе, члану 37. Закона о инспекцијском надзору, одлучио као у диспозитиву.

Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење, сходно одредби члана 124. став 3. Закона о заштити природе.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара, и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се преко овог секретаријата/одељења. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- надзираном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

(*йоййис*)

МОДЕЛ 12. Решење – комбиноване мере

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ године
_____

На основу члана __ став __ тачка __ Закона о _____
(*навођење основа у посебном закону*), члана 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), инспектор за заштиту животне средине _____
_____ (*назив општине, име и презиме инспектора*), чија је легитимација број _____ од _____ године, у поступку редовног/ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора над надзираним субјектом _____ (*идентификациони елементи*), доноси

РЕШЕЊЕ

1. Налаже се надзираном субјекту _____
да _____
_____ (*опис налога за предузимање, обуставу или вршење неке радње*).

Рок: _____.

2. Забрањује се надзираном субјекту _____
да _____ (*опис забране*).
Дејство ове мере почиње од дана пријема овог решења и траје све док _____

3. Указује се надзираном субјекту на могућност наступања штетних последица које могу проистећи из _____
(*опис штећних последица које могу проистећи из пословања или пословања надзираног субјекта*), па се налаже надзираном субјекту да, без одлагања, а најкасније у року од _____ од пријема овог решења, предузме одговарајуће мере предострожности с циљем спречавања настанка могућих штетних последица, и то _____ (*опис*).

4. Надзирани субјект ће обавестити инспекцију за заштиту животне средине о извршењу овог решења и доставити доказе о томе у року од _____

5. Жалба изјављена на ово решење не одлаже његово извршење.

Образложење

У поступку редовног/ванредног теренског и канцеларијског инспекцијског надзора над надзираним субјектом, инспектор за заштиту животне средине је утврдио: _____

_____ (опис чињеница које су утврђене у инспекцијском надзору и доказа на основу којих су те чињенице утврђене).

Одлучне чињенице су утврђене на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, у смислу чл. 10. и 116. Закона о општем управном поступку и члана 21. Закона о инспекцијском надзору.

О спроведеним радњама у поступку инспекцијског надзора и утврђеном чињеничном стању сачињен је записник бр. _____ од _____ године.

Закон о _____ у члану ____ прописује _____

Закон о инспекцијском надзору у члану 26. став 1. прописује да инспектор решењем изриче одговарајуће превентивне мере ако је то потребно да би се спречио настанак незаконитости и штетних последица. Истим законом је, у члану 27. став 1, прописано да ако открије незаконитост у пословању или поступању надзираног субјекта, инспектор му указује на незаконитост и опомиње га због тога, у складу са овлашћењима прописаним у посебном закону, налаже или предлаже мере и оставља примерен рок за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, и то уноси у записник о инспекцијском надзору. Ставом 5. овог члана прописано је да инспектор може без одлагања донети решење којим изриче мере за отклањање незаконитости, без претходног указивања на незаконитост и остављања рока за отклањање незаконитости и штетних последица и испуњавање прописаних обавеза, ако то налаже неопходност предузимања хитних мера ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни или животињски свет. Ставом 6. овог члана предвиђено је да инспектор може истовремено изрећи више мера за отклањање незаконитости.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, инспектор је утврдио да надзирани субјект није испунио захтеве и обавезе прописане чл. ____ Закона о _____ и чл. ____ Правилника о _____

Инспектор је, такође, узимајући у обзир све околности случаја које указују на висок ризик од настанка озбиљне штете, а сагласно правилима о процени ризика,

утврдио да постоји неопходност изрицања хитних корективних и превентивних мера ради спречавања или отклањања непосредне опасности по живот или здравље људи, у складу са чл. 26. и 27. Закона о инспекцијском надзору.

Како је надзирани субјект поступио супротно прописаним захтевима и обавезама, те како постоји неопходност изрицања хитних мера, стекли су се услови за доношење овог решења и изрицање мера из тач. 1, 2) и 3) диспозитива овог решења.

Чланом 39. став 4. Закона о инспекцијском надзору прописано је да, изузетно од одложеног дејства жалбе прописаног ставом 3. истог члана, жалба не одлаже извршење решења када је сагласно делокругу инспекције неопходно предузимање хитних мера ради спречавања или отклањања опасности по заштићена добра и права, односно облик јавног интереса који се штити, што је републички инспектор оценио _____

_____ (навести посебне разлоге да жалба не одлаже решење извршења, односно одредбу посебног закона).

Из наведених разлога, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара, и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се преко овог секретаријата/ одељења. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- надзираном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____ (поштом)

МОДЕЛ 13. Решење о исправци грешке

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____, године
_____

На основу члана 144. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), инспектор за заштиту животне средине _____ (назив *орјана, име и презиме, број летиштимације*) у предмету _____ (назив *надзираној субјекта / стјранке*), доноси

РЕШЕЊЕ

У решењу бр. _____ од _____ 20____ године, исправља се следећа грешка: _____, и то тако да треба да гласи: _____.

Решење о исправци почиње да производи правна дејства од када и решење које се исправља или, ако је исправка неповољна по странку, од када странка буде обавештена о исправци.

Образложење

Овај орган је донео решење број _____ од _____. 20____ године којим је _____ (назив / име и презиме *надзираној субјекта / стјранке на коју се решење односи као и право, односно обавеза на које се решење односи*).

У решењу је направљена грешка _____ (навести *грешку – у именима или бројевима, писању или рачунању или друје очигледне нетачности*), па је ту грешку, у смислу члана 144. Закона о општем управном поступку, требало исправити, са правним дејством од дана од кога производи правно дејство решење које се исправља (или ако је *исправка неповољна по странку, од када стјранка буде обавештена о исправци*).

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се преко овог органа. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Достављено:

- надзираном субјекту/странци
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*иошйис*)

МОДЕЛ 14.**Предлог за одузимање дозволе за управљање отпадом**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ . године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине _____
 (назив ордана), на основу члана 67. став 2. тачка ____ Закона о управљању отпадом
 („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др. закон) подноси на-
 длежном органу за издавање дозвола за управљање отпадом _____
 _____ (назив ордана)

ПРЕДЛОГ ЗА ОДУЗИМАЊЕ ДОЗВОЛЕ

која је издата Решењем о издавању дозволе за _____
 (назив решења о издавању дозволе за ујрављање отпадом), регистарског броја
 _____ (рејисџарски број решења), које је издало _____
 (надлежни ордан за издавање дозвола за ујрављање отпадом), бр. _____
 (број решења) од _____ године оператеру _____ (назив јавној
 лица коме је издајта дозвола), ул. _____ (седниште и адреса),
 _____ (место).

Због тога што _____
 _____
 _____

_____ (чињенични опис радње из које
 произлази јавни основ за одузимање дозволе за ујрављање отпадом; чињенично
 стање треба изложити језиковито и концизно, али још јуно, тако да се наведу
 све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона) услед чега оператер
 _____, ул. _____, _____ није поступао у складу
 са чланом 67. став 2. тачка ____ Закона о управљању отпадом, а што је у вези са
 чланом 67. став 1. тачка ____ истог закона.

На основу претходно изложеног, предлажем да надлежни орган за издавање
 дозвола, донесе одлуку на основу савесне и брижљиве оцене свих приложених и
 других доказа које сматра потребним.

Образложење

Дана _____ године у _____ инспектор за заштиту животне средине је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта и том приликом утврдио: _____

Докази:

- _____
- _____

Имајући све наведено у виду, инспектор за заштиту животне средине, поднео је надлежном органу за издавање дозвола, _____ (назив ордана), предлог за одузимање Решења о издавању дозволе за _____ (назив решења о издавању дозволе за ујрављање ошћиадом), регистарског броја _____ (рејистарски број решења), које је издало _____ (надлежни ордан за издавање дозвола за ујрављање ошћиадом), бр. _____ (број решења) од _____ године оператеру _____ (назив йравној лица коме је издајиа дозвола), ул. _____ (седишће и адреса), _____ (место), налазећи да су се стекли законски разлози за подношење овог предлога.

Прилози:

- докази наведени у овом прилогу

Достављено:

- _____ (наведеном ордану)
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(йошћис)

(м. й.)

МОДЕЛ 15.**Захтев за покретање прекршајног поступка
против правног и одговорног лица**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ 20____. године

ПРЕКРШАЈНИ СУД У _____

_____ (улица и број, град/општина)

На основу члана 179. Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – одлука УС, 91/19 – др. закон и 91/19), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана ____ став ____ Закона о _____ (посебан закон којим је прописан прекршај), инспектор за заштиту животне средине _____ (назив органа и организационе јединице) подноси

ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

против:

1. _____ (назив правног лица), матични број: _____, ПИБ: _____, седиште и адреса: _____, као правног лица,
2. _____ (име и презиме), ЈМБГ: _____, занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу: _____, место и адреса становања: _____, место и адреса запослења: _____, држављанин _____, као одговорног лица у правном лицу;

(Напомена: Ако су доступни, у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу којем се захтев подноси: место и датум рођења, број телефона, име и адреса, број телефона на радном месту, бројеви словних рачуна правног лица.)

Због тога што су:

Дана _____ 20___. године у _____
 _____ (чињенични опис радње из које
 произлази њравно обележје прекршаја, време, место и начин извршења, штећне
 последице и друге чињенице и околности потребне да се прекршај што тачније
 одреди; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али поштом,
 иако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона),
 због чега постоји основана сумња да су извршили прекршај из члана _____. став
 _____. тачка _____) и члана _____. став _____, у вези са чланом _____. став _____. Закона о
 _____.

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

Да Суд покрене и спроведе прекршајни поступак против окривљених, те да се
 у току прекршајног поступка изведу докази:

- читањем записника о инспекцијском надзору број _____
 од _____ године, као и извршењем увида у доказе који су прилози уз
 овај записник и чине његов саставни део;
- саслушањем у својству окривљених правног лица и одговорног лица у прав-
 ном лицу против којих је поднет овај захтев за покретање прекршајног по-
 ступка, које је потребно позвати са назначених адреса;
- саслушањем у својству сведока: _____ (име и презиме
 и адреса).

Да Суд, након спроведеног поступка, огласи окривљене одговорним за прекр-
 шај и изрекне им законом прописане прекршајне санкције.

Против окривљених није покренут кривични поступак или поступак за привред-
 ни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Образложење⁸⁹

Дана _____ 20___. године у _____ инспектор за заштиту
 животне средине _____ је извршио инспекцијски надзор
 _____, и том приликом утврдио: _____
 _____ (чињенични опис радње из
 које произлази њравно обележје прекршаја, начин извршења, штећне последице, др-
 жање пријављеној после учињеној дела и друге релевантне чињенице и околности).

⁸⁹ Образложење у једноставнијим стварима може да изостане.

Докази: _____

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама окривљених стекла сва обележја овог прекршаја.

У време извршења прекршаја и вршења инспекцијског надзора другоокривљени је имао својство одговорног лица у окривљеном правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води АПР
- _____

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о прекршајима, обавестите о исходу поступања по овом захтеву.

Прилози:

- докази наведени у овом захтеву

Достављено:

- Прекршајном суду у _____,
- у списе предмета – архиви

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 16.**Захтев за покретање прекршајног поступка против предузетника**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ 20____. године

ПРЕКРШАЈНИ СУД У _____

_____ (улица и број, бр./оштина)

На основу члана 179. Закона о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16 – одлука УС, 91/19 – др. закон и 91/19), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана __. став __. Закона о _____ (закон којим је прописан прекршај), инспектор за заштиту животне средине _____ (назив органа и организационе јединице) подноси

ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

против:

_____ (име и презиме), ЈМБГ: _____,
 занимање: _____, место и адреса становања: _____,
 место и адреса запослења: _____, држављанин _____,
 _____ (назив и седиште радње), матични број радње: _____,
 ПИБ радње: _____, као предузетника;

(Напомена: Ако су доступни, у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу прописаном којим се захтев подноси: место и датум рођења, број телефона, име и адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна.)

Због тога што је:

Дана _____ 20____. године _____

(чињенични опис радње из које произлази јавно обележје прекршаја, време, место и начин извршења, штећне последице и друге чињенице и околности којима је потребно да се прекршај што тачније одреди; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али још јуно, иако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона), због чега постоји основана сумња да је извршио прекршај из члана ____ . став ____ . тачка ____) и члана ____ . став ____ . у вези са чланом ____ . став ____ . Закона о _____.

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

Да Суд покрене и спроведе прекршајни поступак против окривљеног, те да се у току прекршајног поступка изведе доказ:

- читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, као и извршењем увида у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- саслушањем у својству окривљеног лица против којег је поднет овај захтев за покретање прекршајног поступка, кога је потребно позвати са назначене адресе;
- саслушањем у својству сведока: _____ (име и презиме и адреса).

Да Суд, након спроведеног поступка, огласи окривљеног одговорним за прекршај и изрекне му законом прописане прекршајне санкције.

Против окривљеног није покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Образложење⁹⁰

Дана _____ 20__ . године у _____ инспектор за заштиту животне средине _____ је извршио инспекцијски надзор _____, и том приликом утврдио: _____

_____ (чињенични опис радње из које произлази јавно обележје прекршаја, начин извршења, штећне последице, држање пријављеној после учињеној дела и друге релевантне чињенице и околности).

Докази: _____

⁹⁰ Образложење у једноставнијим стварима може да изостане.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама окривљеног стекла сва обележја овог прекршаја.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о прекршајима, обавестите о исходу поступања по овом захтеву.

Прилози:

- докази наведени у овом захтеву

Достављено:

- Прекршајном суду у _____,
- у списе предмета – архиви

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*йоййис*)

МОДЕЛ 17. Пријава за привредни преступ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ 20__ . године

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У _____

(улица и број, бр/оштина)

На основу члана 85. став 1. и члана 86. став 1. Закона о привредним преступима („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 – испр., 14/85, 10/86 – пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90, „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 – др. закон), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) и члана __. став __. Закона _____ (ио-себан закон којим је ирописан иривредни иресийуй) инспектор за заштиту животне средине _____ (назив орјана и орјанизационе јединице) подноси,

ПРИЈАВУ ЗА ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУП

против:

1. _____ (назив иравној лица),
матични број: _____, ПИБ: _____, седиште и адреса:
_____, законски заступник: _____,
_____ (груји иденџификациони иодаци од значаја),

као правног лица,

и

2. _____ (име и ирезиме), ЈМБГ: _____,
занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу:
_____, место и адреса становања: _____,
_____, место и адреса запослења: _____,
_____, држављанин/-ка Републике Србије, _____
(груји иденџификациони иодаци од значаја), као одговорног лица у правном лицу;

(Напомена: Ако су доступни, у пријави ће се навести и следећи подаци о лицу којем се пријава подноси: место и датум рођења, број телефона, имејл адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника.)

због тога што су:

Дана _____ 20__ . године у _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење привредног преступа, начин извршења, штећне последице и друге релевантне чињенице и околности; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али поједино, тако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона), због чега постоји основана сумња да су извршили привредни преступ из члана ____ . став ____ . тачка ____) и став ____ . у вези са чланом ____ . став ____ . Закона о _____ .

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

- да јавни тужилац покрене поступак за привредни преступ, предузме одговарајуће процесне радње и мере и против пријављених поднесе оптужни предлог надлежном привредном суду;
- да се у току поступка изведе доказ читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, као и изврши увид у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- да се саслушају у својству осумњичених и окривљених правно лице и одговорно лице у правном лицу против којих је поднета ова пријава за привредни преступ, које је потребно позвати са назначених адреса;
- да се у својству сведока саслушају:
  1. _____ (име и презиме и адреса);
  2. _____ (име и презиме и адреса);
- да се _____ (означење лица које треба истражити и предметна која служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности);
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом;
- да се за пријављене прибаве извештаји из казних евиденција;
- да се, након спроведеног поступка, утврђеног постојања привредног преступа и утврђене одговорности окривљених за овај привредни преступ, окривљени огласе одговорнима за привредни преступ и осуде по закону.

Против пријављених није покренут кривични поступак или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја привредног преступа који је предмет ове пријаве.

Образложење

Дана _____ 20__ . године у _____ инспектор за заштиту животне средине _____ је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде првопријављеног, и том приликом утврдио: _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење привредног преступа, начин извршења, штећне последице, држање пријављеног после учињеног дела и друге релевантне чињенице и околности).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____ 20__ . године, са доказима који су прилози овом записнику и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____
(означење ствари које треба истражити и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)
- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом

Чланом __. став __. Закона о _____ прописано је _____

Казненим одредбама члана __. став __. тачка __) овог закона прописан је привредни преступ за повреду обавезе из цитираних одредаба овог закона.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама пријављених стекла сва обележја овог привредног преступа.

У време извршења привредног преступа и вршења инспекцијског надзора другопријављени је имао својство одговорног лица у пријављеном правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР),
- _____,
- _____.

Против пријављених није покренут кривични поступак или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја привредног преступа који је предмет ове пријаве.

Имајући све наведено у виду, инспектор за заштиту животне средине _____ подноси Основном јавном тужилаштву ову пријаву за привредни преступ.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о привредним преступима, обавестите о исходу поступања по овој пријави.

Прилози:

- докази наведени у овој пријави

Достављено:

- ОЈТ у _____,
- у списе предмета – архиви

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 18. Кривична пријава

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ 20___. године

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У _____

(улица и број, бр./оштина)

На основу члана 280. ст. 1. и 3. и члана 281. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18) инспектор за заштиту животне средине _____ (назив органа и организационе јединице) подноси

КРИВИЧНУ ПРИЈАВУ

против:

_____ (име и презиме), ЈМБГ: _____,
занимање: _____, функција коју обавља у правном
лицу: _____, место и адреса становања:
_____, место и адреса запослења:
_____, држављанин/-ка Републике Србије,
_____ (други идентификациони подаци од значаја).

(Напомена: Ако су доступни, у пријави ће се навести и следећи подаци о лицу против којег се пријава подноси: место и датум рођења, број телефона, имејл адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника.)

због тога што је:

Дана _____ 20___. године у _____

(чињенични опис радње из које произлази извршење кривичног дела, начин извршења, штећне последице и групе релевантне чињенице и околности; чињенично стање треба изложити језиковито и концизно, али још јуно, тако да се наведу све битне чињенице и околности, служећи се језиком закона), због чега постоји основана сумња да је извршио кривично дело _____ из члана ____ став ____ . Кривичног законика („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 – испр., 107/05 – испр., 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19).

Стога,

ПРЕДЛАЖЕМ

- да јавни тужилац покрене поступак против пријављеног, предузме одговарајуће процесне радње и мере и пред надлежним судом подигне оптужницу;
- да се у току поступка изведе доказ читањем записника о инспекцијском надзору број: _____ од _____ 20__ . године, као и изврши увид у доказе који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део;
- да се пријављени саслуша у својству осумњиченог и окривљеног;
- да се у својству сведока саслушају: _____;
- да се _____; (означење списа које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом;
- да се, након спроведеног поступка, утврђеног постојања кривичног дела и утврђене кривице пријављеног за ово кривично дело, пријављени огласи кривим и осуди на казну по закону.

Против пријављеног није покренут поступак за привредни преступ или прекршајни поступак за дело које обухвата обележја кривичног дела за које се подноси ова кривична пријава.

Образложење

Дана _____ 20__ . године, инспектор за заштиту животне средине је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде пријављеног, и том приликом утврдио: _____

_____ (чињенични опис радњи из којих произлази извршење кривичног дела, начин извршења, штећне последице, држање пријављеног после учињеног дела и групе релевантне чињенице и околности).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, са доказима који су прилози уз овај записник и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____
(означење сѝиса које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)
- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са законом.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама пријављеног стекла обележја бића кривичног дела _____ из члана ____ став ____ Кривичног законика.

У време извршења кривичног дела и вршења инспекцијског надзора пријављени је имао својство одговорног лица у правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР)
- _____

Имајући све наведено у виду, инспектор за заштиту животне средине подноси Основном јавном тужилаштву ову кривичну пријаву и предлаже покретање кривичног поступка против пријављеног пред надлежним судом, те да суд по спроведеном поступку, прогласи пријављеног кривим и изрекне му кривичну санкцију по Кривичном законнику.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Законика о кривичном поступку, обавестите о исходу поступања по овој пријави.

Прилози:

- докази наведени у овој пријави

Достављено:

- ОЈТ у _____,
- у списе предмета– архиви

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(поштом)

МОДЕЛ 19.
Модел обавештења о извршењу заштитне мере
одузимања предмета – члан 312. ЗОП-а

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____, године

ПРЕКРШАЈНОМ СУДУ У _____
_____ (улица и број, бр/оштинина)

ПРЕДМЕТ: Обавештење о извршењу заштитне мере одузимања предмета у предмету број _____

На основу члана 312. Закона о прекршајима, обавештавамо вас да је заштитна мера одузимања предмета изречена Пресудом/Решењем суда број _____ од _____, 20__ године извршена на начин одређен одлуком суда, тако што је _____ (унесите прецизно начин извршења мере: продаја, предаја другој организацији уз навођење релевантне документације о извршењу мере).

Уколико мера није извршена унесите следећи текст:

На основу члана 312. Закона о прекршајима, обавештавамо вас да заштитна мера одузимања предмета изречена Пресудом/Решењем суда број _____ од _____, 20__ године НИЈЕ ИЗВРШЕНА, зато што је учинилац _____ из _____ самовољно отуђио/уништио одузети предмет _____ (или на други начин онемогућио извршење), што је утврђено _____ (законик или други доказ).

У складу са чланом 311. Закона о прекршајима, предлажемо да прекршајни суд посебним решењем обавезе учиниоца _____ из _____ да плати новчани износ који одговара тржишној вредности тог предмета у тренутку доношења решења.

Напомена: Инспекција је у обавези да обавести суд да мера није извршена и у случају постојања других разлога, који се не тичу учиниоца, већ су последица непоступања органа.

_____
(инспектор / овлашћено службено лице)

МОДЕЛ 20. Решење о извршењу преко другог лица

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ године
_____

Инспектор за заштиту животне средине⁹¹ _____
(назив ордана, име и презиме, број летицимације), на основу чл. 196. и 197. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у вези са чланом 41. став 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), у поступку управног извршења решења број _____/___ од _____ године, поступајући по службеној дужности, доноси

РЕШЕЊЕ О ИЗВРШЕЊУ

1. УТВРЂУЈЕ СЕ да је решење инспектора за заштиту животне средине _____ број _____/_____, од _____ 20__ године постало извршно дана _____. године, па се дозвољава његово извршење.

2. ПОЗИВА СЕ ИЗВРШЕНИК _____ да решење из претходног става изврши у накнадном року⁹² од _____ дана од дана пријема овог решења, односно да _____ (налоџ из диспозитива решења које се извршава).

3. Уколико извршеник у остављеном року не изврши наведено решење, оно ће се извршити преко другог лица.

4. Трошкове извршења сноси извршеник, о чему се по завршетку извршења доноси допунско решење.

5. Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења.

⁹¹ Образац се односи на ситуацију када решење доноси инспектор. Решење може донети друго службено лице, зависно од акта о организацији и систематизацији радних места органа.

⁹² Остављање накнадног рока према члану 196. став 3. Закона о општем управном поступку је могућност, а не и обавеза.

Образложење

Решењем инспектора за заштиту животне средине _____ (назив орџана ЈЛС), број: _____/____ од _____ године, наложено је извршенику да у року од _____ дана од дана пријема решења изврши меру из става 2. диспозитива овог решења, уз клаузулу да жалба изјављена против решења не одлаже његово извршење.⁹³

Наведено решење достављено је извршенику дана _____. године и, у смислу члана 190. став 2. Закона о општем управном поступку⁹⁴, постало је извршно дана _____. године.

Надзирани субјект, овде извршеник, није добровољно, у року одређеном решењем, извршио меру из става 2. диспозитива овог решења, што је инспектор за заштиту животне средине утврдио у контролном инспекцијском надзору, о чему је сачињен записник број _____, од _____. године.

Чланом 196. Закона о општем управном поступку прописано је, између осталог, да се решењем о извршењу утврђује да је решење постало извршно и одређују време, место и начин извршења.

Чланом 197. став 1. истог Закона, прописано је да, ако се извршеникова обавеза састоји од радње коју може предузети и друго лице, а извршеник радњу не предузме у целини или је предузме делимично, радња се предузима преко другог лица, о трошку извршеника.

С обзиром на то да је наведено решење постало извршно, а извршеник у остављеном року није добровољно извршио решење и да се ради о обавези коју може извршити друго лице, то је, применом чл. 196. и 197. Закона о општем управном поступку, одлучено као у диспозитиву овог решења.

Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења сходно одредби члана 202. став 1. Закона о општем управном поступку.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од осам дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком

93 Констатација да жалба не одлаже извршење решења уноси се само када је то диспозитивом решења одређено.

94 Овај став је у сваком конкретном случају потребно прилагодити ситуацији из члана 190. став 2. ЗУП-а. Првостепено решење постаје извршно 1) истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена; 2) обавештавањем странке, ако жалба није дозвољена; 3) обавештавањем странке, ако жалба не одлаже извршење решења; 4) кад се све странке одрекну права на жалбу; 5) обавештавањем странке о решењу којим се жалба одбацује или одбија.

административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се другостепеном органу. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- извршенику
- У списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

(*поштом*)

МОДЕЛ 21.

Решење о управном извршењу посредном принудом

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ 20___. године

Инспектор за заштиту животне средине (*назив ордана, име и презиме, бр. летишма-мације*) на основу чл. 196. и 198. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у вези са чланом 41. став 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), у поступку управног извршења решења број _____/____ од _____ 20___. године, поступајући по службеној дужности, доноси

РЕШЕЊЕ О ИЗВРШЕЊУ

1. УТВРЂУЈЕ СЕ да је решење инспектора за заштиту животне средине _____ број _____/____, од _____ 20___. године постало извршно дана _____ године, па се дозвољава његово извршење.

2. ПОЗИВА СЕ ИЗВРШЕНИК _____ да решење из претходног става изврши у накнадном року⁹⁵ од _____ дана од дана пријема овог решења, односно да _____, под претњом новчане казне у износу од _____ динара⁹⁶, уколико извршеник у остављеном року не изврши наведено решење.⁹⁷

3. Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења.

⁹⁵ Остављање накнадног рока према члану 196. став 3. Закона о општем управном поступку је могућност, а не и обавеза.

⁹⁶ Уколико у моменту доношења решења нису познати подаци на основу којих се у складу са ЗУП-ом одређује новчана казна, у овом решењу, којим се казна запређује, може се износ одредити описно, на пример, за физичко лице „половина просечне месечне зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходном месецу”, а за правно лице „половина његових месечних прихода које је остварило у Републици Србији у претходној години”. У оба случаја то су минимални износи, од којих се у инспекцијском надзору најчешће и полази, због поштовања начела сразмерности.

⁹⁷ Када је извршеник правно лице, казна се може изрећи и одговорном лицу у правном лицу, на начин који је прописан за физичко лице (члан 41. став 5. Закона о инспекцијском надзору).

Образложење

Решењем инспектора за заштиту животне средине _____, број _____/____ од _____. 20____. године, наложено је извршенику да у року од _____ дана од дана пријема решења изврши меру из става 2. диспозитива овог решења, уз клаузулу да жалба изјављена против решења не одлаже његово извршење.⁹⁸

Наведено решење достављено је извршенику дана _____. 20____. године и, у смислу члана 190. став 2. Закона о општем управном поступку, постало је извршно дана _____ 20____. године.⁹⁹

Надзирани субјект, овде извршеник, није добровољно, у року одређеном решењем, извршио меру из става 2. диспозитива овог решења, што је инспектор утврдио у контролном инспекцијском надзору, о чему је сачињен записник број _____, од _____. 20____. године.

Чланом 196. Закона о општем управном поступку прописано је, између осталог, да се решењем о извршењу утврђује да је решење које се има извршити постало извршно и одређују се време, место и начин извршења.

Чланом 198. став 1. Закона прописано је да, уколико извршење преко другог лица није могуће или није погодно да се постигне сврха извршења, орган који спроводи извршење принудиће извршеника на испуњење обавезе изрицањем новчане казне, а ставом 2. истог члана прописано је, између осталог, да се физичком лицу новчана казна изриче у распону од половине просечне месечне зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходном месецу до две просечне годишње зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходној години, према подацима органа надлежног за послове статистике (правном лицу новчана казна изриче се у распону од половине његових месечних прихода до десет процената његових годишњих прихода које је остварило у Републици Србији у претходној години). Ставом 3. наведеног члана прописано је да новчана казна може поново да се изрекне све док извршеник не испуни обавезе из решења.

Чланом 41. став 5. Закона о инспекцијском надзору, инспектор може изрећи новчану казну у извршењу решења посредном принудом, поред правног лица, и одговорном лицу у правном лицу.

С обзиром на то да је наведено решење постало извршно, а извршеник у остављеном року није добровољно извршио решење и да се ради о обавези коју не

98 Констатација да жалба не одлаже извршење решења уноси се само када је то диспозитивом решења одређено.

99 Овај став је у сваком конкретном случају потребно прилагодити ситуацији из члана 190. став 2. ЗУП-а. Решење постаје извршно 1) истеком рока за жалбу, ако жалба није изјављена; 2) обавештавањем странке, ако жалба није дозвољена; 3) обавештавањем странке, ако жалба не одлаже извршење решења; 4) кад се све странке одрекну права на жалбу; 5) обавештавањем странке о решењу, којим се жалба одбацује или одбија.

може извршити друго лице, то је применом одредби чл. 196. и 198. ЗУП-а, одлучено као у диспозитиву овог решења.

Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења сходно одредби члана 202. став 1. Закона о општем управном поступку.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од осам дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се другостепеном органу. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- извршенику,
- писарници.

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 22.**Решење о изрицању новчане казне правном и одговорном лицу**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ 20____. године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине (*назив ордана, име и презиме, број летићимације*) на основу чл. 198. и 199. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у поступку управног извршења решења број _____/____ од _____ 20____. године, поступајући по службеној дужности, доноси

**РЕШЕЊЕ
 О ИЗРИЦАЊУ НОВЧАНЕ КАЗНЕ**

1. Извршенику, правном лицу _____, са седиштем у _____, ул. _____ бр. _____, изриче се новчана казна у износу од _____ динара, а _____, _____ (*функција у њравном лицу*), као одговорном лицу у правном лицу, новчана казна у износу од _____ динара, које су запрећене правном и одговорном лицу решењем о извршењу број _____/____ од _____ 20____. године, због непоступања по наведеном решењу, односно неизвршења решења инспектора број _____/____ од _____ 20____. године.

2. Извршеник је дужан да новчану казну из тачке 1 овог решења плати у року од _____ дана од дана пријема овог решења на рачун буџета _____ бр. _____, по моделу 97, позив на број _____ и у истом року о томе обавести инспектора за заштиту животне средине.

3. Уколико се уплата изречене новчане казне не изврши у предвиђеном року, њена наплата извршиће се преко јавног извршитеља, у складу са прописима који ма се уређује извршење и обезбеђење, са урачунатом законском затезном каматом, почев од дана извршности овог решења.

4. Извршенику се одређује поновни рок од _____ дана од дана достављања овог решења да изврши обавезе које су му наложене решењем број _____/____ од _____ 20____. године на начин одређен решењем о извршењу број _____/____ од _____ 20____. године. У противном, по службеној

дужности, поступак извршења решења ће се наставити изрицањем нове новчане казне извршенику правном лицу у висини половине месечних прихода које је остварило у Републици Србији у претходној години, а одговорном лицу у правном лицу у висини једне просечне годишње зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходној години.

5. Жалба изјављена на ово решење, не одлаже извршење сходно члану 202. став 1. Закона о општем управном поступку.

Образложење

Решењем о извршењу инспектора за заштиту животне средине _____ број _____/_____ од _____ 20____. године утврђено је да је решење инспектора за заштиту животне средине _____ бр. _____/_____ од _____ 20____. године постало извршно дана _____ 20____. године и одређено је да ће се решење извршити изрицањем новчане казне у износу од _____ динара (словима), правном лицу _____, што представља половину његових месечних прихода које је остварило у Републици Србији у претходној години, а _____, _____, као одговорном лицу у правном лицу, новчана казна у износу од _____ динара, што представља половину просечне месечне зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији, у претходном месецу, уз одређивање додатног рока за извршење обавезе.

Одредбом члана 198. став 2. Закона о општем управном поступку прописано је да се физичком лицу новчана казна изриче у распону од половине просечне месечне зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходном месецу до две просечне годишње зараде по запосленом, са порезима и доприносима, која је остварена у Републици Србији у претходној години, према подацима органа надлежног за послове статистике, а правном лицу у распону од половине његових месечних прихода до десет процената његових годишњих прихода које је остварио у Републици Србији у претходној години, а ставом 3. да новчана казна може поново да се изрекне све док извршеник не испуни обавезе из решења.

Чланом 41. став 5. Закона о инспекцијском надзору, инспектор може изрећи новчану казну у извршењу решења посредном принудом, поред правног лица, и одговорном лицу у правном лицу.

Чланом 41. став 6. Закона о инспекцијском надзору прописано је да новчане казне изречене у извршењу решења посредном принудом извршава јавни извршитељ, у складу са прописима којима се уређује извршење и обезбеђење.

Одредбом члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку прописано је да се новчана казна уплаћује у корист буџета из којег се финансира орган који је изрекао новчану казну.

Како је у поступку контролног инспекцијског надзора дана _____. 20 ____ године утврђено и контролним записником од наведеног дана констатовано да извршеник није извршио обавезу ни у року додатно одређеном решењем о извршењу, стекли су се услови из чл. 198. и 199. Закона о општем управном поступку за изрицање запређене новчане казне и запређење новом новчаном казном за случај неизвршења обавезе из решења, при чему су динарски износи новчаних казни одређени на основу података које је инспектор утврдио увидом у јавно доступне податке о пословним приходима извршеника правног лица преко интернет странице Агенције за привредне регистре, односно према подацима органа надлежног за послове статистике за одговорно лице у правном лицу.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од осам дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се другостепеном органу. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- извршенику
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

(*поштом*)

МОДЕЛ 23. Решење о извршењу непосредном принудом

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА/ГРАД
Општинска/Градска управа
Организациона јединица
Број: _____/_____
Дана _____ године
_____

Инспектор за заштиту животне средине¹⁰⁰ (*назив ордана, име и њезиме, број лее-
иийимације*), на основу чл. 192. и 196. став 1. Закона о општем управном поступку
(„Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), у вези са чланом
41. став 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18
– др. закон и 95/18), у поступку управног извршења решења број _____/_____
од _____ године, поступајући по службеној дужности, доноси

РЕШЕЊЕ О ИЗВРШЕЊУ

1. Утврђује се да је решење број: _____ од _____
године постало извршно дана _____ године и да извршеник _____
_____ (*идентификациони подаци*) није у року одређеном
тим решењем испунио обавезу која му је тим решењем наложена.

2. Утврђује се да су испуњени услови да се решење из става 1. диспозитива овог
решења изврши непосредном принудом, без одлагања, па се одређује извршење
тог решења печатењем објекта извршеника на адреси _____
_____, што ће
се извршити дана _____ године / у периоду од _____ до _____ године.

3. Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења.

Образложење

Решење _____ инспектора број: _____
од _____ године постало је извршно дана _____ године, _____
_____ (*навесити начин на који је решење
постало извршно: нпр. испреком рока за жалбу, ако жалба није изјављена или*

¹⁰⁰ Образац се односи на ситуацију када решење доноси инспектор. Решење може донети друго
службено лице, зависно од акта о организацији и систематизацији радних места органа.

обавештавањем сйранке – извршеника (надзираној субјекта), ако жалба не оглаже извршење), у складу са чланом 190. став 2. тачка __) Закона о општем управном поступку. Надзирани субјект, овде извршеник, није добровољно у року одређеним овим решењем испунио обавезу која му је наложена овим решењем, тако што није

_____ (ојис обавезе која је наложена решењем), што је _____ инспектор утврдио у контролном инспекцијском надзору, у складу са чланом 41. став 2. у вези са чланом 6. став 5. Закона о инспекцијском надзору. О овом контролном инспекцијском надзору је сачињен записник број: _____ од _____ године.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, овим решењем дозвољава се извршење предметног решења.

Утврђено је да се извршење решења не може, односно не може у потребном року спровести извршењем преко других лица или посредном принудом (путем новчаних казни), односно да сврха извршења обавезе не може, односно не може у потребном року да се постигне извршењем преко другог лица или изрицањем новчане казне у складу са чл. 197. и 198. Закона о општем управном поступку, с обзиром на то да _____ (ојис утврђених чињеница). Следствено, а у складу са чланом 41. став 4. Закона о инспекцијском надзору и чланом 200. Закона о општем управном поступку, утврђено је да су испуњени услови да се решење изврши непосредном принудом, односно да се сврха извршења обавезе постиже извршењем које се спроводи непосредном принудом, због чега је одређено извршење овог решења печатењем објекта извршеника на адреси _____, дана _____ године / у периоду од _____ до _____ године.

Жалба изјављена против овог решења не одлаже извршење решења сходно одредби члана 202. став 1. Закона о општем управном поступку.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од осам дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се другостепеном органу. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- извршенику
- У списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

(поштом)

МОДЕЛ 24.**Модел решења првостепеног органа у поступку по жалби**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године
 _____

Инспектор за заштиту животне средине _____
 _____ (назив органа, име и презиме инспектора), чија је легитимација број _____ од _____ године, на основу члана 165. став 1. у вези са чланом 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење), а у вези са чланом __. став __. Закона о _____ („Службени гласник РС”, бр. _____) (йосебан закон) и чланом 37. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18), у поступању првостепеног органа по жалби изјављеној на решење број: _____ од _____, коју је дана _____ поднео _____ (идентификациони елементи, укључујући лично име или назив странке и њених заступника и њихово пребивалиште или седиште) (у даљем тексту: надзирани субјект), у предмету инспекцијског надзора који се односи на _____, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Поништава се решење _____,
 број _____ од _____ године.

2. _____
 _____

_____ (одлука којом се удовољава жалбеном захтеву)

3. Ово решење замењује ожалбено решење овог органа број: _____
 од _____.

Образложење

У поступку редовног / ванредног инспекцијског надзора над применом _____, у објекту _____, адреса _____, у коме се обавља _____ делатност/активност _____, који припада / којим управља

надзирани субјект _____, са седиштем у _____, матични број: _____, ПИБ: _____, одговорно лице: _____ из _____, _____ (функција одговорног лица), _____ инспектор за заштиту животне средине је утврдио _____, те је применом _____ (йосебан закон и йодзаконски акти), донео решење број: _____ од _____, којим је изрекао управне мере _____ (навођење и опис управних мера изречених решењем инспектора).

Против овог решења надзирани субјект је благовремено поднео жалбу дана _____, побијајући ово решење из следећих чињеничних и правних разлога: _____, тражећи да првостепени/другостепени орган поништи ожалбено решење из наведених разлога и утврди да _____ (жалбени захтев).

Чланом 165. Закона о општем управном поступку, прописано је: да првостепени орган може да замени ожалбено решење како би удовољио жалбеном захтеву (став 1); да се новим решењем побијано решење поништава, ако законом није друкчије прописано (став 2), као и да првостепени орган може да допуни поступак ако нађе да је то неопходно (став 3).

Поступајући по овој жалби, првостепени орган је допунио поступак¹⁰¹, спровођењем допунског инспекцијског надзора, јер је нашао да је то неопходно ради утврђивања чињеница које су од значаја за одлуку у овој ствари, сагласно члану 165. став 2. Закона о општем управном поступку.

У допунском поступку утврђено је следеће: _____

Законом о _____ (йосебан закон), прописано је _____

Разматрајући наводе жалбе, побијано решење, резултате допуњеног поступка по жалби и све списе који се односе на овај предмет, првостепени орган је нашао да жалбу треба усвојити и удовољити жалбеном захтеву жалиоца, а ожалбено решење поништити, те је у складу са чланом 165. став 1. Закона о општем управном поступку, одлучено као у диспозитиву овог решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба министру за заштиту животне средине у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се може изјавити и усмено на записник.

¹⁰¹ Поступак се допуњава ако се разлози жалбе односе на чињенично стање и повреду правила поступка.

Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од _____ динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. _____, по моделу 97, с позивом на број _____ и предаје се другостепеном органу. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Решење доставити:

- надзираном субјекту
- у списе предмета

Инспектор за заштиту
животне средине

_____
(*поштом*)

МОДЕЛ 25.

Записник о утврђујућем надзору – енергетска делатност

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године

ЗАПИСНИК О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

Састављен дана ____ . године у ____ часова у _____, _____ бр. ____ у предмету вршења редовног **ванредног** контролног допунског теренског канцеларијског **канцеларијског и теренског** инспекцијског надзора у погледу **контроле испуњености мера и услова заштите животне средине за обављање делатности складиштења моторних горива и трговине на мало моторним горивима.**

(опис предмета инспекцијског надзора)

Разлог за инспекцијски надзор: по захтеву надзираног субјекта.

(врста надзора)

Инспекцијски надзор извршио/-ли инспектор/-и:

1. Име и презиме _____ број сл. легитимације _____
 Замењен са: _____ број сл. легитимације _____
 2. Име и презиме _____ број сл. легитимације _____
 Замењен са: _____ број сл. легитимације _____

Инспекцијски надзор извршен као: **самосталан** заједнички

Инспекцијски надзор извршен код надзираног субјекта који је:

регистрован субјект нерегистрован субјект **правно лице**
 предузетник физичко лице
 организациони облик за који не постоји обавеза регистрације
 субјекат са јавним овлашћењима непознат субјекат

Пословно име и назив / име и презиме: _____ из _____, _____

матични број: _____, ПИБ: _____

Заступник / одговорно лице; _____ директор;

бр. л.к /пасоша _____; држављанство: _____

Пословна јединица _____

Седиште (адреса) _____

Контакт: _____ експерт/координатор за ЗЖС

Адреса становања: _____

Код надзираног субјекта је у току припреме плана инспекцијског надзора процењен

_____/_____ ризик

Код надзираног субјекта је пре инспекцијског надзора процењен

_____/_____ ризик

Код надзираног субјекта је у току инспекцијског надзора процењен

_____/_____ ризик

(низак, средњи, висок, кријичан)

Након што је присутном/-има предочен налог за инспекцијски надзор, чиме су упознати са његовим предметом, врши се инспекцијски надзор и предузима радња: **преглед објекта станице и документације** и констатује се следеће:

- увидом у јавно доступан Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре, утврђено да је надзирани субјект регистрован за обављање основне делатности _____; МБ _____; ПИБ _____;
- да Станица за снабдевањем горивом „_____”, _____, ул. _____ бр. _____ послује у саставу _____ са седиштем у _____, _____;
- да је на увид стављено Решење Секретаријата/Одељења за урбанизам и грађевинске послове број _____. године којим се одобрава употреба пословног објекта – станице за снабдевање горивом, на КП _____ К.О. _____, коју чине _____ објекат _____, спратности П+О, који се састоји од зграде за пословни објекат, настрешнице и лантерне, укупне бруто површине _____ m² (продајни објекат, надстрешница и лантерна), која представља и површину надземних етажа укупне нето површине _____ m² (продајни објекат, надстрешница и лантерна) и инжењерског објекта _____ категорије, који се састоји од челичних подземних резервоара за течна горива капацитета _____ m³, подељених _____ и резервоара за ТНГ капацитета _____ m³ са _____ паркинг места, изграђеног у свему у складу са грађевинском дозволом;
- да је на увид стављено Решење Секретаријата/Одељења за заштиту животне средине број: _____ од _____. године, којим се утврђује да за пројекат изградње станице за снабдевање горивом „_____” на КП бр. _____ КО _____ у _____ бб, чији је носилац пројект _____ није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину, уз обавезу да се при изградњи и редовном коришћењу објекта примене мере и услови заштите животне средине које је утврдио Секретаријат/одељење за заштиту животне средине, Решењем број _____ од _____. године.
- да се станица за снабдевање горивом састоји од: пословног објекта (П+О), продајно-угоститељског објекта; настрешнице и лантерне са _____ аутомата за точење горива и _____ подземна резервоара за течна горива

капацитета _____ m^3 , подељених на два дела (са дуплим плаштом и имају уграђену опрему за детекцију цурења горива) и резервоара за ТНГ капацитета _____ m^3 , укупне запремине око _____ m^3 , прописно обележених: Р1-капацитета _____ m^3 за „Г-дриве 100”, Р2- капацитета _____ m^3 за „Опти 95”; Р3-капацитета _____ m^3 за „Опти дизел” и Р5-капацитета _____ m^3 за „ТНГ ауто гас”, са _____ паркинг места;

- да се истакање горива обавља на укупно _____ точиона места, апарата за истакање горива; апарати су опремљени активним системом за повраћај бензинске паре, који је повезан са резервоарима;
- да се атмосферске отпадне воде са саобраћајних површина, системом сливника, ревизионих шахтова и атмосферског канала одводе на третман до сепаратора уља и масти, а потом испуштају у систем градске канализације, а отпадне воде из кухињског блока преводе преко гравитационог сепаратора и испуштају у јавну канализацију, а на увид је дат Извештај о испитивању квалитета отпадних вода овлашћеног правног лица, _____ из _____, за протекли квартал _____ године, број: _____ од _____ године за отпадне воде са манипулативних површина и Извештај за протекли квартал _____ године, број: _____ од _____ године за отпадну воду из кухињског блока, којима је утврђено да количине загађујућих материја у водама не прелазе МДК вредности одређене Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16); да се одржавање сепаратора уља и масти за нафтне деривате, као и преузимање таложног муља врши преко овлашћеног оператера, а на увид је стављен Документ о кретању опасног отпада, предат дана _____ године, оператеру „_____” из _____; да је на увид стављен Уговор закључен са „_____” доо из _____ од _____ године о редовном одржавању и чишћењу сепаратора масти и уља и збрињавању насталог отпада;
- да се у току редовног обављања делатности генерише отпад са карактеристикама секундарних сировина: папирна амбалажа, пластика, ПЕТ и МЕТ амбалажа и апсорбенти, који се разврставају и привремено складиште у ПВЦ контејнерима који се налазе на посебном платоу и прописно су обележени; генерисани отпад – папирну амбалажу збрињава овлашћени оператер „_____” из _____; на увид је дат Документ о кретању отпада за папирну и картонску амбалажу од _____ год;
- да поседују Уверење о оверавању мерила број: _____ од _____ године, издато од овлашћеног тела;
- да инспектор није утврдио изворе буке који би утицали на квалитет животне средине;
- да стационарни извор загађивања – агрегат, који служи као резерва у случају нестанка електричне енергије, нема обавезу прибављања извештаја о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух из емитера, с обзиром на то

да рад овог постројења не прелази 100 радних часова у току календарске године, а све сходно одредбама Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја из постројења за сагоревање;

- да поседују Упутство за поступање у случају удеса.

На увид је дат доказ да је уплаћена такса у износу од _____ динара (_____ динара) сагласно Тарифном броју 140. Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС”, бр. 43/03..., 98/20).

Опис откривених незаконитости: _____

Констатација законитог поступања:

На основу увида у документацију, извршеног инспекцијског надзора, сачињеног записника и утврђеног чињеничног стања, закључено је да: **нису утврђене незаконитости у области заштите животне средине.**

На основу наведеног може се констатовати да оператер „_____” **испуњава** услове из прописа о заштити животне средине за потребе енергетске лиценце за обављање делатности: трговина моторним и другим горивима на станицама за снабдевање превозних средстава, на локацији _____.

Други подаци и наводи од значаја за инспекцијски надзор: _____

Записник прочитан и надзирани субјект (присутно лице) на њега примедби **нема** – има: _____.

Инспекцијски надзор је извршен у присуству _____, функција _____, ЈМБГ: _____, тел./имејл, _____, започет дана _____ године у _____ часова, а завршен дана _____ године у _____ часова.

Записник је сачињен у _____ истоветних примерака, од којих се _____ доставља надзираном субјекту, а _____ за потребе инспекције.

Инспекцијски надзор је покренут:

- по службеној дужности:
  1. По плану инспекцијског надзора
  2. По представици
- Поводом захтева надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора.
- Поводом захтева другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку.

Налог за инспекцијски надзор

ДА НЕ

Допунски налог

ДА НЕ

Засебни налог

ДА НЕ

Надзирани субјект обавештен о инспекцијском надзору:

ДА _____ НЕ _____

хитност поступања по захтеву странке
/разлог изостављања обавештења/

Прилози:

- документација _____

_____
(потпис – надзирани субјект
/ присутно лице)

_____
Инспектор за заштиту
животне средине

Напомена:

_____ (надзирани субјект / њисућно
лице које се удаљило / одбило да потпише записник) се пре закључења записника
удаљило / одбило да потпише записник из следећих разлога _____

_____.

МОДЕЛ 26.
Записник о утврђујућем надзору – ИПАРД
подстицаји – корисник правно лице¹⁰²

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ОПШТИНА/ГРАД
 Општинска/Градска управа
 Организациона јединица
 Број: _____/_____
 Дана _____ године

ЗАПИСНИК О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

1. Општи подаци о надзору и надзираном субјекту

Записник сачињен дана _____, 20____. године у предмету вршења ван-редног, теренског и канцеларијског инспекцијског надзора у погледу: **контроле испуњености услова заштите животне средине, по захтеву за утврђивање услова за ИПАРД подстицаје у области пољопривреде и руралног развоја, надзираног субјекта** _____.

Инспекцијски надзор је извршио инспектор за заштиту животне средине _____, број легитимације _____.

Инспекцијски надзор је извршен као самосталан.

Подаци о надзираном субјекту:

Пословно име: _____

Седиште _____

ПИБ: _____

Матични број: _____

Заступник / одговорно лице: _____

Радно место: _____

ЈМБГ: _____

Контакт особа: _____

Инспекцијски надзор на терену је започет дана _____. године у _____ часова и завршен је истог дана у _____ часова.

Инспекцијски надзор је извршен на локацији _____

¹⁰² Овај модел који је инструктивног карактера може се прилагодити и када је корисник предузетник или пољопривредно газдинство.

Инспекцијски надзор извршен је на основу Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, број 135/04, 36/09, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон), Правилника о условима заштите животне средине које морају да испуне корисници ИПАРД подстицаја („Службени гласник РС”, број 26/19) и осталих прописа из области заштите животне средине, као и Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, број 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18).

Налог за инспекцијски надзор број _____ од _____ године.

Надзирани субјект: Привредно друштво _____ је дана _____ године електронском поштом обавештен о предстојећем инспекцијском надзору, потврђен пријем.

Ванредни утврђујући канцеларијски и теренски инспекцијски надзор је започет уручивањем налога за инспекцијски надзор лицу које је присуствовало надзору: _____. Налог за инспекцијски надзор је потписало лице које је присуствовало надзору, при чему је задржало један примерак за сопствене потребе.

2. Предмет инспекцијског надзора

Поступање према одредбама Закона о заштити животне средине ради утврђивања испуњености услова са аспекта заштите животне средине за правно лице које остварује право на ИПАРД подстицаје, а по захтеву Управе за аграрна плаћања број _____ од _____ године, након исплате подстицаја.

3. Ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку

Пре почетка инспекцијског надзора, прикупљени су подаци од значаја за предстојећи надзор преко информационог система и других база података, као и непосредним сазнањем и информисањем и на други одговарајући начин, и прибављене су јавне исправе и подаци из евиденција, односно регистара које воде надлежни државни органи и органи јединица локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски надзор, и то:

– Подаци о привредном друштву добијени од Управе за аграрна плаћања Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

4. Радње предузете ради утврђивања чињеница

1. **Контролна листа:** Листа контроле испуњености услова у области заштите животне средине за правна лица и предузетнике који остварују право на ИПАРД подстицаје.

2. Увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења:
- увид у информациони систем АПР-а,
  - структура _____ производње, добијена од Управе за аграрна плаћања Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, издата од Министарства финансија – Управе за трезор, од _____ године,
  - подаци о привредном друштву, добијени од Управе за аграрна плаћања Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде,
  - Решење бр. _____ од _____ године које је издала Општинска/ Градска управа, Одељење за _____, а којим је дата сагласност на студију о процени утицаја на животну средину / решење да није потребна процена утицаја затеченог стања на животну средину производно-пословног објекта намењеног за _____, на катастарској парцели број _____ КО _____.
3. Увид у личну карту или другу јавну исправу подобну за идентификацију лица:
 Име, име оца, презиме: _____
 Датум рођења: _____
 Место рођења: _____
 Адреса пребивалишта: _____
 ЈМБГ: _____
4. Увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, уговоре, планске документе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор:
- Купопродајни уговори бр. _____,
  - Потврда о _____,
  - Уговор о сервисирању _____,
  - Уговор о испитивању квалитета отпадних вода на годишњем нивоу са издавањем појединачних извештаја,
  - Извештај о испитивању отпадних вода бр. _____ од _____ године, издат од _____,
  - Акциони план бр. _____ (ако је потребан),
  - Уговор за мерење емисије загађујућих материја у ваздух _____,
  - Извештај о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух бр. _____,
  - Уговор о продаји истрошених пнеуматика бр. _____ године, закључен са _____, који је овлашћен за сакупљање, транспорт и откуп неопасног отпада,
  - Уговор бр. _____ од _____ године закључен са овлашћеним оператером _____ о испорукама амбалажног отпада (мешани папир, картон, најлон, стреч, мешани најлон, тврда пластика, дрвене палете),
  - Уговор о одржавању и оправкама опреме, бр. _____ од _____ године, закључен са _____,

- Уговор бр. _____ од _____ . године, закључен са предузећем _____ са предметом: коришћење услуга редовног одржавања и контроле техничке исправности возила,
- Документ о кретању отпада (индексни број отпада _____) од _____ . године, издат од стране примаоца отпада _____,
- Изјава надзираног субјекта и другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку: _____

5. Увиђај, односно преглед и провера локације, земљишта, објеката, пословног и другог нестамбеног простора, постројења, уређаја, опреме, прибора, возила и других наменских превозних средстава, других средстава рада, производа, предмета који се стављају у промет, робе у промету и других предмета којима надзирани субјект обавља делатност или врши активност, као и других предмета од значаја за инспекцијски надзор:

Током теренског инспекцијског надзора на наведеној локацији затечена је инвестиција _____ (ближи опис инвестиције) наведена у захтеву: _____, о чему је направљена фото документација.

5. Утврђено чињенично стање

Поступајући по захтеву Управе за аграрна плаћања број _____ од _____ . године за проверу да ли корисник Привредно друштво _____ испуњава националне услове и услове ЕУ за инвестицију, након исплате: _____ на кат. парцели бр. _____ КО _____, извршен је теренски и канцеларијски надзор наведеног привредног субјекта сагласно прописима о заштити животне средине.

Том приликом, увидом на лицу места и увидом у потребну документацију привредног субјекта утврђено је : _____

5.1. Опис откривених незаконитости:

нису утврђене незаконитости – констатација законитог поступања утврђене су незаконитости.

5.1.1. Мере за отклањање незаконитости:

---

6. Примедбе на записник

Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору у року од пет радних дана од дана пријема овог записника.

Записник је прочитан лицима која су присуствовала прегледу и надзирани субјект на њега нема – има примедби: _____

Записник је сачињен у три истоветна примерка, од којих се један примерак доставља надзираном субјекту, а два примерка задржава поступајући инспектор за потребе инспекције.

Надзирани субјект/
присутно лице

Инспектор за заштиту
животне средине

Прилози:

- листа контроле
- попис преузетих докумената
- писана изјава надзираног субјекта
- фотографије, видео и аудио записи, планови, скице, цртежи и сл. сачињени или прибављени у току надзора
- по потреби, исправе у које је извршен увид и које су употребљене у току надзора
- службене белешке донете у току надзора

СIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

352.072.6(497.11)(035)
352(497.11)(035)

ПЕЈАТОВИЋ, Велисав, 1960–

Приручник за локалну инспекцију за заштиту животне средине / Велисав Пејатовић, Славица Жугић. – Београд : Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије, 2022 (Београд : Досије студио). – 254 стр. ; 24 cm

«... у оквиру пројекта 'Институционална подршка СКГО – трећа фаза' ... « —> колофон. – Тираж 500. – Прилози и модели аката: стр. 181–254. – Напомене и библиографске референце уз текст. – Библиографија: стр. 175–177.

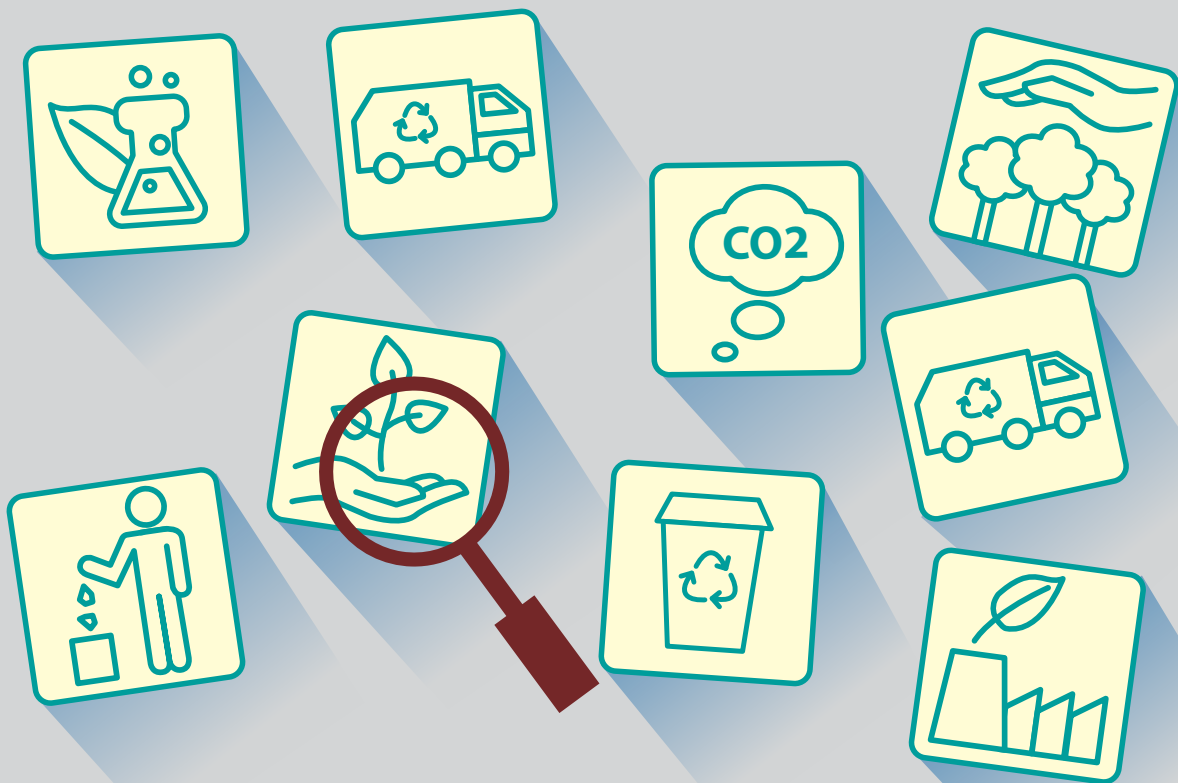
ISBN 978-86-80480-36-7

1. Жугић, Славица, 1957– [аутор]

- а) Животна средина – Инспекцијски надзор – Србија – Приручници
- б) Локална самоуправа – Србија – Приручници

COBISS.SR-ID 63289609

Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII
11000 Београд
Србија

Тел: 011 3223 446
Факс: 011 3221 215
E-mail: secretariat@skgo.org

www.skgo.org
www.facebook.com/skgo.sctm
www.twitter.com/skgo_sctm

ISBN 978-86-80480-36-7

9 788680 480367 >